
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

موضوع: اخلاق کاربردی
گروه مخاطب: عمومی
ویرایش دوم / بهار ۱۳۹۳

مجموعه مقالات ۱
بانک اطلاعات ازدواج
کلینیک کل نگر
موسیقی درمانی

سید علی اکبر هاشمی

انتشارات مهزاد

سرشناسه: عنوان و پدیده‌آور:	هاشمی، سیدعلی اکبر، ۱۳۵۰ - مجموعه مقالات ۱: بانک اطلاعات ازدواج - کلینیک کل نگر - موسیقی درمانی / سیدعلی اکبر هاشمی. ویراست ۲
وضعیت ویراسته: مشخصات نشر:	تهران: انتشارات مهزاد، ۱۳۹۲. ۱۴۴ ص.
مشخصات ظاهری: شابک:	978-600-93996-4-2
وضعیت فهرست‌نویسی: یادداشت:	فیفا ویراست قبلی کتاب حاضر قبلاً توسط انتشارات علی اکبر هاشمی در سال ۱۳۸۶ به صورت جلدی منتشر شده است.
موضوع: رده‌بندی کنگره: رده‌بندی دیویی: شماره کتابشناسی ملی:	مقاله‌های فارسی - - قرن ۱۴ ۱۳۹۲ م ۳/۱۵ الف/۲۹۹/۸۲ PIR ۸۴۴/۶۲ ۳۴۱۹۴۱۷
مجموعه مقالات ۱ بانک اطلاعات ازدواج کلینیک کل نگر موسیقی درمانی	
سید علی اکبر هاشمی - sayedaliakbarhashemi@gmail.com	
ناشر: نوبت چاپ: شمارگان: شابک: قیمت:	انتشارات مهزاد دوم، بهار ۱۳۹۳ ۱۰۰۰ نسخه ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۹۹۶-۴-۲ ۵۰۰۰ تومان
مرکز پخش: ۰۹۱۲۱۰۶۴۷۸۸ - www.mahzaad.com	

فهرست

پیش‌گفتار..... ۹

بانک اطلاعات ازدواج

بررسی توزیع آمار حیاتی کل کشور با شاخص فراوانی ازدواج و طلاق

- الف. درآمد..... ۱۱
- الف. ۱. تفاوت زندگی سنتی و صنعتی در هنجارها..... ۱۱
- الف. ۲. نقاط قوت و ضعف دگرگونی جوامع در حال گذار در پدیده پیوندها..... ۱۳
- ب. مباحث..... ۱۶
- ب. ۱. بحث تحلیلی و آماری ازدواج و طلاق در سال‌های سنتی گذشته و نیمه صنعتی فعلی کشور..... ۱۶
- ب. ۲. نتایج بخش آماری مباحث..... ۶۰
- ب. ۳. بررسی تحلیلی علل و طبقه‌بندی آنها از نظر اولویت‌های درجه‌ی آمار..... ۶۱
- نتایج آماری..... ۶۶
- ج. بیان کلی طرح پیشنهادی..... ۶۸
- ج. ۱. مقدمه..... ۶۸
- ج. ۲. طرح تفصیلی پیشنهادی..... ۷۱

کلینیک کل نگر

کلینیک کل نگر سبک زندگی؛ مشاوره، پیشگیری و درمان بیماری‌های روانی، روان - تنی و عصبی

- ۷۹..... بیان ضرورت مسئله.
- ۸۴..... الف. نمونه‌ی وضعیّت یک کشور توسعه یافته.
- ۸۶..... ب. نمونه‌ی وضعیّت یک کشور در حال توسعه.
- ۸۶..... ۱. مواد مخدر.
- ۸۶..... ۲. پرخاشگری.
- ۸۷..... نتیجه.
- ۸۷..... ۳. خودکشی.
- ۸۷..... نتیجه.
- ۸۸..... ۴. کودکان آسیب دیده.
- ۸۸..... نتیجه.
- ۸۸..... ۵. روسپیگری.
- ۸۹..... نتیجه.
- ۸۹..... ۶. جرائم مالی - اقتصادی و سرقت.
- ۹۲..... ج. آمار کلی و جهانی.
- ۹۳..... نتیجه گیری کلی.
- ۹۴..... ادبیات تجربی و اجرایی.
- ۹۵..... تاریخچه مراکز درمان کل نگر.
- ۹۷..... الف) طبّ کل نگر یا رفع بیماری.
- ۹۷..... ب) بهداشت کل نگر یا دفع بیماری.
- ۱۰۳..... طرح پیشنهادی.
- ۱۰۳..... الف) اهداف طرح.
- ۱۰۵..... ب) محورهای فعالیت مرکز مشاوره، معاینه و درمان کل نگر.
- ۱۰۶..... پ) چارت تشکیلاتی.
- ۱۰۷..... ت) فرآیند ورود فرد به سیستم.

۱۰۸.....(ث) شرح وظایف.....

۱۱۲.....فهرست منابع.....

موسیقی درمانی

مدیریت ناخودآگاه جمعی به وسیله ی موسیقی درمانی

۱۱۵.....بیان ضرورت مسئله.....

۱۱۶.....کلان اهداف.....

۱۱۷.....خرده اهداف.....

۱۱۹.....روش ها.....

۱۲۰.....بخش اول: پیش نیازهای آشنایی با موسیقی درمانگر.....

۱۲۲.....بخش دوّم: تاریخچه ی موسیقی درمانی.....

۱۲۵.....بخش سوم: تعریف موسیقی درمانی (اقوال، انواع، اشکال، اصول).....

۱۲۷.....بخش چهارم: نظریات پیرامون موسیقی های درمانگر.....

۱۲۹.....بخش پنجم: نظر شخصی مؤلف.....

۱۳۶.....بخش ششم: توجه به نکات زیر لازم است.....

۱۳۸.....فهرست منابع.....

پیش‌گفتار

به شهادت آمار، بیشترین تعداد بیماری‌های روان‌تنی، متعلق به جوامع در حال‌گذار است؛ بیماری‌هایی که گرچه بروز جسمی و ظاهری دارند، اما ریشه‌ی آنها در اختلالات شخصیتی یا بیماری‌های روانی است.

می‌دانید چرا؟

چون در کشورهایی از این دست، همچون ایران اسلامی، بافت‌های سنتی اجتماع، رشدی کندآهنگ و آرام دارند و در مقابل، نهادهای صنعتی آن، با رشدی تند و سریع به جلو می‌روند.

پدران ما که با خیش، زمین‌های خود را شخم می‌زدند، همان‌گونه ازدواج می‌کردند که ما امروز، آن هم در زمان کشاورزی مکانیزه و مدرن.

حکیمان حاکم امروز، با وجود فضای اطلاعاتی الکترونیک، به همان شکل معاونان خود را انتخاب می‌کنند که اسلاف سیاسی‌شان در زیر نور چراغ‌های مرکبی.

حال اگر بخشی از یک جسم به ایستایی و آرامش بخواند و بخش

دیگر به حرکت و هیجان، نتیجه‌ی طبیعی و حتمی آن، شکاف‌هایی است که نخست بافت‌های حسّاس جامعه، همچون روح و روان فردی، ارتباطات انسانی و خانواده و پس از آن قسمت‌های سخت‌افزاری اجتماع را به خطر انداخته و تهدید می‌کند.

آمار متورّم طلاق، نرخ رو به رشد بیماری‌های عصبی و افت ارزش طلای بی‌رنگ - که همان زمان نیروی انسانی است - از جمله جنبه‌های آسیب‌دیده‌ی در این بحران‌اند.

این ذکر دردی بود که آگاهی بدان چندان هنری نیست، زیرا هر صاحب اندک بصیرتی، جلوه‌های متفاوت آن را در اطراف خود می‌بیند. مدّعیان ارائه‌ی درمان هم کم نیستند، اما روشی با رویکردی عملیاتی، قابل اجرا در مدلی همچون کشور ما، با توجّه به حافظه‌ی تاریخی و ذائقه‌ی فرهنگی مردم آن، شاید مقاله‌ای باشد که در پیش روست. باشد صاحبان اندیشه و قلم بر بهبود روند آن، بنده را با عنایات خود یاری کنند.

سید علی اکبر هاشمی

تهران - تابستان ۱۳۸۶

بانك اطلاعات ازدواج

بررسی توزیع آمار حیاتی کل کشور
باشاخص فراوانی ازدواج و طلاق

الف. درآمد

الف. ۱. تفاوت زندگی سنتی و صنعتی در هنجارها

جامعه‌ی جدید با ریزش سنت‌ها، دروازه‌های بسیاری را در راه آزادی انسان صنعتی باز کرده، لیکن در عوض به سرگردانی، تنازع و کشمکش افسارگسیخته‌ی او دامن زده است.

آرامش انسان سنتی که از آغاز تا پایان زندگی، خود را در برابر راه‌هایی آزموده و جا افتاده، پاینده و پویا به نام سنت‌ها می‌یافت، جای خود را به مدلی سپرده که در ازای آرامش سنتی، آسایش صنعتی به انسان داده و در

مقابل این هیاهوی سردرگم، تنهایی و جدایی او از متن جامعه را موجب گشته است.

شاخص‌های زندگی شهری این انسان نوحاسته را می‌توان در چند فاکتور خلاصه کرده که دقیقاً در مقابل مشخصه‌های پدران اوست:^۱

۱. گمنامی:^۲

امروزه هزاران انسان در طول روز با هم برخورد می‌کنند، آن هم بدون کمترین سطح آگاهی نسبت به هم و این، موجب انبوه نقابی است بر چهره، که جای صداقت و صفای قدیمی را می‌گیرد.

۲. ناهمگنی:^۳

توسعه‌ی ارتباطات و ایجاد افکار نو، انسان‌های گوناگونی را از جهت افکار، کردار، اوصاف و تعلقات قوی به وجود آورده که جایگزین همگنی و همسویی جامعه‌ی دیروز گشته است.

۳. تقسیم کار:

توسعه‌ی نیازها، موجب ایجاد تخصص‌های پراکنده و تقسیم کارهای گوناگون به دور از هم شده است.

۴. روابط صوری:^۴

روابط انسانی بدون عمق، فقط دارای سطحی وسیع است که روزبه‌روز، نوبه‌نو می‌شود.

۵. تنهایی:^۵

در مراکز شهرها جا برای راه رفتن نیست اما علی‌رغم این واقعیت، انسان شهرنشین، تنهاترین انسان در طول تاریخ است.

۱. لوئیس ورت Louis Wirth در کتاب «شهرنشینی به عنوان یک شیوه‌ی زندگی»

2. Anonymity

3. Heterogeneity

۴. تونیس F. Tonnies در مفاهیم «جامعه صوری» Gresellschaft و «جامعه معنوی» Germeinschaft

۵. دیوید رایزمن D. Riesman در اثر به نام «انبوه تنها»

در چنین زمینه‌ای، سستی روابط انسانی بیش از پیش به چشم می‌خورد و نوعی «دوگانگی»^۱ و حتی تضاد^۲ بین مجموعه‌های سنتی و صنعتی به وجود آورده است. گرچه به نظر نمی‌رسد که تکنولوژی جدید فی‌نفسه و به صورتی جبری و اجتناب‌ناپذیر، سستی‌زا در پیوندهای انسانی و طلاق‌آور در امر زناشویی باشد؛ اما تنها شانس جوامع در حال توسعه و گذار امروز، در این است که بتوانند از راه‌رفته‌ی برخی از جوامع صنعتی، عبرت گرفته و از آفات مدیریت‌نشده‌ی آن جوامع به دور ماندند. کشور فراصنعتی «ژاپن» مدل مناسبی از این مدیریت است که کمترین آمار طلاق را در کنار پیشرفت‌های تکنولوژیک خود فراهم آورده که در بخش‌های بعدی طرح، با آمار آن آشنا خواهیم شد.

الف. ۲. نقاط قوت و ضعف دگرگونی جوامع در حال گذار در پدید پیوندها

در قرن حاضر در بسیاری از موارد، خانواده به عنوان رکنی‌ترین پایگاه آرامش فردی، فاقد انسجام، ثبات و پایداری مطلوب است. همان‌طور که در برخی از جوامع غیرپیشرفته، نظیر قبایلی چند از اسکیموها و بعضی از سرخپوستان و به طور کلی حوزه‌ی جغرافیایی دریای کارائیب، که در آنها طلاق پدیده‌ای طبیعی، عرفی و مرسوم است، جامعه‌ی پیشرفته‌ی صنعتی و در حال گذار نیز به نحوی دیگر سستی و گسست پیوندها را با شاخص‌های زیر تجربه می‌کند که روابط انسانی را در چنین جوامعی سست، شکننده و آسیب‌پذیر نموده است:

۱. بسط و گسترش ارزش‌های مادی، صوری و حسّی، با توسعه‌ی نوبه‌نو شدن تکنولوژی در زندگی شخصی و اجتماعی فرد.

1. Dualism

2. Contrasts

۲. کاهش و کم‌رنگ شدن ارزش‌ها و روش‌های زندگی معنوی در بین هیاهوی تبلیغات دنیای مادی.

۳. رسوخ و ثبوت اندیشه و جهان‌بینی مبتنی بر سودانگاری و سوداگری در تمامی اقشار جامعه.

۴. جایگزینی مصلحت‌اندیشی فردی به‌جای تعلقات ملی و مذهبی.
اما در جوامع سنتی، شاهد شاخص‌هایی کاملاً متفاوت و مغایر با این نشانه‌ها هستیم:

۱. در جامعه‌ی سنتی، شاهد نوعی نوگریزی یا نوبیزاری^۱ هستیم و مردم با ارزش‌های قدیمی خود با نام «اعتقاد»، چسبندگی زیادی دارند.

۲. زمان اجتماعی تقریباً ایستا است^۲ و فرآیند اجتماعی شدن^۳ نیز یک بار برای همیشه صورت می‌پذیرد، زیرا هنجارها تقریباً ثابت باقی می‌مانند؛ از این‌روست که در چنین جامعه‌ای، گذشت زمان حاوی پیغام تغییر نیست.

۳. در جامعه‌ی سنتی، سنت‌ها همچون ستون‌های استوار عمل می‌کنند و بقای جامعه را موجب می‌شوند. همانند زمان پیدایش، از یک نسل به نسل دیگر منتقل شده و سستی و گسستگی را نفی کرده و موانعی بسیار در راه جلوگیری از تحقق آن فراهم می‌آورند.

۴. در جامعه‌ی سنتی پیرامون پیوند زناشویی، وقتی زن به خانه‌ی مرد می‌آید، این امر تنها یک جابه‌جایی نیست، بلکه برد و معنی اجتماعی دارد. او در خانه‌ی شوهر تقریباً تنهاست و در محاصره‌ی فرهنگ میزبان، باید ارزش‌آموزی کند. ارزش اساسی نیز از آن مرد است و اوست که جهات مثبت و منفی هر پدیده را تعیین می‌کند و زن

1. Misoneism

2. Semi-Static

3. Socialization Process

صورتی تابع دارد. از این روست که هرگز خانواده با تنازع ارزشی ناشی از دو انسان متفاوت و منبعث از دو عنصر گوناگون، مواجه نیست.

تمامی این عوامل در جامعه‌ی جدید رو به صنعتی، کاستی می‌یابد. خانواده‌ها نومکانند و هر یک از طرفین بانی آن به حساب می‌آیند، زن شریک زندگی است و برای خود ارزش‌هایی منبعث از زمانه‌ی خویش دارد، زمانه نیز سخت در تغییر است.

لذا جامعه‌ی در حال گذار از یک رویدک کش حافظه‌ی تاریخی و ذائقه‌ی فرهنگی دیروز بوده و از روی دیگر با نوگرایی صنعتی امروزی مواجه است و در این کشاکش، سرگردان حفظ و اصلاح ارزش‌های خود با استانداردهای رو به تزاید جهان پیشرفته، تنها و تنها نیاز به مدیریتی وسیع و عمیق با آگاهی کامل به قوانین حاکم بر ارتباطات فردی و اجتماعی دارد تا بتواند با حفظ فرهنگ ثابت و استوار سنتی خود، از روند صنعتی شدن جهان عقب نیفتد. در غیر این صورت بافت‌های حسّاس و ظریف جامعه از جمله خانواده، بیشترین آسیب و افت را شاهد خواهد بود و به عمقی‌ترین علل گسست و طلاق، یعنی بحران ارزش‌ها، مبتلا خواهد شد. در آن هنگام انسان‌ها صرفاً به تمتّع و بهره‌وری شخصی خویش اندیشیده و تنها مصالح خود را دنبال می‌کنند. جامعه حسّی شده، همه چیز در چارچوب امور مادی و ملموس و حتّی جسمانی خلاصه می‌شود و در این بحبوحه، پیوند زناشویی نیز استثناء نخواهد بود و سستی آن ارقام جدایی و طلاق را متورّم می‌سازد.

اب. مباحث

اب.۱. بحث تحلیلی و آماری ازدواج و طلاق در سال‌های سنتی گذشته و نیمه‌صنعتی فعلی کشور

ب.۱.۱. جدایی و گسستن پیوندهای اجتماعی در هر جامعه تصویری ویژه دارد و این قاعده‌ی طبیعی، تمامی پدیده‌های حیات انسان است که در جامعه‌شناسی به آن «قاعده‌ی نسبیّت»^۱ یا «قاعده‌ی تفاضلی»^۲ می‌گویند، به این معنی که هر جامعه‌ای را باید با شناسنامه‌ی خاصی ببینیم و به تحقیق بگذاریم. همان‌طور که هر انسان با انسان دیگر متفاوت است (موضوع روان‌شناسی تفاوتی)^۳ پس باید هر پدیده‌ی اجتماعی را، از جمله آسیب‌شناسی پیوندهای زناشویی در انطباق با دیدگاه‌های کل‌نگر^۴، در بستر همان جامعه به مطالعه نهاد و کل هر جامعه را همچون یک بافت یا یک منظومه دید که در آن پدیده‌ها در ارتباط متقابل و تنگاتنگ جلوه می‌کنند.

ب.۱.۲. شناخت انتزاعی هر یک از عوامل پدیده‌ای اجتماعی، درست نیست. عوامل به تنهایی معنایی ندارند، بلکه در مجموعه یا شبکه‌ی عوامل، معنی می‌یابند، بنابراین به جای شناخت انتزاعی یا جداسازی عوامل، باید هر عامل را در متن مجموعه شناخت. بدین‌سان عوامل یک پدیده‌ی اجتماعی با یکدیگر می‌آمیزند، ترکیب می‌شوند و از آن آمیزه‌ای ویژه و منحصر به فرد پدید می‌آید؛ متشکل از عوامل عینی، ملموس و کمی و عوامل ذهنی، نظری و کیفی. در این حال در

1. Relativity

2. Differential

3. Differential Psychology

4. Holistic Views

حوزه‌ی شناخت عوامل، مرزهای کلاسیک دانش بشری فرو ریخته و محقق باید در عین حال هم عوامل روانی، اقتصادی، سیاسی و هم عوامل اجتماعی، حقوقی و دیگر عوامل را با هم مطرح کرده، مورد شناخت قرار دهد، تا واقعیت در همه‌ی ابعادش شناخته شود. آسیب‌های پیوند زناشویی نیز یک پدیده‌ی اجتماعی است، از این‌رو هرگز با یک عامل نه پدید می‌آید و نه از بین می‌رود و برخی از عناصری که ممکن است آفت‌زا باشند، نمی‌توانند به تنهایی سستی و گسست پیوندها را موجب شوند. مثل فقر و بی‌سوادی، چراکه می‌بینیم همه‌ی فقرا و بی‌سوادان از زندگی ارتباطی بی‌ثبات برخوردار نیستند.

ب. ۳.۱. هر قشر اجتماعی، جهانی کوچک^۱ در دل جهان وسیع و کلان^۲ آن جامعه است و هر کدام دارای امکانات، مسائل، آسیب‌ها و به طور کلی فرهنگ خاص خویش است، از همین روست که ارقام و تصویر علل آسیب‌های پیوند زناشویی در بین اقشار مختلف اجتماعی، تمایز آشکاری نشان می‌دهد، که باید جداگانه و مجزای از دیگر اقشار، مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد. و اینک از دریچه‌ی آمار:

1. Microcosm

2. Macrocosm

جدول شماره (۱): توزیع آمار حیاتی جمعیت از سال ۱۳۴۶-۱۳۶۱
 (سالهای در حال گذار و پیش از آنها):

سال	موالید	مرگ و میر	ازدواج	طلاق	طلاق به ازدواج
۱۳۴۶	۱/۲۴۱/۳۰۶	۱۸۰۳۸۱	۱۴۹۰۳۶	۱۸۱۰۸	۱۲/۱۵
۱۳۴۷	۱/۰۲۰/۱۳۵	۱۷۱۷۷۵	۱۵۴۲۲۸	۱۵۲۵۶	۹/۸۶
۱۳۴۸	۱/۰۹۹/۵۹۴	۱۶۷۸۷۳	۱۶۲۹۳۹	۱۵۶۸۶	۹/۶
۱۳۴۹	۱/۱۱۸/۳۷۰	۱۶۳۳۱۰	۱۶۶۵۵۳	۱۶۴۴۴	۹/۸۷
۱۳۵۰	۱/۲۳۴/۷۸۹	۱۴۹۰۱۲	۱۶۷۲۷۱	۱۶۲۷۱	۹/۷۳
۱۳۵۱	۱/۱۱۴/۵۴۱	۱۵۲۵۷۸	۱۷۹۶۶۷	۱۸۳۹۳	۱۰/۲۳
۱۳۵۲	۱/۲۱۲/۵۴۷	۱۵۶۶۸۷	۲۰۶۰۵۷	۱۹۶۴۲	۹/۵۳
۱۳۵۳	۱/۲۵۱/۰۰۸	۱۴۹۷۱۴	۲۱۲۶۵۳	۲۱۰۰۸	۹/۸۷
۱۳۵۴	۱/۳۴۱/۴۴۲	۱۴۸۱۳۳	۱۵۸۹۰۷	۱۶۷۶۴	۱۰/۵۴
۱۳۵۵	۱/۴۰۱/۴۷۴	۱۵۶۰۱۰	۱۶۷۹۵۰	۱۸۰۲۱	۱۰/۷۲
۱۳۵۶	۱/۴۰۹/۴۳۱	۱۴۶۳۶۹	۱۷۸۶۶۳	۱۷۳۳۹	۹/۷
۱۳۵۷	۱/۳۶۹/۸۹۷	۱۲۷۸۱۷	۱۸۴۳۱۲	۱۵۲۵۳	۸/۲۷
۱۳۵۸	۱/۶۸۹/۹۰۸	۱۴۲۴۰۱	۳۰۲۶۶۷	۲۱۱۷۰	۶/۹۶
۱۳۵۹	۲/۴۵۰/۳۰۸	۱۶۲۱۷۶	۳۳۷۱۱۹	۲۳۹۸۷	۷/۱۱
۱۳۶۰	۲/۴۲۱/۶۱۱	۱۷۸۰۹۹	۲۹۴۴۹۹	۲۴۴۲۳	۸/۲۹
۱۳۶۱	۲/۱۰۱/۸۹۴	۲۰۰۶۱۴	۳۵۳۹۴۴	۳۱۲۲۱	۸/۸۲

منبع: جمعیت، منابع و توسعه در ایران - دفتر جمعیت و نیروی انسانی، معاونت امور اقتصادی،
 انتشارات وزارت برنامه و بودجه ۱۳۶۴

جدول شماره (۲): توزیع فراوانی طلاق در ایران از سال ۱۳۱۸-۱۳۴۷

سال	درصد	سال	درصد	سال	درصد	سال	درصد
۱۳۴۲	۳۱/۲۱۵	۱۳۳۴	۲۷/۸۱۵	۱۳۲۶	۲۹/۷۴۲	۱۳۱۸	۲۴/۱۵۸
۱۳۴۳	۴۸/۴۳۱	۱۳۳۵	۲۵/۱۹۳	۱۳۲۷	۲۷/۳۰۰	۱۳۱۹	۲۸/۵۵۱
۱۳۴۴	۴۸/۹۱۷	۱۳۳۶	۲۶/۶۵۲	۱۳۲۸	۲۹/۴۹۲	۱۳۲۰	۲۲/۳۰۰
۱۳۴۵	۴۸/۶۴۷	۱۳۳۷	۲۶/۷۸۶	۱۳۲۹	۲۶/۴۱۶	۱۳۲۱	۳۰/۱۰۲
۱۳۴۶	۱۹/۰۷۳	۱۳۳۸	۲۷/۵۳۲	۱۳۳۰	۲۶/۰۳۲	۱۳۲۲	۲۳/۴۹۷
۱۳۴۷	۲۱/۰۴۶	۱۳۳۹	۲۵/۳۷۶	۱۳۳۱	۳۰/۲۳۴	۱۳۲۳	۳۱/۶۹۲
		۱۳۴۰	۲۶/۱۶۸	۱۳۳۲	۲۴/۸۴۵	۱۳۲۴	۲۵/۴۳۸
		۱۳۴۱	۲۴/۸۷۲	۱۳۳۳	۲۴/۰۴۰	۱۳۲۵	۳۰/۹۹۸

منبع: ثبت احوال کل کشور

جدول شماره (۳): توزیع نسبی وضعیت تأهل در ایران در دو سال نمونه

سرشماری ۱۳۴۵		سرشماری ۱۳۳۵		وضع تأهل
مرد	زن	مرد	زن	
۶۸/۸	۷۴/۱	۶۸/۵	۷۱/۴	دارای همسر
۲/۱	۱۳/۱	۳	۱۵	بی همسر در اثر فوت
۰/۶	۱/۲	۱	۱/۵	بی همسر در اثر طلاق
۲۷/۵	۱۱/۶	۲۷	۱۲/۱	ازدواج نکرده
۹۹/۰	۱۰۰/۰	۹۹/۵	۱۰۰/۰	جمع

منبع: ناصحی (ویدا): طلاق در ایران ۰-۱۵

جدول شماره (۴): توزیع نسبی آمار طلاق در ایران بر حسب شهر و روستا
از سال ۱۳۶۱-۱۳۶۶

سال	کل کشور		مناطق شهری		مناطق روستایی	
	ازدواج	نسبت طلاق به ازدواج (درصد)	ازدواج	نسبت طلاق به ازدواج (درصد)	ازدواج	نسبت طلاق به ازدواج (درصد)
۱۳۶۱	۳۵۳۹۴۴	۸/۸	۲۱۵۰۷۷	۳۵۷۷۳	۱۳۸۸۶۷	۵۴۴۸
۱۳۶۲	۴۱۰۷۹۹	۸/۷	۲۵۹۴۳۳	۳۰۸۰۸	۱۵۱۳۶۶	۵۰۵۹
۱۳۶۳	۳۸۴۸۷۶	۹/۱	۲۴۷۲۵۳	۳۹۰۴۷	۱۳۷۶۲۳	۶۱۳۱
۱۳۶۴	۴۰۸۲۸۲	۹/۵	۲۶۳۸۸۳	۳۱۸۶۹	۱۴۴۳۹۹	۷۱۱۴
۱۳۶۵	۳۴۰۳۴۲	۱۰/۴	۲۲۵۰۱۱	۲۹۳۷۹	۱۱۵۳۳۱	۸۵۳۲
۱۳۶۶	۳۴۶۶۵۲	۹/۶	۲۲۵۵۶۶	۳۷۵۸۸	۱۲۱۰۸۶	۸۵۴۵

منبع: صدیقی (مرضیه): زن در آینه آمار ص ۱۴

جدول شماره (۵): توزیع نسبی آمار طلاق به ازدواج در تهران و کل کشور
از سال ۱۳۴۷-۱۳۶۰

سال	تهران	کل کشور
۱۳۵۷	۱۳/۵۶	۸/۲۷
۱۳۵۸	۱۳/۰۷	۶/۹۶
۱۳۵۹	۱۵/۷۶	۷/۱۱
۱۳۶۰	۱۶/۲۸	۸/۲۹

سال	تهران	کل کشور
۱۳۵۲	۲۸/۹۳	۹/۵۳
۱۳۵۳	۲۹/۷۳	۹/۸۷
۱۳۵۴	-	۱۰/۵۴
۱۳۵۵	-	۱۰/۷۲
۱۳۵۶	۱۶/۲۵	۹/۷

سال	تهران	کل کشور
۱۳۴۷	۲۴/۷۸	۹/۸۹
۱۳۴۸	۲۱/۰۷	۹/۶۲
۱۳۴۹	۲۱/۹۵	۹/۸۷
۱۳۵۰	۲۶/۶۵	۹/۷۳
۱۳۵۱	۲۶/۵۰	۱۰/۲۳

منبع: ثبت احوال کشور

جدول شماره (۶): توزیع فراوانی آمار ازدواج و طلاق در تهران و کل کشور از سال ۱۳۴۷-۱۳۶۰

سال	ازدواج کل	ازدواج در تهران	طلاق در کل کشور	طلاق در تهران
۱۳۴۷	۱۵۴۲۲۸	۱۹/۲۷۴	۱۵۲۵۶	۴۷۷۶
۱۳۴۸	۱۶۲۸۷۳	۲۵/۰۳۹	۱۵۶۸۶	۵۲۵۷
۱۳۴۹	۱۶۶۵۳	۲۳/۴۹۵	۱۶۴۴۴	۵۱۵۷
۱۳۵۰	۱۶۷۳۷۱	۲۳/۲۱۳	۱۶۲۹۰	۵۲۵۸
۱۳۵۱	۱۷۹۶۶۷	۲۰/۳۱۹	۱۸۳۹۳	۵۳۸۴
۱۳۵۲	۲۰۶۰۵۷	۱۹/۳۹۷	۱۹۶۴۲	۵۶۱۲
۱۳۵۳	۲۱۲۶۵۳	۲۹/۹۱۵	۲۱۰۰۸	۵۹۰۱
۱۳۵۴	۱۵۸۹۰۷	-	۱۶۷۶۴	-
۱۳۵۵	۱۶۷۹۵۰	-	۱۸۰۲۱	-
۱۳۵۶	۱۷۸۶۶۳	۳۲/۳۷۷	۱۷۳۳۹	۵۲۶۰
۱۳۵۷	۱۸۴۳۱۲	۳۳/۳۸۰	۱۵۲۵۳	۴۵۲۶
۱۳۵۸	۳۰۲۶۶۷	۴۷/۴۲۸	۲۱۱۷۰	۶۱۹۸
۱۳۵۹	۳۳۷۱۱۹	۴۸/۳۷۰	۲۳۹۸۷	۷۶۲۴
۱۳۶۰	۲۹۴۴۹۹	۵۷/۸۳۳	۲۴۴۲۳	۹۴۱۴

منبع: جمعیت، منابع و توسعه در ایران. اداره‌ی آمار قضایی جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۷): توزیع فراوانی آمار ازدواج و طلاق در شهر تهران بر حسب شغل و جنس در سال ۱۳۵۹

گروه‌های شغلی	جنس		مرد			زن	
	تعداد ازدواج	تعداد طلاق	نسبت طلاق به ازدواج	تعداد ازدواج	تعداد طلاق	نسبت طلاق به ازدواج	
جمع	۴۸۳۷۰	۷۶۲۴	۱۵/۷۶	۴۸۳۷۰	۷۶۲۴	۱۵/۷۶	
۱. گروه فنی و حرفه‌ای	۳۲۴۳	۴۶۷	۱۴/۴	۱۷۴۹	۳۳۱	۱۹/۰۳	
۲. گروه امور اداری و منشیگری	۱۲۰۰۶	۱۷۴۹	۱۴/۵۶	۴۴۸۳	۸۲۱	۱۸/۳۱	
۳. فروش و امور وابسته	۱۸۷۲	۵۶۴	۳۰/۱۲	۳	۳	۱۰۰	
۴. گروه کشاورزی و جنگلبانی و شکار و صید	۳۲۵	۶۶	۲۰/۳	۰	۰	۰	
۵. گروه هنرمندان	۸۳	۱۱۶	۱۳۹/۷۵	۳۰۰	۳	۳۰۰	
۶. گروه حمل و نقل	۴۷۰۱	۸۹۳	۱۸/۹۹	۱۶/۶۶	۲	۱۲	
۷. گروه حرفه‌ای صنعتی و عملیات تولیدی	۲۳۰۹	۵۲۱	۲۲/۵۶	۵۰	۳۳	۵۰	
۸. گروه خدمات اجتماعی و شخصی	۲۳۲	۵۸	۲۵	۲۶/۸۵	۱۲۳	۴۵۸	
۹. گروه کارگران و مستخدمین	۴۰۲۵	۷۰۲	۱۷/۴۴	۵۷/۱۴	۵۶	۹۸	
۱۰. گروه بیکاران و افراد غیرفعال	۱۹۵۷۴	۲۴۸۸	۱۲/۷۱	۱۵/۰۶	۶۲۵۲	۴۱۵۱۱	

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۸): توزیع فراوانی آمار ازدواج و طلاق در شهر تهران
بر حسب شغل و جنس در سال ۱۳۶۰

نسبت طلاق به ازدواج	زن		مرد			جنس	گروه‌های شغلی
	تعداد طلاق	تعداد ازدواج	نسبت طلاق به ازدواج	تعداد طلاق	تعداد ازدواج		
۱۱۶/۲۷	۹۴۱۴	۴۷۸۳۳	۱۶/۲۷	۹۴۱۴	۵۷۸۳۲		جمع
۱۶/۰۵	۳۲۰	۱۹۹۳	۱۲/۶۸	۴۹۴	۳۸۹۵		۱. گروه فنی و حرفه‌ای
۲۱/۵۴	۹۰۸	۴۲۱۴	۱۴/۹۰	۱۸۹۱	۱۲۶۹۰		۲. گروه امور اداری و منشیگری
۲۱/۴۲	۳	۱۴	۱۹/۹۷	۵۸۱	۲۹۰۸		۳. فروش و امور وابسته
-	-	-	۲۱/۱۰	۱۲۶	۵۹۷		۴. گروه کشاورزی و جنگلبانی و شکار و صید
۱۰۰	۱	-	۷	۷	۱۰۰		۵. گروه هنرمندان
-	-	۷	۲۲/۷۵	۱۱۲۴	۴۹۳۹		۶. گروه حمل و نقل
۵۲	۲۶	۵۰	۱۴/۲۸	۴۶۰	۳۲۲۱		۷. گروه حرفه‌ای صنعتی و عملیات تولیدی
۳۱/۰۳	۱۵۳	۴۹۳	۲۱/۲۱	۴۹	۲۳۱		۸. گروه خدمات اجتماعی و شخصی
۵۷/۴۴	۵۴	۹۴	۱۷/۸۳	۱۰۰۸	۵۶۵۳		۹. گروه کارگران و مستخدمین
۱۵/۵۹	۷۹۴۹	۵۰۹۶۸	۱۴/۷۲	۳۴۷۴	۲۳۵۹۹		۱۰. گروه بیکاران و افراد غیرفعال

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۹): توزیع واقعی طلاق در شهر تهران
بر حسب شغل و جنس در سال ۱۳۵۹

درصد	تعداد	مرد		گروه‌های شغلی
		درصد	تعداد	
۱۰۰/۰۰	۷۶۲۴	۱۰۰/۰۰	۷۶۲۴	جمع
٪۴/۳۴	۳۳۱	٪۶/۱۳	۴۶۷	۱. پزشکان، استادان، مهندسان و کارشناسان
٪۱۰/۷۷	۸۲۱	٪۲۲/۹۴	۱۷۴۹	۲. کارمندان بخش دولتی و بخش خصوصی
٪۰/۰۴	۳	٪۷/۴۰	۵۶۴	۳. مشاغل مربوط به فروش
-	-	٪۰/۸۷	۶۶	۴. کشاورزان، باغداران و صید ماهی
٪۰/۰۴	۳	٪۱/۵۶	۱۱۶	۵. استخراج معدن، استخراج سنگ و حفاری
٪۰/۰۳	۲	٪۱۱/۷۱	۸۹۳	۶. حمل و نقل
٪۰/۴۴	۳۳	٪۶/۸۳	۵۲۱	۷. حرفه‌های صنعتی و عملیات تولیدی
٪۱/۶۱	۱۲۳	٪۰/۷۶	۵۸	۸. نرس‌ها، آرایشگران و آشپزها
٪۰/۷۳	۵۶	٪۹/۲۱	۷۰۲	۹. خدمات ارتش و کارگران
٪۸۲/۰۰	۶۲۵۲	٪۳۲/۶۲	۲۴۸۸	۱۰. بازنشستگان، دانشجویان، خانه‌داران و آنهایی که از نظر اقتصادی فعالیت ندارند

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۱۰): توزیع واقعه‌ی طلاق در شهر تهران
بر حسب شغل و جنس در سال ۱۳۶۰

زن		مرد		گروه‌های شغلی
درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۱۰۰/۰۰	۹۴۱۴	۱۰۰/۰۰	۹۴۱۴	جمع
%۳/۴۰	۳۲۰	%۵/۲۵	۴۹۴	۱. پزشکان، استادان، مهندسان و کارشناسان
%۹/۶۵	۹۰۸	%۲۰/۰۹	۱۸۹۱	۲. کارمندان بخش دولتی و بخش خصوصی
%۰/۰۳	۳	%۶/۱۷	۵۸۱	۳. مشاغل مربوط به فروش
-	-	%۱/۳۳	۱۲۶	۴. کشاورزان، باغداران و صید ماهی
%۰/۰۱	۱	%۰/۰۸	۷	۵. استخراج معدن، استخراج سنگ و حفاری
-	-	%۱۱/۹۴	۱۱۲۴	۶. حمل و نقل
%۰/۲۷	۲۶	%۴/۸۹	۴۶۰	۷. حرفه‌های صنعتی و عملیات تولیدی
%۱/۶۳	۱۵۳	%۰/۵۲	۴۹	۸. نرس‌ها، آرایشگران و آشپزها
%۰/۵۷	۵۴	%۱۰/۷۰	۱۰۰۸	۹. خدمات ارتش و کارگران
%۸۴/۴۴	۷۹۴۹	%۳۹/۰۳	۳۴۷۴	۱۰. بازنشستگان، دانشجویان، خانه‌داران و آنهایی که از نظر اقتصادی فعالیتی ندارند

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۱۱): توزیع واقعه‌ی طلاق و ازدواج در شهر تهران
بر حسب سواد و جنس در سال ۱۳۵۹

زن			مرد			جنس
نسبت طلاق به ازدواج	تعداد طلاق	تعداد ازدواج	نسبت طلاق به ازدواج	تعداد طلاق	تعداد ازدواج	
۱۵/۷۶	۷۶۲۴	۴۸۳۷۰	۱۵/۷۶	۷۶۲۴	۴۸۳۷۰	جمع
۳۴/۱	۱۷۲۷	۵۰۶۴	۳۲/۳۳	۱۱۷۱	۳۶۲۲	۱. بی سواد
۱۹/۸۶	۱۵۴۵	۷۷۷۶	۲۲/۱۴	۱۷۵۵	۷۹۲۵	۲. خواندن و نوشتن
۱۷/۱۵	۱۳۴۱	۷۸۱۵	۱۸/۴۱	۱۴۰۹	۷۶۵۳	۳. پنجم ابتدایی
۱۰/۴۲	۱۲۱۵	۱۱۶۵۹	۱۱/-	۹۹۳	۹۰۲۱	۴. سیکل
۱۰/۴۰	۱۴۷۳	۱۴۱۵۲	۹/۸۱	۱۵۲۸	۱۵۵۶۱	۵. دیپلم کامل متوسطه
۱۶/۹۳	۲۹۳	۱۷۳۰	۱۶/۲۸	۵۹۳	۳۶۴۲	۶. لیسانس
۱۴/۷۵	۹	۶۱	۱۴/۵۸	۷۶	۵۲۱	۷. مهندس
۱۸/۵۸	۲۱	۱۱۳	۳۲/۲۹	۹۹	۴۵۲	۸. دکترا

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۱۲): توزیع واقعی طلاق و ازدواج در شهر تهران
برحسب سواد و جنس در سال ۱۳۶۰

زن			مرد			جنس
نسبت طلاق به ازدواج	تعداد طلاق	تعداد ازدواج	نسبت طلاق به ازدواج	تعداد طلاق	تعداد ازدواج	
۱۶/۳۷	۹۴۱۴	۵۷۸۳۳	۱۶/۲۸	۹۴۱۴	۵۷۸۳۳	جمع
۲۸/۲۸	۲۱۴۲	۷۵۷۴	۲۵/۸۸	۱۴۶۰	۵۶۴۰	۱. بی سواد
۱۹/۶۳	۲۲۸۰	۱۱۶۱۲	۲۱/۹۴	۲۵۴۱	۱۱۵۸۰	۲. خواندن و نوشتن
۱۵/۴۶	۱۳۵۹	۹۰۲۱	۱۷/۶۴	۱۴۳۲	۸۱۱۵	۳. گواهی پنجم ابتدایی
۱۲/۲۵	۱۳۳۹	۱۰۹۲۷	۱۲/۷۴	۱۱۵۸	۹۰۸۳	۴. سیکل
۱۱/۳۳	۱۸۲۰	۱۶۰۵۲	۱۱/۱۲	۱۸۹۲	۱۷۰۱۱	۵. دیپلم
۱۸/۷۸	۹۶	۵۱۱	۱۱/۰۸	۱۱۴	۱۰۲۸	۶. فوق دیپلم
۱۵/۳۱	۲۸۳	۱۸۴۸	۱۴/۲۰	۵۴۳	۳۸۲۳	۷. لیسانس
۱۹/۱۴	۳۶	۱۸۸	۱۶/۰۵	۱۷۵	۱۰۹۰	۸. فوق لیسانس
۲۳	۲۳	۱۰۰	۲۱/۳۸	۹۹	۴۶۳	۹. دکترا

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۱۳): توزیع و نسبت واقعی طلاق و ازدواج در مناطق شهری و روستایی کل کشور از سال ۱۳۴۷-۱۳۷۲

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل کشور			مناطق
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	شرح
									سال
۴/۲	۳۲۱۰	۷۵۱۰۷	۱۴/۹	۱۲۱۵۰	۸۱۲۷۲	۹/۸	۱۵۳۶۰	۱۵۶۳۷۹	۴۷
۴	۳۱۵۴	۷۷۸۰۶	۱۴/۸	۱۲۵۱۴	۸۴۱۹۹	۹/۶	۱۵۶۶۸	۱۶۲۰۰۵	۴۸
۴/۱	۳۵۲۰	۸۳۹۶۷	۱۱۵/۳	۱۲۶۱۵	۸۲۰۸۷	۹/۷	۱۶۱۳۵	۱۶۶۰۵۴	۴۹
۴/۱	۳۶۰۴	۸۶۰۴۷	۱۵/۶	۱۲۶۹۱	۸۱۰۶۲	۹/۷	۱۶۲۹۵	۱۶۷۱۰۹	۵۰
۳/۸	۳۳۱۷	۸۵۲۴۷	۱۵/۹	۱۵۰۷۰	۹۴۵۰۴	۱۰/۲	۱۸۳۸۷	۱۷۹۷۵۱	۵۱
۳/۴	۳۳۲۰	۹۵۷۳۲	۱۴/۳	۱۵۶۲۶	۱۰۹۱۴۱	۹/۲	۱۸۹۴۶	۲۰۴۸۷۳	۵۲
۳/۴	۳۳۸۸	۹۱۷۱۸	۱۴/۹	۱۷۰۸۱	۱۱۳۹۵۹	۹/۶	۲۰۴۶۱	۲۱۲۶۷۷	۵۳
۴/۸	۳۲۳۱	۶۶۳۶۸	۱۵/۷	۱۳۷۶۲	۸۷۵۱۷	۱۱	۱۶۹۹۳	۱۵۳۸۸۲	۵۴
۴/۹	۳۱۵۲	۶۳۹۹۸	۱۴/۳	۱۴۸۶۹	۱۰۳۹۵۲	۱۰/۷	۱۸۰۲۱	۱۶۷۹۵۰	۵۵
۴/۵	۳۱۳۶	۶۸۷۴۴	۱۲/۸	۱۴۲۱۲	۱۱۰۴۲۸	۹/۶	۱۷۳۴۸	۱۷۹۱۷۲	۵۶
۴/۸	۳۳۲۲	۶۸۱۱۵	۱۰/۲	۱۱۹۳۱	۱۱۶۱۹۷	۸/۲	۱۵۲۵۳	۱۸۴۳۱۲	۵۷
۴/۴	۵۷۲۵	۱۲۸۷۰۴	۸/۸	۱۵۴۴۵	۱۷۳۹۶۳	۶/۹	۲۱۱۷۰	۳۰۲۶۶۷	۵۸
۳/۳	۴۶۹۴	۱۴۱۰۹۰	۹/۸	۱۹۲۹۳	۱۹۶۰۲۹	۷/۱	۲۳۹۸۷	۳۳۷۱۱۹	۵۹
۳/۵	۳۹۷۴	۱۱۰۹۵۳	۱۱/۱	۲۰۴۴۹	۱۸۳۵۴۶	۸/۲	۲۴۴۲۳	۲۹۴۴۹۹	۶۰
۳/۹	۵۴۴۸	۱۳۸۸۶۷	۱۱/۹	۲۵۷۷۳	۲۱۵۰۷۷	۸/۸	۳۱۲۲۱	۳۵۳۹۴۴	۶۱
۳/۳	۵۰۵۹	۱۵۱۳۶۶	۱۱/۸	۳۰۸۰۸	۲۵۹۴۳۳	۸/۷	۳۵۸۶۷	۴۱۰۷۹۹	۶۲
۴/۵	۶۱۳۱	۱۳۷۶۲۳	۱۱/۷	۲۹۰۴۷	۲۴۷۲۵۳	۹/۱	۳۵۱۷۸	۳۸۴۸۷۶	۶۳
۴/۹	۷۱۱۴	۱۴۴۳۹۹	۱۲/۱	۳۱۸۶۹	۲۶۳۸۸۳	۹/۵	۳۸۹۸۳	۴۰۸۲۸۲	۶۴
۵/۱	۵۸۳۲	۱۱۵۳۳۱	۱۳/۱	۲۹۳۷۹	۲۲۵۰۱۱	۱۰/۳	۳۵۲۱۱	۳۴۰۳۴۲	۶۵
۴/۸	۵۸۴۵	۱۲۱۰۸۶	۱۲/۲	۲۷۵۸۸	۲۲۵۵۶۶	۹/۶	۳۳۴۳۳	۳۴۶۶۵۲	۶۶
۵/۱	۶۲۲۱	۱۲۲۸۵۰	۱۱/۲	۲۶۸۹۳	۲۳۹۰۹۵	۹/۱	۳۳۱۱۴	۳۶۱۹۴۵	۶۷
۳/۹	۶۳۱۷	۱۶۲۷۲۶	۹/۳	۲۷۶۲۶	۲۹۵۹۸۲	۷/۴	۳۳۹۴۳	۴۵۸۷۰۸	۶۸
۴/۹	۷۱۷۱	۱۴۵۵۲۵	۹/۹	۳۰۶۵۶	۳۰۹۴۳۸	۸/۳	۳۷۸۲۷	۴۵۴۹۶۳	۶۹
۴/۴	۶۱۲۶	۱۳۷۸۳۱	۱۰/۷	۳۳۲۱۰	۳۱۱۰۲۰	۸/۸	۳۹۳۳۶	۴۴۸۸۵۱	۷۰
۴/۶	۵۶۹۴	۱۲۲۷۳۲	۹/۴	۲۸۲۸۹	۲۹۹۷۲۵	۸/۰۶	۳۳۹۸۳	۴۲۲۴۵۷	۷۱
۲/۹	۳۸۴۳	۱۳۰۸۵۸	۷/۶	۲۵۴۶۹	۳۳۲۶۲۹	۶/۴	۲۹۳۱۲	۴۶۳۴۸۷	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۱۴): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان آذربایجان شرقی نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان آذربایجان شرقی			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۳/۲	۲۴۴	۷۴۴۸	۱۵	۱۲۱۳	۸۰۶۳	۹/۳	۱۴۵۷	۱۵۵۱۱	۴۷
۳/۴	۲۶۰	۷۴۶۰	۱۴/۱	۱۳۰۸	۹۲۱۸	۹/۴	۱۵۶۸	۱۶۶۷۸	۴۸
۳/۱	۲۲۳	۷۰۶۹	۱۶/۱	۱۲۶۰	۷۷۸۲	۹/۹	۱۴۸۳	۱۴۸۷۸	۴۹
۳	۲۳۰	۷۴۷۲	۱۴/۸	۱۱۷۱	۷۸۸۹	۹/۱	۱۴۰۱	۱۵۳۶۱	۵۰
۵/۲	۳۷۴	۷۱۱۲	۱۳/۵	۱۲۶۳	۹۲۹۸	۹/۹	۱۶۳۷	۱۶۴۱۰	۵۱
۳	۲۶۴	۸۶۴۰	۱۴/۱	۱۴۹۹	۱۰۶۲۸	۹/۱	۱۷۶۳	۱۹۲۶۸	۵۲
۴	۳۹۲	۹۶۶۶	۱۴/۵	۱۵۳۱	۱۰۵۰۱	۹/۵	۱۹۲۳	۲۰۱۶۷	۵۳
۴/۸	۲۷۰	۵۵۸۱	۱۵/۶	۱۳۲۲	۸۴۲۵	۱۲/۳	۱۵۹۲	۱۴۰۰۶	۵۴
۴/۹	۳۱۵	۶۳۹۹	۱۷/۵	۱۷۰۲	۹۷۱۹	۱۲/۵	۲۰۱۷	۱۶۱۱۸	۵۵
۳/۷	۲۳۷	۶۳۹۱	۱۲/۸	۱۲۹۳	۱۰۰۲۴	۹/۳	۱۵۳۰	۱۶۴۱۵	۵۶
۶/۷	۳۹۸	۵۸۸۸	۸/۶	۶۱۴	۷۰۶۴	۸/۷	۱۰۱۲	۱۲۹۵۲	۵۷
۳/۴	۲۵۳	۷۳۸۹	۸/۳	۶۱۵	۷۷۷۳	۶/۰	۹۰۴	۱۵۱۶۲	۵۸
۳/۳	۵۲۲	۱۵۵۴۷	۷/۹	۱۸۱۹	۲۲۹۳۴	۶/۱	۲۳۴۱	۳۸۴۸۱	۵۹
۲/۴	۱۸۸	۷۶۷۶	۸/۶	۱۰۵۵	۱۲۱۸۵	۶/۳	۱۲۴۳	۱۹۸۶۱	۶۰
۲	۲۲۵	۱۰۷۹۹	۱۱/۲	۲۵۳۳	۲۲۴۲۲	۸/۳	۲۷۵۷	۳۳۲۲۱	۶۱
۱/۵	۱۲۳	۸۱۶۱	۱۱/۷	۲۷۷۵	۲۳۶۷۰	۹/۱	۲۸۹۸	۳۱۸۳۱	۶۲
۲/۹	۲۲۱	۷۴۵۷	۱۱/۵	۲۳۵۹	۲۰۵۱۱	۹/۲	۲۵۸۰	۲۷۹۶۸	۶۳
۳/۸	۴۷۹	۱۲۵۶۹	۱۰/۸	۲۳۵۶	۲۱۷۷۶	۸/۲	۲۸۳۵	۳۴۳۴۵	۶۴
۳/۴	۳۷۹	۱۰۹۵۲	۱۱/۶	۲۱۹۹	۱۸۸۶۵	۸/۶	۲۵۷۸	۲۹۸۱۷	۶۵
۲/۷	۳۱۵	۱۱۴۳۵	۱۱	۲۳۵۷	۲۱۲۸۱	۸/۱	۲۶۷۲	۳۲۷۱۶	۶۶
۲/۹	۳۰۱	۱۰۲۱۹	۹/۸	۲۰۷۴	۲۱۰۵۲	۷/۵	۲۳۷۵	۳۱۲۱۷	۶۷
۱/۸	۲۹۷	۱۵۸۲۶	۸/۳	۲۲۳۳	۲۶۶۸۸	۵/۹	۲۵۳۰	۴۲۵۱۴	۶۸
۲/۷	۳۷۰	۱۳۶۳۵	۱۰/۲	۲۶۰۸	۲۵۴۴۱	۶/۷	۲۹۷۸	۳۹۰۷۶	۶۹
۲	۲۶۱	۱۲۸۱۹	۷/۸	۲۱۰۴	۲۶۷۷۴	۵/۹	۲۳۶۵	۳۹۵۳۹	۷۰
۲/۲	۲۴۵	۱۰۷۱۵	۸/۱	۲۳۲۳	۲۸۵۵۳	۶/۵	۲۵۷۷	۳۹۲۶۸	۷۱
۱/۹	۲۲۹	۱۱۷۵۱	۵/۵	۱۴۴۴	۲۶۰۶۵	۴/۴	۱۶۷۳	۳۷۸۱۶	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۱۵): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان آذربایجان غربی نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان آذربایجان غربی			مناطق
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	شرح سال
۱۱/۳	۴۲۲	۳۷۲۷	۱۳/۲	۴۸۲	۳۶۴۴	۱۲/۲	۹۰۴	۷۳۷۱	۴۷
۱۱/۳	۵۰۱	۴۴۲۷	۱۵/۷	۵۴۵	۳۴۶۴	۱۳/۲	۱۰۴۶	۷۸۹۱	۴۸
۱۴/۷	۴۴۶	۳۰۳۴	۱۵/۵	۵۱۹	۳۳۴۵	۱۵/۱	۹۶۵	۶۳۷۹	۴۹
۱۰/۵	۵۰۱	۴۷۵۳	۱۶	۵۷۹	۳۶۰۸	۱۲/۹	۱۰۸۰	۸۳۶۱	۵۰
۱۰/۷	۴۹۸	۴۶۳۵	۱۹	۶۸۱	۳۵۷۱	۱۴/۳	۱۱۷۹	۸۲۰۶	۵۱
۸	۳۳۳	۴۱۲۵	۱۷	۸۰۰	۴۵۰۰	۱۳/۱	۱۱۳۳	۸۶۲۵	۵۲
۸	۳۲۹	۴۰۹۳	۱۶/۸	۸۴۷	۵۰۲۳	۱۲/۸	۱۱۷۶	۹۱۱۶	۵۳
۱۱/۹	۳۹۶	۳۳۲۷	۱۶/۳	۶۴۰	۳۹۳۱	۱۲/۳	۱۰۳۴	۷۲۴۰	۵۴
۱۵/۸	۵۴۳	۳۴۴۳	۱۳/۹	۶۳۷	۴۵۷۱	۱۴/۷	۱۱۸۰	۸۰۰۳	۵۵
۱۴/۹	۵۳۸	۳۶۰۹	۱۲	۵۶۰	۴۶۳۹	۱۳/۳	۱۰۹۸	۸۲۴۸	۵۶
۱۲/۲	۳۱۳	۲۵۶۳	۹/۷	۴۷۲	۴۸۱۷	۱۰/۶	۷۸۵	۸۳۸۰	۵۷
۱۰/۳	۴۰۹	۳۹۴۹	۹/۳	۵۱۳	۵۵۰۷	۹/۸	۹۲۲	۹۴۵۶	۵۸
۷	۲۴۳	۳۴۵۹	۷/۶	۵۶۱	۷۳۳۰	۷/۵	۸۰۴	۱۰۷۸۹	۵۹
۵/۸	۱۶۳	۲۷۷۴	۱۰/۹	۱۰۰۵	۹۱۴۷	۹/۸	۱۱۶۸	۱۱۲۹۲۱	۶۰
۶/۱	۲۲۴	۳۶۶۹	۱۲/۴	۱۱۸۹	۹۵۳۹	۱۰/۶	۱۴۰۹	۱۳۲۰۸	۶۱
۳/۳	۱۵۱	۴۴۴۶	۱۲/۱۵	۱۴۳۰	۱۱۳۶۹	۹/۹	۱۵۸۱	۱۵۸۱۵	۶۲
۲/۸	۱۲۷	۴۵۲۸	۱۰/۵	۱۲۷۵	۱۲۰۷۰	۸/۴	۱۴۰۲	۱۶۵۹۸	۶۳
۵/۹	۲۶۸	۴۴۸۸	۱۰/۲	۱۲۰۳	۱۱۷۸۴	۹	۱۴۷۱	۱۶۲۷۲	۶۴
۷/۱	۲۵۰	۳۴۸۵	۱۰/۶	۱۲۱۶	۱۱۴۰۰	۹/۸	۱۴۶۶	۱۴۸۸۵	۶۵
۸/۶	۳۳۱	۳۸۱۸	۱۱/۲	۱۲۸۳	۱۱۴۳۳	۱۰/۵	۱۶۱۴	۱۵۲۵۱	۶۶
۶/۱	۲۹۱	۴۷۴۸	۹/۵	۱۱۸۱	۱۲۴۰۹	۸/۵	۱۴۷۲	۱۷۱۵۷	۶۷
۳/۸	۲۹۱	۷۵۰۲	۸/۳	۱۳۴۵	۱۶۱۶۶	۶/۹	۱۶۳۶	۲۳۶۶۸	۶۸
۷/۴	۴۵۴	۶۱۱۲	۱۱/۹	۱۵۲۰	۱۲۷۴۰	۱۰/۴	۱۹۷۴	۱۸۸۵۲	۶۹
۶/۶	۳۷۱	۵۵۴۹	۱۰	۱۳۳۶	۱۳۳۰۰	۹	۱۷۰۷	۱۸۸۴۹	۷۰
۶/۶	۳۹۲	۵۸۹۱	۹/۷	۱۳۱۹	۱۳۵۴۷	۸/۸	۱۷۱۱	۱۹۴۳۸	۷۱
۵/۹	۴۱۷	۶۹۹۹	۸/۹	۱۱۶۳	۱۳۰۵۶	۷/۸	۵۸۰	۲۰۰۵۵	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۱۶): توزیع و نسبت واقعه‌ی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان اصفهان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان اصفهان			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۳/۷	۲۴۶	۶۶۰۲	۱۱/۲	۴۶۳	۴۱۳۱	۶/۶	۷۰۹	۱۰۷۳۳	۴۷
۱/۴	۸۷	۵۹۵۴	۹/۸	۴۴۷	۴۵۱۷	۵	۵۳۴	۱۰۴۷۱	۴۸
۱/۱	۷۹	۶۷۶۳	۱۰/۲	۴۷۱	۴۵۹۱	۴/۸	۵۵۰	۱۱۳۵۴	۴۹
۰/۵	۴۰	۷۵۵۲	۹/۶	۴۸۰	۴۹۸۶	¼	۵۲۰	۱۲۵۳۸	۵۰
۰/۷	۵۳	۷۱۴۳	۹/۹	۵۱۸	۵۲۰۶	۴/۶	۵۷۱	۱۲۳۴۹	۵۱
۰/۷۵	۸۵	۷۶۴۲	۱۰/۸	۵۶۶	۵۲۳۶	۴/۸	۶۲۴	۱۲۸۷۸	۵۲
۱/۴	۱۰۵	۷۴۸۵	۱۴	۷۵۸	۵۳۸۹	۴/۷	۸۶۳	۱۲۸۷۴	۵۳
۲/۷	۱۲۸	۴۵۹۰	۱۳/۱	۵۹۳	۴۴۹۴	۷/۹	۷۲۱	۹۰۸۴	۵۴
۲/۴	۹۵	۳۸۸۴	۸/۱	۳۲۵	۳۹۹۱	۵/۳	۴۲۰	۷۸۷۵	۵۵
۲/۶	۱۰۶	۴۰۵۱	۷	۳۲۶	۴۶۳۱	۴/۹	۴۳۲	۸۶۸۶	۵۶
۳/۸	۱۹۸	۵۱۵۰	۵/۸	۵۶۳	۹۵۹۱	۵/۱	۷۶۱	۱۴۷۴۱	۵۷
۳/۵	۵۹۸	۱۶۷۰۲	۳/۹	۳۷۰	۹۳۹۹	۳/۷	۹۶۸	۲۶۱۰۱	۵۸
۲/۹	۵۴۰	۱۸۲۹۴	۵/۱	۴۵۳	۸۸۳۰	۳/۶	۹۹۳	۳۷۱۳۴	۵۹
۳/۴	۲۲۴	۹۳۱۷	۸/۹	۷۰۷	۷۹۲۰	۵/۴	۹۳۱	۱۷۲۳۷	۶۰
۱/۲	۱۵۰	۱۱۸۲۳	۸/۴	۱۰۱۰	۱۱۸۸۷	۴/۸	۱۱۶۰	۲۳۷۱۰	۶۱
۱/۱	۱۶۷	۱۴۸۵۶	۸/۴	۱۳۷۵	۱۵۷۷۹	۵	۱۵۴۲	۳۰۶۳۵	۶۲
۱/۵	۲۱۵	۱۴۰۹۹	۹/۵	۱۴۵۲	۱۵۱۴۵	۵/۷	۱۶۶۷	۲۹۲۴۴	۶۳
۲/۴	۳۲۹	۱۳۳۹۶	۹/۱	۱۴۵۱	۱۵۷۸۳	۶/۱	۱۷۸۰	۲۹۱۷۹	۶۴
۲	۲۰۲	۹۶۳۱	۱۱/۹	۱۳۱۰	۱۱۰۰۶	۷/۳	۱۵۱۲	۲۰۶۳۷	۶۵
۲/۷	۲۹۸	۱۰۹۲۵	۹/۹	۱۲۲۸	۱۲۳۳۹	۶/۵	۱۵۲۶	۲۳۲۶۴	۶۶
۲/۹	۳۲۰	۱۰۹۸۸	۱۱/۵	۱۶۵۰	۱۴۳۲۲	۷/۷	۱۹۷۰	۳۵۳۱۰	۶۷
۱/۹	۲۵۱	۱۲۴۹۶	۸/۲	۱۴۳۰	۱۷۴۲۹	۵/۵	۱۶۸۱	۳۰۱۲۵	۶۸
۲/۳	۲۱۸	۹۴۷۶	۷/۵	۱۳۴۱	۱۷۸۶۳	۵/۷	۱۵۵۹	۳۷۳۳۹	۶۹
۲/۲	۱۹۸	۸۶۸۹	۷/۸	۱۳۸۵	۱۷۶۰۳	۶	۱۵۸۳	۲۶۴۹۲	۷۰
۲/۸	۱۸۹	۶۷۲۶	۵/۶	۹۹۰	۱۷۵۳۱	۴/۸	۱۱۷۹	۲۴۴۵۷	۷۱
۱/۹	۱۵۲	۷۷۹۵	۴/۵	۱۰۲۹	۲۲۴۴۳	۳/۹	۱۱۸۱	۳۰۲۳۸	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۱۷): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان ایلام نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان ایلام			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
-	-	۴۲	۱۲/۶	۶۲	۴۸۹	۱۱/۶	۶۲	۵۳۱	۴۷
۱۱/۶	۱۰	۸۶	۱۰/۲	۲۲	۲۱۴	۸	۳۲	۴۰۰	۴۸
۱/۱	۲	۱۷۳	۳/۶	۱۷	۴۶۳	۲/۹	۱۹	۶۳۶	۴۹
-	-	۳۰۳	۵	۳۲	۶۳۳	۳/۴	۳۲	۹۳۶	۵۰
۰/۱۳	۱	۷۶۹	۵/۵	۳۹	۷۰۴	۲/۷	۴۰	۱۴۷۳	۵۱
۰/۳۵	۲	۵۶۳	۵/۳	۴۹	۹۰۹	۳/۴	۵۱	۱۴۷۲	۵۲
۰/۱۲	۱	۷۷۰	۷/۹	۶۵	۸۱۹	۴/۱	۶۶	۱۵۸۹	۵۳
۰/۱۶	۱	۵۹۳	۸/۵	۴۷	۵۵۲	۴/۱	۴۸	۱۱۴۵	۵۴
-	-	۳۹۲	۷/۷	۶۰	۷۷۶	۵/۱	۶۰	۱۱۶۸	۵۵
-	-	۲۸۶	۶/۶	۶۰	۸۹۸	۵	۶۰	۱۱۸۴	۵۶
-	-	۳۰۴	۵/۶	۴۷	۸۲۸	۴/۱	۴۷	۱۱۳۲	۵۷
-	-	۳۴۸	۱۲	۱۳۷	۱۱۴۱	۹/۲	۱۳۷	۱۴۸۹	۵۸
-	-	۵۸۹	۱۵	۱۲۵	۸۳۲	۸/۷	۱۲۵	۱۴۲۱	۵۹
-	-	۶۹۸	۱۰	۱۲۰	۱۱۹۳	۶/۳	۱۲۰	۱۸۹۱	۶۰
۰/۷۷	۵	۶۴۴	۹/۴	۱۲۶	۱۳۳۹	۶/۶	۱۳۱	۱۹۸۳	۶۱
-	-	۶۳۱	۷/۶	۱۲۹	۱۶۸۹	۵/۵	۱۲۹	۲۳۲۰	۶۲
-	-	۳۴۳	۵	۹۸	۱۹۴۰	۴/۲	۹۸	۲۲۸۳	۶۳
۲/۸	۱۲	۴۲۲	۴/۷	۸۰	۱۶۸۰	۴/۳	۹۲	۲۱۰۲	۶۴
-	-	۲۹۴	۵/۷	۹۲	۱۵۹۶	۴/۸	۹۲	۱۸۹۰	۶۵
-	-	۱۳۳	۵/۲	۹۵	۱۸۱۳	۴/۸	۹۵	۱۹۴۶	۶۶
-	-	-	۵/۱	۱۰۶	۲۰۵۸	۵/۱	۱۰۶	۲۰۵۸	۶۷
-	-	-	۳/۹	۵۹	۱۴۸۰	۳/۹	۵۹	۱۴۸۰	۶۸
-	-	-	۴/۴	۱۰۴	۲۳۴۳	۴/۴	۱۰۴	۲۳۴۳	۶۹
۲/۵	۳	۱۱۸	۵	۱۰۳	۲۰۴۹	۴/۸	۱۰۶	۲۱۶۷	۷۰
۳	۸	۲۶۴	۴/۹	۷۶	۱۵۴۷	۴/۶	۸۴	۱۸۱۱	۷۱
-	-	۱۶۲	۴/۷	۱۰۵	۲۲۱۸	۴/۴	۱۰۵	۲۳۸۰	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۱۸): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان کرمانشاه نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان کرمانشاه			مناطق
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	شرح سال
۶/۳	۱۳۸	۲۱۶۲	۱۶	۴۸۷	۳۰۳۴	۱۲	۶۲۵	۵۱۹۶	۴۷
۵/۳	۱۰۰	۱۸۶۱	۱۷/۶	۵۸۰	۳۲۸۸	۱۳/۲	۶۸۰	۵۱۴۹	۴۸
۳/۷	۸۶	۲۲۷۰	۱۹/۷	۷۰۸	۳۵۷۶	۱۳/۵	۷۹۴	۵۸۴۶	۴۹
۵/۲	۱۰۸	۲۰۴۸	۲۰/۲	۶۴۲	۳۱۶۵	۱۴/۳	۷۵۰	۵۲۱۳	۵۰
۶/۹	۱۵۷	۲۲۷۲	۲۴/۵	۸۱۳	۳۳۱۱	۱۷/۳	۹۷۰	۵۵۸۳	۵۱
۴/۱	۱۳۶	۳۲۷۹	۲۲/۴	۷۵۶	۳۳۷۳	۱۳/۴	۸۹۲	۶۶۵۲	۵۲
۶/۵	۱۷۳	۲۶۳۴	۲۱/۵	۷۸۷	۳۶۰۶	۱۵/۳	۹۶۰	۶۲۴۰	۵۳
۸/۴	۱۸۳	۲۱۵۸	۱۶/۷	۳۵۹	۲۱۴۷	۱۲/۵	۵۴۲	۴۳۰۵	۵۴
۵/۷	۱۱۳	۱۹۷۰	۱۹/۹	۷۰۶	۳۵۴۰	۱۴/۹	۸۱۹	۵۵۱۰	۵۵
۳/۹	۶۶	۱۶۷۷	۱۲/۶	۵۲۰	۴۰۹۷	۱۰/۱	۵۸۶	۵۷۷۴	۵۶
۰/۵۷	۵	۸۶۵	۱۲/۲	۵۴۱	۴۴۳۳	۱۰/۳	۵۴۶	۵۲۹۸	۵۷
۱/۵	۲۲	۱۴۱۰	۹/۴	۳۲۵	۳۴۲۶	۷/۲	۳۴۷	۴۸۳۶	۵۸
۱/۶	۳	۱۸۵	۷/۸	۱۹۴	۲۴۷۰	۷/۴	۱۹۷	۲۶۵۵	۵۹
۰/۹۹	۲	۲۰۲	۱۳/۵	۱۷۰	۱۲۵۳	۱۱/۸	۱۷۲	۱۴۵۵	۶۰
۲/۱	۷	۳۲۵	۱۴/۵	۹۴۶	۶۴۸۸	۱۳/۹	۹۵۳	۶۸۱۳	۶۱
-	-	-	۱۶/۸	۲۶۱۸	۱۵۵۱۸	۱۶/۸	۲۶۱۸	۱۵۵۱۸	۶۲
۴/۵	۱۲۴	۲۷۴۴	۱۵/۹	۱۸۸۸	۱۱۸۱۳	۱۳/۸	۲۰۱۲	۱۴۵۵۷	۶۳
۴/۵	۴۶	۱۰۰۳	۱۵/۶	۱۸۳۱	۱۱۶۷۹	۱۴/۸	۱۸۷۷	۱۲۶۸۲	۶۴
۸/-	۷۷	۹۵۹	۱۸/۹	۱۵۶۲	۸۲۵۵	۱۷/۷	۱۶۳۹	۹۲۱۴	۶۵
۱۴/۱	۱۲۲	۸۶۰	۱۷/۱	۱۶۰۵	۹۳۷۴	۱۶/۸	۱۷۲۷	۱۰۲۳۴	۶۶
۱۰/۹	۴۴	۴۰۱	۱۴/۷	۱۵۵۹	۱۰۵۴۳	۱۴/۶	۱۶۰۳	۱۰۹۴۴	۶۷
۷/۱	۱۳۶	۱۸۹۸	۱۳/۴	۱۴۱۰	۱۰۴۹۳	۱۲/۴	۱۵۴۶	۱۲۳۹۱	۶۸
۴/۵	۱۱۷	۲۵۹۹	۱۱	۱۴۶۰	۱۳۲۰۹	۹/۹	۱۵۷۷	۱۵۸۰۸	۶۹
۲/۷	۱۹۸	۳۶۱۲	۱۲/۲	۱۳۷۳	۱۱۱۹۰	۹/۹	۱۴۷۱	۱۴۸۰۲	۷۰
۵/۴	۱۷۶	۳۲۲۷	۱۱/۶	۱۳۱۷	۱۱۲۵۹	۱۰/۳	۱۴۹۳	۱۴۴۸۶	۷۱
۲/۶	۹۱	۳۴۰۷	۱۰/۸	۱۴۴۷	۱۳۳۴۳	۹/۱	۱۵۳۰	۱۶۷۵۰	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۱۹): توزیع و نسبت واقعه‌ی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان بوشهر نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان بوشهر			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۵/۵	۷۵	۱۳۶۰	۱۴/۳	۹۲	۶۴۱	۸/۳	۱۶۷	۲۰۰۱	۴۷
۲/۹	۳۳	۱۱۲۵	۱۴/۳	۱۳۱	۹۱۳	۸	۱۶۴	۲۰۳۸	۴۸
۱۴/۹	۱۰۶	۷۰۸	۱۴/۹	۱۱۹	۷۹۴	۱۴/۹	۲۲۵	۱۵۰۲	۴۹
۲/۲	۱۳	۵۸۴	۱۵	۱۳۱	۸۷۲	۹/۸	۱۴۴	۱۴۵۶	۵۰
۳/۶	۲۹	۷۹۸	۱۳/۳	۱۲۰	۸۹۹	۸/۷	۱۴۹	۱۶۹۷	۵۱
۳/۹	۴۳	۱۰۷۹	۱۱/۲	۹۸	۸۷۳	۷/۲	۱۴۱	۱۹۵۱	۵۲
۳۰	۲۶	۸۵۶	۱۸/۸	۱۰۸	۵۷۴	۹/۳	۱۳۴	۱۴۳۰	۵۳
۴/۲	۲۶	۶۰۷	۹/۱	۴۷	۵۱۲	۶/۵	۷۳	۱۱۱۹	۵۴
۴/۸	۴/۸	۴۳	۸۸۳	۹/۵	۶۶	۶۹۰	۱۰۹	۱۵۷۳	۵۵
۵/۴	۲۴	۴۴۴	۱۵/۴	۹۶	۶۲۳	۱۱/۲	۱۲۰	۱۰۶۷	۵۶
۱	۵	۴۶۴	۲۱/۵	۸۴	۳۸۹	۱۰/۴	۸۹	۸۵۳	۵۷
۴/۷	۲۷	۵۶۸	۳۱	۱۰۶	۳۴۱	۱۴/۶	۱۳۳	۹۰۹	۵۸
۱/۹	۱۵	۷۸۵	۱۲/۲	۸۰	۶۵۵	۶/۵	۹۵	۱۴۴۰	۵۹
۰/۷۲	۴	۵۵۱	۷/۷	۱۳۳	۱۷۱۶	۶	۱۳۷	۲۲۶۷	۶۰
۱/۵	۱۲	۱۱۰۲	۱۳/۲	۴۴۷	۳۳۷۲	۱۰/۲	۴۵۹	۴۴۷۵	۶۱
-	-	۱۶۳۲	۱۱/۵	۳۸۶	۳۳۳۴	۷/۷	۳۸۶	۴۹۶۶	۶۲
-	-	۱۲۹۴	۱۵/۷	۴۹۱	۳۱۱۰	۱۱/۱	۴۹۱	۴۴۰۴	۶۳
۲/۷	۳۷	۱۳۲۳	۱۴/۹	۴۸۳	۳۲۴۱	۱۱/۳	۵۲۰	۴۵۶۴	۶۴
۴/۹	۵۹	۱۱۸۵	۱۲/۴	۳۵۲	۲۸۳۸	۱۰/۲	۴۱۱	۴۰۲۳	۶۵
۱/۱	۱۳	۱۱۱۲	۱۴/۵	۴۷۱	۳۲۴۱	۱۱/۱	۴۸۴	۴۳۵۳	۶۶
-	-	۳۸۷	۱۱/۳	۴۲۳	۳۷۴۱	۱۰/۲	۴۲۳	۴۱۳۸	۶۷
۱/۴	۱۷	۱۱۷۶	۱۲/۲	۳۹۳	۳۲۱۵	۹/۳	۴۱۰	۴۳۹۲	۶۸
-	-	۱۰۰۶	۱۴	۳۴۳	۳۰۸۴	۱۰/۶	۴۳۴	۴۰۹۰	۶۹
-	-	۷۵۱	۸/۹	۴۰۱	۴۴۵۸	-	-	۵۲۰۹	۷۰
-	-	۹۱۵	۱۱/۱	۳۶۶	۳۲۸۵	-	-	۴۲۰۰	۷۱
۰/۳۷	۴	۱۰۷۹	۹/۳	۳۳۲	۳۵۶۷	۷/۲	۳۳۶	۴۶۴۶	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۲۰): توزیع و نسبت واقعه ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان تهران نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان تهران			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۵/۵	۱۷۸	۳۲۳۵	۲۱/۶	۳۶۷۱	۱۶۹۴۸	۱۹	۳۸۴۹	۲۰۱۸۳	۴۷
۸/۶	۲۶۹	۳۱۱۲	۲۱/۶	۳۳۶۶	۱۵۵۱۹	۱۹/۵	۳۶۳۵	۱۸۶۳۱	۴۸
۷/۱	۳۵۵	۴۹۳۵	۲۳/۷	۳۲۹۴	۱۳۸۴۶	۱۹/۴	۳۶۴۹	۱۸۷۸۱	۴۹
۱۲/۲	۷۶۰	۶۷۷۷	۲۸/۱	۳۳۱۵	۱۱۷۶۵	۲۱/۹	۴۰۷۵	۱۸۵۴۲	۵۰
۵/۱	۱۶۴	۳۲۰۳	۲۲/۸	۴۸۷۴	۲۱۲۸۶	۲۰/۵	۵۰۳۸	۲۴۴۸۹	۵۱
۵/۱	۱۴۹	۲۸۶۷	۱۶/۴	۴۴۱۰	۲۶۷۸۲	۱۵/۳	۴۵۵۹	۲۹۶۴۹	۵۲
۷/۳	۱۶۹	۲۳۰۴	۱۹/۴	۵۴۳۷	۲۷۹۸۶	۱۸/۵	۵۶۰۶	۳۰۲۹۰	۵۳
۶/۳	۱۶۲	۲۵۶۹	۱۷/۷	۳۹۴۸	۲۲۲۲۸	۱۶/۵	۴۱۱۰	۲۴۷۹۷	۵۴
۳/۲	۱۰۶	۳۲۲۹	۱۶/۵	۴۵۶۵	۲۷۶۵۴	۱۵/۱	۴۶۷۱	۳۰۸۸۳	۵۵
۱	۱۷	۱۶۸۶	۱۵/۱	۴۳۱۷	۲۸۴۷۵	۱۴/۳	۴۳۳۴	۳۰۱۶۱	۵۶
۳/۲	۹۲	۲۸۲۹	۱۳/۹	۴۶۰۱	۳۳۰۳۸	۱۳	۴۶۹۳	۳۵۸۶۷	۵۷
۲۱/۲	۷۳۰	۳۴۳۵	۱۴	۵۲۴۲	۳۷۳۸۹	۱۴/۶	۵۹۷۲	۴۰۸۲۴	۵۸
۳/۷	۱۰۷	۲۸۴۹	۱۴/۱	۶۷۸۶	۴۷۹۸۱	۱۳/۵	۶۸۹۳	۵۰۸۳۰	۵۹
۲/۱	۲۵	۱۱۵۸	۲۰/۲	۶۱۱۶	۳۰۲۷۵	۱۹/۵	۶۱۴۱	۳۱۴۳۳	۶۰
۵/۱۶	۶۲۶	۱۲۱۱۱	۲۲/۴	۷۵۷۴	۳۳۷۰۷	۱۷/۸	۸۲۰۰	۴۵۸۱۸	۶۱
۶/۱	۶۵۹	۱۰۷۲۹	۱۶/۳	۹۱۱۱	۵۵۶۱۱	۱۴/۷	۹۷۷۰	۶۶۳۴۰	۶۲
۱۱/۴	۷۹۱	۸۴۴۴	۱۶/۷	۱۰۰۹۴	۶۰۲۴۲	۱۶/۱	۱۱۰۶۵	۶۸۶۸۶	۶۳
۱۲/۵	۴۴۳	۳۵۴۳	۱۶/۶	۱۰۵۱۳	۶۳۱۴۹	۱۶/۴	۱۰۹۵۶	۶۶۶۹۲	۶۴
-	-	۳۳۳	۱۷/۷	۱۰۱۷۳	۵۷۲۵۸	۱۷/۶	۱۰۱۷۳	۵۷۵۹۱	۶۵
-	-	۵۴۶	۱۶/۱	۸۳۱۲	۵۱۵۲۰	۱۵/۹	۸۳۱۲	۵۲۰۶۶	۶۶
-	-	۵۳۵	۱۵/۸	۸۶۵۱	۵۴۷۴۶	۱۵/۶	۸۶۵۱	۵۵۲۸۱	۶۷
۷/۷	۲۴۴	۳۱۴۲	۱۳/۵	۹۴۲۵	۶۹۴۳۸	۱۳/۳	۹۶۶۹	۷۲۵۸۰	۶۸
۱۰/۱	۳۳۰	۳۲۶۲	۱۳/۷	۱۰۹۳۴	۷۹۸۰۰	۱۳/۵	۱۱۲۶۴	۸۳۰۶۲	۶۹
۷	۳۹۸	۵۶۱۲	۱۶/۴	۱۳۲۵۴	۸۰۴۰۳	۱۵/۸	۱۳۶۵۲	۸۶۰۱۵	۷۰
۶/۶	۳۰۳	۴۵۶۰	۱۲/۲	۹۳۴۱	۷۶۵۳۸	۱۱/۸	۹۶۴۴	۸۱۰۹۸	۷۱
۲/۶	۱۲۰	۴۴۹۱	۱۰/۸	۸۹۷۲	۸۲۸۱۲	۱۰/۴	۹۰۲۲	۸۷۳۰۳	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۲۱): توزیع و نسبت واقعه‌ی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان خراسان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان خراسان			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۴/۹	۳۶۶	۷۳۶۸	۱۵/۲	۱۲۲۸	۸۰۵۳	۱۰/۳	۱۵۹۴	۱۵۴۲۱	۴۷
۵	۳۷۳	۸۷۴۳	۱۷	۱۶۴۵	۹۶۶۵	۱۰/۹	۲۰۱۸	۱۸۴۰۸	۴۸
۵/۱	۵۸۴	۱۱۲۹۰	۱۵/۸	۱۵۱۸	۹۵۷۷	۱۰/۰۷	۲۱۰۲	۲۰۸۶۷	۴۹
۴/۸	۴۴۷	۹۱۳۴	۱۶	۱۴۴۴	۹۰۰۰	۱۰/۴	۱۸۹۱	۱۸۱۳۴	۵۰
۴/۹	۵۰۸	۱۰۲۴۱	۱۶/۱	۱۴۲۸	۸۸۴۰	۱۰/۱	۱۹۳۶	۱۹۰۸۱	۵۱
۵/۱	۵۶۳	۱۰۸۸۵	۱۴/۵	۱۶۰۲	۱۱۰۱۷	۹/۸	۲۱۶۵	۲۱۹۰۲	۵۲
۳/۸	۴۸۴	۱۲۴۲۸	۱۵/۶	۱۶۸۰	۱۰۷۵۲	۹/۲	۲۱۶۴	۳۳۱۸۰	۵۳
۶/۴	۴۶۶	۷۲۰۴	۲۲/۴	۱۶۳۰	۷۲۶۵	۱۲/۳	۲۰۹۶	۱۴۴۶۹	۵۴
۷/۴	۳۹۳	۵۲۸۱	۱۵/۴	۱۲۶۰	۸۱۴۵	۱۲/۳	۱۶۵۳	۱۳۴۲۶	۵۵
۷/۲	۵۱۱	۷۰۴۹	۱۳/۲	۱۳۶۳	۱۰۲۵۷	۱۰/۸	۱۸۷۴	۱۷۳۰۶	۵۶
۲/۳	۱۵۵	۶۵۷۵	۹	۷۹۱	۸۷۲۷	۶/۲	۹۴۶	۱۵۳۰۵	۵۷
۲/۳	۲۸۴	۱۲۲۹۹	۶/۴	۱۰۴۳	۱۶۰۶۳	۴/۷	۱۳۲۷	۲۸۳۶۲	۵۸
۳	۴۷۳	۱۵۴۰۲	۸	۱۵۷۴	۱۹۴۵۳	۵/۹	۲۰۴۸	۳۴۸۵۵	۵۹
۴/۱	۵۹۲	۱۴۳۹۰	۸/۶	۲۸۰۴	۳۲۵۰۸	۷/۲	۳۳۹۶	۴۶۹۸۹	۶۰
۴/۴	۶۵۴	۱۴۵۹۵	۸/۲	۲۲۸۷	۲۷۶۶۸	۶/۹	۲۹۴۱	۴۲۲۶۳	۶۱
۵/۲	۸۱۰	۱۵۳۶۴	۱۰/۲	۲۹۴۳	۲۸۸۲۴	۸/۴	۳۷۵۳	۴۴۱۸۸	۶۲
۵/۲	۷۰۱	۱۳۳۰۳	۹	۱۷۳۵	۱۹۱۷۹	۷/۴	۲۴۳۶	۳۲۴۸۲	۶۳
۵/۸	۱۱۲۹	۱۹۳۹۱	۱۱/۹	۲۸۸۰	۲۴۰۷۲	۹/۲	۴۰۰۹	۴۳۴۶۳	۶۴
۵/۸	۹۳۷	۱۶۰۹۹	۱۱/۷	۲۷۱۵	۲۳۱۲۵	۹/۳	۳۶۵۲	۳۹۲۲۴	۶۵
۶/۷	۱۰۹۸	۱۶۳۰۷	۱۱	۲۳۸۹	۲۱۶۳۴	۶/۸	۲۵۸۶	۳۷۹۴۱	۶۶
۸/۴	۱۶۲۰	۱۹۲۱۴	۱۰/۳	۲۳۸۸	۲۳۰۵۷	۹/۴	۴۰۰۸	۴۲۲۷۱	۶۷
۸/۷	۱۲۱۰	۲۳۷۶۹	۸/۲	۲۶۰۳	۳۰۸۰۴	۶/۹	۳۸۱۳	۵۴۵۷۳	۶۸
۵/۵	۱۱۸۲	۲۱۳۷۸	۹/۸	۲۷۲۲	۲۷۵۶۹	۷/۹	۳۹۰۴	۴۸۹۴۷	۶۹
۴/۷	۹۹۴	۱۹۸۶۸	۱۱/۹	۳۱۰۴	۲۶۰۶۷	۸/۹	۴۰۹۸	۴۵۹۳۵	۷۰
۴/۴	۸۰۲	۱۷۸۶۹	۱۱/۳	۲۷۲۳	۲۳۹۶۱	۸/۴	۳۵۲۵	۴۱۸۳۰	۷۱
۳/۷	۷۷۸	۲۰۸۸۰	۷/۹	۲۲۰۹۰	۲۷۶۵۱	۶/۱	۲۹۸۷	۴۸۵۳۲	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۲۲): توزیع و نسبت واقعه‌ی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان زنجان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان زنجان			مناطق
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	شرح سال
۶	۸۶	۱۴۱۷	۱۹/۲	۲۱۶	۱۱۲۳	۱۲/۳	۳۰۲	۲۵۴۰	۴۷
۲/۶	۱۲	۴۵۷	۵/۶	۱۳۲	۲۳۵۶	۵/۱	۱۴۴	۲۸۱۳	۴۸
۴/۸	۱۵۳	۳۱۸۱	۹/۱	۳۰۱	۳۲۹۷	۷	۴۵۴	۶۴۷۸	۴۹
۲/۶	۸۱	۳۰۶۸	۱۲/۱	۳۱۵	۲۵۸۵	۷	۳۹۶	۵۶۵۳	۵۰
۴	۷۵	۱۴۱۵	۱۲/۶	۲۲۱	۱۷۴۱	۸/۸	۳۷۸	۳۱۵۶	۵۱
۱/۳	۲۱	۱۵۴۶	۹/۹	۱۵۵	۱۵۵۹	۵/۶	۱۷۶	۳۱۰۵	۵۲
۱/۹	۷۹	۴۰۵۹	۹	۳۲۸	۳۶۰۸	۵/۳	۴۰۷	۷۶۶۷	۵۳
۳/۱	۱۱۹	۳۷۸۶	۲۱/۹	۳۴۸	۱۵۸۴	۸/۶	۴۶۷	۵۳۷۰	۵۴
۳/۵	۱۰۱	۲۸۷۵	۱۱/۷	۲۷۳	۲۳۱۸	۷/۲	۳۷۴	۵۱۹۳	۵۵
۴/۲	۱۳۱	۳۰۷۴	۱۱/۸	۱۹۴	۱۶۳۲	۶/۹	۳۲۵	۴۷۰۶	۵۶
۳/۶	۶۷	۱۸۴۹	۸/۵	۱۳۱	۱۵۲۵	۵/۸	۱۹۸	۳۳۷۴	۵۷
۲/۶	۱۳۶۵	۶۲۴۸	۷/۱	۳۷۹	۵۲۷۵	۴/۷	۵۴۴	۱۱۵۲۳	۵۸
۱/۷	۱۹۹	۱۱۱۸۱	۱۷/۶	۵۶۲	۳۱۹۰	۵/۲	۷۶۱	۱۴۳۷۱	۵۹
۲/۶	۲۱۱	۷۹۸۱	۱۷/۱	۶۹۳	۴۰۳۴	۷/۵	۹۰۴	۱۲۰۵۱	۶۰
۲/۲	۲۳۹	۱۰۳۹۹	۱۷	۸۰۱	۴۷۰۱	۶/۸	۱۰۴۰	۵۱۰۰	۶۱
۲/۲	۱۹۶	۸۶۷۸	۱۳/۱	۷۶۰	۵۷۷۹	۶/۶	۹۵۶	۱۴۴۵۷	۶۲
۳/۵	۲۵۸	۷۲۳۷	۱۲/۴	۷۵۹	۶۰۹۹	۷/۶	۱۰۱۷	۱۳۳۳۶	۶۳
۳/۳	۲۲۴	۶۶۳۶	۱۱/۶	۷۲۶	۶۴۶۲	۷/۲	۹۵۰	۱۳۰۹۸	۶۴
۵/۹	۳۶۵	۶۱۷۶	۹/۸	۵۶۸	۵۷۷۳	۷/۸	۹۳۳	۱۱۹۴۹	۶۵
۳/۹	۲۳۵	۵۹۷۷	۱۰/۲	۶۳۰	۶۱۷۴	۷/۱	۸۶۵	۱۲۱۵۱	۶۶
۴/۳	۲۴۸	۵۶۶۹	۱۰/۳	۶۱۵	۵۹۱۸	۷/۴	۸۶۳	۱۱۵۸۷	۶۷
۲/۸	۱۷۷	۶۲۴۹	۷	۶۱۰	۸۶۰۹	۵/۲	۷۸۷	۱۴۸۵۸	۶۸
۲/۶	۱۶۷	۶۴۱۲	۸/۹	۶۸۱	۷۷۰۲	۶	۸۵۶	۱۴۱۱۴	۶۹
۲/۱	۱۲۲	۵۶۳۴	۸	۷۱۳	۸۸۹۹	۵/۷	۸۳۵	۱۴۵۳۳	۷۰
۲/۷	۱۳۶	۴۸۹۹	۸/۹	۷۹۴	۸۸۴۲	۶/۹	۹۳۰	۱۳۴۷۰	۷۱
۱/۷	۹۶	۵۵۵۸	۵/۷	۶۶۳	۱۰۹۲۲	۴/۶	۷۵۹	۱۶۴۸۰	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۲۳): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان خوزستان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان خوزستان			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۴/۷	۱۱۴	۳۰۶۱	۱۲/۱	۷۷۶	۶۳۸۳	۹/۴	۸۹۰	۹۴۴۴	۴۷
۴/۹	۱۷۶	۳۵۶۴	۱۲/۶	۷۲۰	۵۷۰۸	۹/۶	۸۹۶	۹۲۷۲	۴۸
۴	۱۳۷	۳۳۸۴	۱۳/۲	۸۶۵	۶۵۵۳	۱۰/۰۸	۱۰۰۲	۹۹۳۷	۴۹
۵/۵	۲۰۵	۳۶۸۷	۱۳/۶	۸۶۷	۶۳۲۹	۱۰/۷	۱۰۷۲	۱۰۰۱۶	۵۰
۵/۶	۱۷۵	۳۰۸۴	۱۱/۴	۸۵۷	۷۴۸۰	۹/۷	۱۰۳۲	۱۰۵۶۴	۵۱
۴/۳	۱۵۳	۳۴۹۹	۱۶/۷	۱۳۱۳	۸۷۴۵	۱۱/۹	۱۴۶۶	۱۲۲۴۴	۵۲
۲/۹	۱۱۹	۴۰۸۷	۱۱/۴	۱۱۳۲	۹۹۰۳	۸/۹	۱۲۵۱	۱۳۹۹۰	۵۳
۲	۴۱	۲۰۱۲	۱۲/۶	۱۱۶۶	۹۲۴۱	۹/۱	۱۲۰۷	۱۱۲۵۳	۵۴
۵/۹	۱۷۸	۳۰۱۰	۱۳/۱	۱۳۳۵	۱۰۱۴۶	۱۱/۵	۱۵۱۶	۱۳۱۵۶	۵۵
۶/۴	۱۷۸	۲۷۵۷	۱۲/۱	۱۲۳۱	۱۰۱۶۱	۱۰/۹	۱۴۰۹	۱۲۹۱۸	۵۶
۴/۳	۱۰۴	۲۳۸۰	۱۰/۷	۹۴۸	۸۱۳۳	۹/۲	۱۰۵۲	۱۱۲۱۳	۵۷
۲۳	۸۹۵	۳۸۷۳	۸/۲	۱۵۶۸	۱۹۰۳۴	۱۰/۸	۲۴۶۳	۲۲۹۰۷	۵۸
۴/۳	۱۸۷	۴۳۴۵	۹/۶	۸۶۲	۸۹۱۶	۷/۷۹	۱۰۴۹	۱۳۲۶۱	۵۹
۳/۴	۱۶۵	۴۷۸۵	۷/۷	۵۴۳	۷۰۲۴	۶/۰	۷۰۸	۱۱۸۰۹	۶۰
۷/۸	۴۴۸	۵۷۳۳	۱۰/۷	۹۰۸	۸۴۵۶	۹/۵	۱۳۵۶	۱۴۱۸۹	۶۱
۲/۲	۱۷۶	۷۷۷۶	۱۱/۷	۱۱۷۱	۹۹۵۶	۷/۶	۱۳۵۷	۱۷۷۳۲	۶۲
۵/۹	۲۵۴	۴۲۵۶	۱۰/۷	۹۱۶	۸۵۵۶	۹/۱	۱۱۷۰	۱۲۸۱۲	۶۳
۳/۱	۱۳۵	۴۳۰۱	۹	۱۲۲۴	۱۳۵۲۹	۷/۶	۱۳۵۹	۱۷۸۳۰	۶۴
۸/۵	۳۷۸	۴۴۳۲	۱۱/۱	۱۲۱۲	۱۰۸۹۸	۱۰/۳	۱۵۹۰	۱۵۳۳۰	۶۵
۲/۱	۸۸	۴۱۵۰	۱۲/۹	۱۳۳۲	۱۰۳۰۹	۹/۸	۱۴۲۰	۱۴۴۵۹	۶۶
۲/۵	۱۲۳	۴۸۴۱	۱۰/۴	۱۱۸۸	۱۱۴۲۲	۸/۰۶	۱۳۱۱	۱۶۲۶۳	۶۷
۵/۸	۳۶۲	۶۲۲۷	۷/۵	۱۱۴۸	۱۵۱۹۳	۷/۰۴	۱۵۱۰	۲۱۴۲۰	۶۸
۶/۱	۳۰۱	۴۸۶۰	۸/۵	۱۴۳۵	۱۶۷۸۹	۸/۰۱	۱۷۳۶	۲۱۶۴۹	۶۹
۵/۶	۲۶۳	۴۶۲۷	۷/۴	۱۳۸۳	۱۸۵۶۵	۷/۰۹	۱۶۴۶	۳۳۱۹۲	۷۰
۷/۵	۳۳۲	۴۳۸۶	۷/۴	۱۲۵۹	۱۶۸۳۶	۷/۴	۱۵۹۱	۲۱۲۲۲	۷۱
۳/۳	۱۲۶	۳۷۰۶	۶/۴	۱۳۷۸	۲۱۴۵۰	۵/۹	۱۵۰۴	۲۵۱۵۶	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۲۴): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان سمنان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان سمنان			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۲/۲	۱۹	۸۵۷	۱۰/۵	۷/۸	۷۴۲	۶	۹۷	۱۵۹۹	۴۷
۱/۹	۱۸	۹۰۹	۷	۵۱	۷۲۰	۴/۲	۶۹	۱۶۲۹	۴۸
۴/۲	۵۳	۱۲۳۸	۳/۹	۳۱	۷۸۲	۳/۹	۸۴	۲۱۱۰	۴۹
۲/۹	۳۷	۱۲۵۲	۶/۳	۵۲	۸۱۹	۴/۲	۸۹	۲۰۷۱	۵۰
۴/۳	۶۱	۱۴۰۲	۶	۵۴	۸۹۴	۵	۱۱۵	۲۲۹۶	۵۱
۳/۱	۵۵	۱۷۴۷	۷/۷	۶۵	۸۳۷	۴/۶	۱۲۰	۲۵۸۴	۵۲
۳/۳	۶۰	۱۷۸۷	۹/۵	۸۸	۹۲۵	۵/۴	۱۴۸	۲۷۱۲	۵۳
۳/۸	۵۷	۱۴۹۹	۹/۶	۸۳	۸۶۴	۵/۹	۱۴۰	۲۳۶۳	۵۴
۲/۸	۴۳	۱۴۸۴	۶/۸	۶۶	۹۵۷	۴/۴	۱۰۹	۲۴۴۱	۵۵
۲	۳۷	۱۸۱۲	۵/۹	۶۵	۱۰۵۹	۴/۸	۱۰۲	۲۹۰۷	۵۶
۳	۴۹	۱۵۹۸	۶	۶۸	۱۱۱۵	۴/۳	۱۱۷	۲۷۱۳	۵۷
۲/۶	۵۸	۲۱۷۵	۳/۸	۶۴	۱۶۹۶	۳/۱	۱۲۲	۳۸۱۷	۵۸
۲/۷	۵۳	۱۸۹۹	۳/۷	۷۷	۲۰۴۲	۳/۲	۱۳۰	۳۹۴۱	۵۹
۳/۲	۶۱	۱۸۶۰	۶/۲	۱۱۳	۱۸۱۸	۴/۷	۱۷۴	۳۶۷۸	۶۰
۲/۸	۶۲	۲۱۷۶	۶/۴	۱۳۶	۲۱۰۵	۴/۶	۱۹۸	۴۲۸۱	۶۱
۲/۷	۶۰	۲۱۶۰	۵/۴	۱۱۷	۲۱۶۶	۴	۱۷۷	۴۳۳۶	۶۲
۲/۹	۵۷	۱۹۰۴	۵/۸	۱۱۲	۱۹۲۰	۴/۴	۱۶۹	۳۸۲۴	۶۳
۴/۲	۷۹	۱۸۴	۵/۸	۱۱۲	۱۹۱۱	۵	۱۹۱	۳۷۵۱	۶۴
۳/۵	۵۷	۱۶۲۴	۶/۱	۱۰۹	۱۷۶۰	۴/۹	۱۶۶	۳۳۸۴	۶۵
۲/۱	۳۴	۱۶۱۲	۸	۱۳۲	۱۶۴۱	۵/۱	۱۶۶	۳۲۵۳	۶۶
۲/۸	۵۲	۱۸۰۶	۸/۳	۱۴۷	۱۷۶۹	۵/۵	۱۹۹	۳۵۷۵	۶۷
۴/۷	۱۰۱	۲۱۲۰	۷/۳	۱۵۱	۲۰۴۵	۶	۲۵۲	۴۱۶۵	۶۸
۱۱/۳	۱۸۸	۱۶۵۵	۴/۶	۹۳	۲۰۱۲	۷/۶	۲۸۱	۳۶۶۷	۶۹
۵/۹	۸۷	۱۴۵۴	۱۰	۲۲۴	۲۲۲۹	۸/۴	۳۱۱	۳۶۸۳	۷۰
۲	۲۴	۱۱۵۶	۵/۲	۱۲۲	۲۳۴۳	۴/۱	۱۴۶	۳۴۹۷	۷۱
۱/۲	۱۶	۱۳۲۷	۴/۷	۱۱۶	۲۴۴۱	۳/۵	۱۳۲	۳۷۶۸	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۲۵): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان سیستان و بلوچستان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان سیستان و بلوچستان			مناطق
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	شرح سال
۵/۱	۶۹	۱۳۴۲	۱۰	۸۴	۸۴۰	۷	۱۵۳	۲۱۸۲	۴۷
۷/۶	۱۴۶	۱۹۰۵	۱۴/۴	۹۹	۶۸۴	۹/۴	۲۴۵	۲۵۸۹	۴۸
۴/۱	۶۰	۱۴۴۱	۱۱/۵	۹۰	۷۷۶	۶/۷	۱۵۰	۲۲۱۷	۴۹
۵/۷	۸۲	۱۴۱۸	۱۳/۷	۸۶	۶۲۵	۸/۲	۱۶۸	۲۰۴۳	۵۰
۴/۵	۶۰	۱۳۳۲	۱۰/۸	۷۱	۶۵۴	۶/۵	۱۳۱	۱۹۸۶	۵۱
۴/۹	۶۶	۱۳۴۱	۱۲/۲	۱۰۹	۸۹۱	۷/۸	۱۷۵	۲۲۳۲	۵۲
۳/۹	۳۰	۱۰۱۴	۱۱/۹	۱۱۱	۹۲۷	۷/۲	۱۴۱	۱۹۴۱	۵۳
۶/۷	۳۳	۴۹۲	۱۱/۷	۸۸	۷۴۶	۹/۷	۱۲۱	۱۲۳۸	۵۴
۲/۲	۹	۳۹۷	۱۴/۲	۱۱۳	۷۹۲	۱۰/۲	۱۲۲	۱۱۸۹	۵۵
۲/۲	۱۶	۷۰۳	۱۰/۸	۱۳۱	۱۲۰۸	۷/۶	۱۴۷	۱۹۱۱	۵۶
۲/۱	۲۳	۱۰۷۵	۸/۲	۱۱۵	۱۳۹۹	۵/۵	۱۳۸	۲۴۷۴	۵۷
۱/۷	۳۱	۱۸۱۶	۳	۵۰	۱۶۴۱	۲/۳	۸۱	۳۴۵۷	۵۸
۰/۸۷	۱۳	۱۴۸۶	۸/۳	۱۷۳	۲۰۸۱	۵/۲	۱۸۶	۳۵۶۷	۵۹
۰/۸۷	۹	۱۱۴۹	۵/۱	۷۷	۱۵۰۸	۳/۲	۸۶	۲۶۵۶	۶۰
۳/۵	۳۱	۸۶۵	۹/۴	۱۷۲	۱۸۱۲	۷/۵	۲۰۳	۲۶۷۷	۶۱
۲/۷	۷۹	۲۸۴۰	۸/۴	۱۳۶	۱۶۱۶	۴/۸	۲۱۵	۴۴۵۶	۶۲
۲/۴	۱۷۹	۴۲۱۷	۸/۲	۲۲۲	۲۷۰۴	۵/۷	۴۰۱	۶۹۲۱	۶۳
۳/۹	۱۴۰	۳۵۳۵	۷/۶	۲۴۲	۳۱۴۸	۵/۷	۳۸۱	۶۶۸۳	۶۴
۲/۳	۹۰	۲۷۸۱	۱۰/۶	۳۴۴	۳۲۴۱	۷/۲	۳۴۳	۶۰۲۲	۶۵
۵	۱۷۰	۳۳۳۷	۸	۱۹۴	۲۴۰۱	۶/۳	۳۶۴	۵۷۳۸	۶۶
۶/۳	۲۳۳	۳۶۶۷	۷/۴	۲۱۷	۲۹۱۲	۶/۸۹	۴۵۰	۶۵۷۹	۶۷
۴/۴	۱۹۹	۴۴۴۷	۴/۶	۱۵۸	۳۳۶۲	۴/۵	۳۵۷	۷۸۰۹	۶۸
۵/۱	۱۹۳	۳۷۳۷	۴/۱	۱۵۳	۳۶۹۳	۴/۶	۳۴۶	۷۴۳۰	۶۹
۵/۱	۱۶۹	۳۲۹۰	۵/۲	۱۵۸	۳۰۲۱	۵/۱	۳۲۷	۶۳۱۱	۷۰
۲/۹	۱۹۰	۳۳۶۶	۴/۴	۱۲۴	۲۸۰۷	۵	۳۱۴	۶۱۷۳	۷۱
۵/۶	۲۲	۱۵۶۵	۵/۹	۲۹۹	۵۰۴۱	۴/۸	۳۲۱	۶۵۷۹	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۲۶): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان فارس نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان فارس			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۶/۱	۲۷۲	۴۴۳۰	۶/۶	۳۷۱	۴۰۶۹	۶/۳	۵۴۳	۸۴۹۹	۴۷
۱/۹	۷۵	۳۹۴۱	۱۱/۴	۴۶۹	۴۱۰۲	۶/۷	۵۴۴	۸۰۲۳	۴۸
۲/۴	۸۴	۳۳۷۹	۱۲/۴	۴۴۵	۳۵۷۷	۷/۶	۵۲۹	۶۹۵۹	۴۹
۱/۸	۶۹	۳۶۴۴	۹/۷	۳۵۷	۳۶۷۶	۵/۸	۴۲۶	۷۳۲۰	۵۰
۲	۸۹	۴۳۶۰	۱۰/۲	۴۰۹	۴۰۰۸	۵/۹	۴۹۸	۸۳۶۴	۵۱
۳/۶	۱۶۴	۴۴۴۶	۷/۹	۳۴۱	۴۲۷۳	۵/۷	۵۰۵	۸۷۱۹	۵۲
۱/۸	۸۸	۴۷۴۳	۹/۳	۲۶۸	۴۲۲۷	۳/۹	۳۵۶	۸۹۷۰	۵۳
۲/۲	۶۸	۳۰۴۵	۷/۲	۱۹۹	۲۷۳۳	۴/۶	۲۶۷	۵۷۷۸	۵۴
۰/۸	۲۲	۲۷۰۲	۸/۷	۳۳۳	۳۷۹۶	۵/۵	۳۵۵	۶۴۹۸	۵۵
۴	۱۳۳	۳۲۷۳	۱۰/۵	۵۳۵	۵۰۵۲	۸/۰۲	۶۶۷	۸۳۲۵	۵۶
۷/۸	۴۱۶	۵۳۳۲	۷/۷	۴۱۱	۵۳۰۰	۷/۸	۸۲۷	۱۰۶۳۲	۵۷
۳/۹	۳۲۶	۹۱۶۱	۶/۹	۷۳۳	۱۰۵۱۶	۵/۷	۱۰۵۹	۱۸۶۷۷	۵۸
۳/۱	۱۳۴	۶۲۷۵	۱۰/۵	۱۲۲۵	۱۱۶۵۵	۷/۶	۱۳۵۹	۱۷۹۳۰	۵۹
۲/۴	۱۴۷	۵۹۷۹	۶/۹	۶۹۵	۱۰۰۰۸	۵/۳	۸۴۲	۱۵۹۸۷	۶۰
۲/۵	۱۳۶	۵۳۷۳	۸/۳	۱۲۱۸	۱۴۶۵۵	۶/۷	۱۳۵۴	۲۰۰۲۸	۶۱
۰/۷	۷۰	۹۵۳۷	۶/۷	۹۹۸	۱۴۶۹۶	۲۱/۸	۵۳۰۱	۲۴۲۳۳	۶۲
۴/۹	۵۴۶	۱۱۰۶۲	۹/۰۴	۹۱۷	۱۰۱۴۰	۶/۹	۱۴۶۳	۲۱۲۰۲	۶۳
۶	۶۳۰	۱۰۴۵۸	۱۱/۶	۱۴۰۲	۱۲۰۱۲	۹	۲۰۳۲	۲۲۴۷۰	۶۴
۰/۴	۲۶	۵۹۸۱	۱۲/۳	۱۳۶۶	۱۱۰۶۳	۸/۱	۱۳۹۲	۱۷۰۴۴	۶۵
۱	۶۳	۶۰۸۲	۱۴/۴	۱۶۰۴	۱۱۱۲۶	۹/۶	۱۶۶۷	۱۷۲۰۸	۶۶
۲/۶	۱۴۰	۵۲۰۳	۱۰/۷	۱۳۸۶	۱۲۸۴۵	۸/۴	۱۵۲۶	۱۸۰۴۸	۶۷
۰/۸	۸۲	۹۷۳۱	۷/۳	۱۱۳۲	۱۵۴۱۹	۴/۸	۱۲۱۴	۲۵۰۵۰	۶۸
۱/۶	۱۷۰	۱۰۰۰۵	۸/۲	۱۱۹۹	۱۴۴۹۵	۵/۵	۱۳۶۹	۲۴۵۰۰	۶۹
۱/۸	۱۷۵	۹۵۷۷	۱۰/۲	۱۴۶۸	۱۴۳۳۵	۶/۸	۱۶۴۳	۲۳۹۱۲	۷۰
۲/۷	۲۲۸	۸۳۵۶	۷/۸	۱۱۳۰	۱۴۳۲۷	۵/۹	۱۳۵۴	۲۲۶۸۳	۷۱
۲/۸	۲۵۸	۹۱۱۰	۵/۶	۹۹۱	۱۷۴۶۴	۴/۷	۱۲۴۹	۲۶۵۷۴	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۲۷): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان کردستان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان کردستان			مناطق
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	شرح سال
۲/۲	۵۹	۲۶۳۴	۱۷	۳۴۲	۲۰۰۴	۸/۶	۴۰۱	۴۶۳۸	۴۷
۷/۷	۱۸۷	۲۳۹۵	۱۹	۳۷۸	۱۹۲۳	۱۳	۵۶۵	۴۳۱۸	۴۸
۴/۴	۹۸	۲۲۲۵	۲۰	۳۸۳	۱۸۶۱	۱۱	۴۸۱	۴۰۸۶	۴۹
۴	۱۰۱	۲۵۱۹	۲۳	۳۹۲	۱۶۵۸	۱۱	۴۹۳	۴۱۷۷	۵۰
۵/۹	۲۰۱	۳۳۹۶	۲۴	۴۳۸	۱۷۵۵	۱۲	۶۳۹	۵۱۵۱	۵۱
۶/۱	۲۴۹	۴۰۶۹	۲۲	۳۵۸	۱۶۳۱	۱۰	۶۰۷	۵۶۸۲	۵۲
۴/۶	۱۷۴	۳۷۱۹	۲۴	۴۵۱	۱۸۷۵	۱۱	۶۲۵	۵۵۹۴	۵۳
۴/۵	۱۰۸	۲۳۷۶	۲۷	۴۳۲	۱۵۶۴	۱۳	۵۴۰	۳۹۴۰	۵۴
۴/۱	۱۰۶	۲۵۵۲	۲۷	۵۲۶	۱۸۸۱	۱۴	۶۳۲	۴۴۳۳	۵۵
۶/۱	۱۶۱	۲۶۳۰	۲۴	۴۷۳	۱۹۴۹	۱۳	۶۳۴	۴۵۷۹	۵۶
۲/۹	۶۵	۲۲۳۰	۱۷	۲۹۹	۱۶۶۸	۹	۳۶۴	۳۸۹۸	۵۷
۴/۴	۱۰۲	۲۳۰۳	۲۰	۳۱۵	۱۷۲۴	۱۱	۴۵۳	۴۰۲۷	۵۸
۷/۹	۳۱۵	۳۹۸۰	۱۷	۳۲۴	۱۸۵۴	۱۰	۶۳۹	۵۸۳۴	۵۹
۱۰	۶/۷	۵۹۶۴	۲۲	۵۰۸	۲۲۱۳	۱۳	۱۱۲۵	۸۱۷۷	۶۰
۹/۲	۷۰۳	۷۶۰۷	۲۳	۵۰۰	۲۱۶۰	۱۲	۱۲۰۳	۹۷۶۷	۶۱
۶	۵۵۶	۹۱۵۳	۱۵	۴۳۶	۲۷۳۸	۸	۹۹۲	۱۱۸۹۱	۶۲
۸/۸	۶۶۸	۷۵۲۵	۱۵	۳۴۹	۲۱۸۹	۱۰	۱۰۱۷	۹۷۱۴	۶۳
۹/۲	۷۱۲	۷۷۵۱	۱۵	۴۰۶	۲۶۰۳	۱۰	۱۱۱۸	۱۰۳۱۸	۶۴
۱۰	۶۶۶	۶۲۳۲	۱۴	۲۹۱	۱۹۹۵	۱۱	۹۵۷	۸۲۲۷	۶۵
۱۳	۷۹۳	۵۹۱۴	۱۴	۲۵۸	۱۷۵۳	۱۳	۱۰۵۱	۷۶۶۷	۶۶
۱۰	۶۷۸	۶۳۰۹	۱۱	۲۱۴	۱۸۵۳	۱۰	۸۹۲	۸۱۶۲	۶۷
۱۱	۷۸۴	۶۷۷۱	۹	۲۰۹	۲۲۵۶	۱۱	۹۹۳	۹۰۲۷	۶۸
۱۲	۱۰۱۴	۸۰۷۱	۱۰	۲۲۷	۲۲۶۰	۱۲	۱۲۴۱	۱۰۳۳۱	۶۹
۱۱	۹۴۲	۸۳۴۹	۱۵	۵۰۰	۳۳۱۲	۱۲	۱۴۴۲	۱۱۶۶۱	۷۰
۱۲	۹۸۵	۷۷۴۶	۱۱	۴۴۴	۳۸۷۴	۱۲	۱۴۲۹	۱۱۶۲۰	۷۱
۶/۸	۵۲۲	۷۶۱۸	۶	۲۸۱	۴۲۷۴	۶/۷	۸۰۳	۱۱۸۹۲	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۲۸): توزیع و نسبت واقعه‌ی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان کرمان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان کرمان			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۴/۲	۲۲۱	۵۱۵۲	۲۱/۳	۳۸۱	۱۷۸۳	۸/۶	۶۰۲	۶۹۳۵	۴۷
۳/۴	۱۶۱	۴۶۳۲	۱۱/۴	۱۷۷	۱۵۴۹	۵/۴	۳۳۷	۶۱۸۱	۴۸
۵	۲۳۷	۴۷۲۰	۱۴	۲۰۸	۱۴۹۰	۷/۱	۴۴۵	۶۲۰	۴۹
۳/۶	۱۷۴	۴۷۰۶	۱۹/۳	۲۹۰	۱۵۰۱	۷/۴	۴۶۴	۶۲۰۷	۵۰
۳	۱۶۹	۵۶۱۹	۲۳	۴۱۳	۱۷۹۲	۷/۸	۵۸۲	۷۴۱۱	۵۱
۳/۳	۲۳۴	۶۹۰۵	۱۹/۸	۴۴۶	۲۲۴۳	۷/۴	۶۸۰	۹۱۴۸	۵۲
۳/۲	۲۳۴	۷۱۱۴	۱۸/۳	۴۴۱	۲۴۰۵	۷	۶۷۵	۹۵۱۹	۵۳
۵/۶	۲۹۹	۵۲۷۴	۱۸/۹	۳۵۷	۱۸۸۸	۹/۱	۶۵۶	۷۱۶۲	۵۴
۵/۵	۳۲۱	۵۷۷۱	۱۷/۵	۴۴۳	۲۵۲۵	۹/۲	۷۶۴	۸۲۹۶	۵۵
۴/۹	۲۹۱	۵۸۵۳	۱۶/۵	۴۴۳	۲۶۷۳	۸/۶	۷۳۴	۸۵۲۶	۵۶
۳/۹	۲۲۲	۵۶۹۱	۱۵/۶	۳۱۶	۲۰۱۹	۶/۹	۵۳۸	۷۷۱۰	۵۷
۵/۸	۵۳۰	۹۰۲۵	۱۱	۴۵۵	۴۱۰۹	۷/۴	۹۸۵	۱۳۱۳۴	۵۸
۵/۹	۴۲۰	۷۰۱۹	۹/۴	۳۰۳	۳۲۰۳	۷	۷۲۳	۱۰۲۲۲	۵۹
۵/۷	۴۵۹	۷۹۱۸	۱۳/۹	۵۷۳	۴۱۱۶	۸/۵	۱۰۳۲	۱۲۰۳۴	۶۰
۵/۷	۴۲۱	۷۳۰۳	۱۱/۶	۵۱۹	۴۴۷۲	۷/۹	۹۴۰	۱۱۷۷۵	۶۱
۵/۲	۴۵۷	۸۶۷۹	۱۴/۲	۶۵۲	۴۵۸۷	۸/۳	۱۱۰۹	۱۳۲۶۶	۶۲
۴/۶	۲۸۶	۶۱۸۸	۱۴/۴	۷۹۶	۵۵۲۳	۹/۲	۱۰۸۲	۱۱۷۱۱	۶۳
۶/۲	۵۱۰	۸۱۰۳	۱۲/۵	۶۵۸	۵۲۴۱	۸/۸	۱۱۶۸	۱۳۲۴۴	۶۴
۴/۲	۲۷۸	۶۵۰۴	۱۲/۶	۷۳۱	۵۷۶۵	۸/۲	۱۰۰۹	۱۲۲۶۹	۶۵
۴	۲۶۰	۶۴۹۹	۱۳/۲	۸۷۷	۶۶۳۱	۸/۶	۱۱۳۷	۱۳۱۳۰	۶۶
۴/۸	۲۵۸	۵۳۰۳	۱۱/۲	۷۵۴	۶۶۹۹	۸/۴	۱۰۱۲	۱۲۰۰۲	۶۷
۴/۲	۵۳۲	۱۲۵۶۱	۹/۱	۴۸۴	۵۲۹۹	۵/۶	۱۰۱۶	۱۷۸۶۰	۶۸
۵/۲	۴۰۳	۷۶۴۱	۸/۴	۵۸۶	۶۹۳۷	۶/۷	۹۸۹	۱۴۵۷۸	۶۹
۳/۷	۲۷۲	۷۲۴۱	۱۰/۴	۷۶۶	۷۳۳۷	۷/۱	۱۰۳۸	۱۴۵۷۸	۷۰
۲/۸	۱۷۵	۶۱۷۴	۸/۹	۷۶۵	۸۵۵۱	۶/۳	۹۴۰	۱۴۷۲۵	۷۱
۲/۷	۱۸۹	۶۹۰۵	۸/۳	۷۲۵	۸۶۶۷	۵/۸	۹۱۴	۱۵۵۷۲	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۲۹): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان کهگیلویه و بویر احمد نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان بویر احمد و کهگیلویه			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
-	-	۱۶	۵/۲	۸	۱۵۲	۴/۷	۸	۱۶۸	۴۷
-	-	۴۱	-	-	۲۰	-	-	۶۱	۴۸
-	-	۸۰	۸/۸	۱۱	۱۲۵	۵/۳	۱۱	۲۰۵	۴۹
۰/۸۰	۱	۲۱۴	۳/۵	۶	۱۶۸	۱/۸	۷	۳۸۲	۵۰
۰/۵۰	۱	۱۶۸	۴	۱۱	۲۷۱	۲/۷	۱۲	۴۳۹	۵۱
۰/۶۵	۲	۳۰۴	۵	۱۶	۳۱۹	۲/۸	۱۸	۶۲۳	۵۲
۱/۱۷	۳	۲۵۵	۷/۲	۲۶	۳۵۷	۴/۷	۲۹	۶۱۲	۵۳
-	-	۱۸۰	۶/۷	۲۶	۳۸۵	۴/۶	۲۶	۵۶۵	۵۴
۳/۶	۳	۸۲	۴/۳	۱۸	۴۱۸	۴/۲	۲۱	۵۰۰	۵۵
۳/۲	۴	۱۲۳	۸/۷	۲۹	۳۳۱	۷/۲	۳۳	۴۵۴	۵۶
-	-	۱۳۷	۵	۲۳	۴۵۶	۳/۸	۲۳	۵۹۳	۵۷
-	-	۲۱۹	۴/۸	۳۵	۷۱۹	۳/۷	۳۵	۹۳۸	۵۸
-	-	۲۱۸	۵/۳	۵۴	۱۰۰۲	۴/۴	۵۴	۱۲۳۰	۵۹
-	-	۳۳۷	۴/۸	۳۸	۷۹۱	۳/۳	۳۸	۱۱۲۸	۶۰
-	-	۳۷۵	۶/۳	۵۹	۹۲۵	۴/۵	۵۹	۱۳۰۰	۶۱
-	-	۳۷۷	۳/۵	۳۹	۱۰۸۸	۲/۶	۳۹	۱۴۶۵	۶۲
۱/۲	۷	۵۷۴	۰/۸	۲۰	۲۴۸۴	۰/۸۸	۲۷	۳۰۵۸	۶۳
-	-	۸۶۹	۲/۱	۴۶	۲۱۴۸	۱/۵	۴۶	۳۰۱۷	۶۴
-	-	۴۶۴	۳/۸	۸۳	۲۱۶۶	۳/۱	۸۳	۲۶۳۰	۶۵
۳/۱	۲۵	۸۰۵	۳	۷۶	۲۴۸۲	۳	۱۰۱	۳۲۸۷	۶۶
۱/۷	۱۱	۶۳۶	۱/۸	۳۹	۲۰۸۸	۱/۸	۵۰	۲۷۲۴	۶۷
-	-	۱۷۹	۲/۸	۱۰۰	۳۴۶۸	۲/۷	۱۰۰	۳۶۴۷	۶۸
۱/۳	۱۳	۹۹۱	۵/۹	۱۲۴	۲۰۸۰	۴/۴	۱۳۷	۳۰۷۱	۶۹
-	-	۷۲۹	۷/۱	۱۱۴	۱۵۹۵	۴/۹	۱۱۴	۲۳۳۴	۷۰
۱/۵	۱۳	۸۵۲	۲۸	۱۱۱	۱۳۴۶	۵/۶	۱۲۴	۲۱۹۸	۷۱
۱/۸	۱۹	۱۰۴۹	۵/۹	۱۰۲	۱۷۰۸	۴/۳	۱۲۱	۲۷۵۷	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۳۰): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان گیلان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان گیلان			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۲/۴	۱۲۵	۵۱۲۴	۹/۳	۳۷۸	۴۰۴۲	۵/۴	۵۰۳	۹۱۶۶	۴۷
۲/۵	۱۳۸	۵۵۱۴	۸/۷	۴۳۰	۴۹۱۸	۵/۴	۵۶۸	۱۰۴۳۲	۴۸
۳	۱۸۲	۵۹۶۱	۹/۱	۴۲۷	۴۶۴۲	۵/۷	۶۰۹	۱۰۶۰۳	۴۹
۲/۳	۱۳۴	۵۶۵۵	۱۱	۵۰۰	۴۵۴۳	۵/۹	۶۳۴	۱۰۵۸۰	۵۰
۳/۸	۲۳۴	۶۰۹۰	۹	۴۵۱	۴۹۶۱	۶/۱	۶۸۵	۱۱۰۵۱	۵۱
۲/۲	۱۴۷	۶۶۷۶	۸/۴	۴۶۱	۵۴۴۶	۵	۶۰۸	۱۲۱۲۲	۵۲
۳/۵	۲۶۷	۷۵۶۳	۶/۷	۳۸۹	۵۷۳۲	۴/۹	۶۵۶	۱۳۲۹۵	۵۳
۵/۲	۲۸۸	۵۴۴۴	۶/۲	۳۰۸	۴۹۳۷	۱۰	۵۹۶	۳۰۳۸۱	۵۴
۴/۹	۲۷۶	۵۵۸۶	۵/۶	۳۳۳	۵۹۲۸	۵/۲	۶۰۹	۱۱۵۱۴	۵۵
۲/۵	۱۳۹	۵۵۴۴	۷/۷	۴۶۵	۶۰۳۵	۵/۲	۶۰۴	۱۱۵۷۹	۵۶
۲/۸	۱۵۶	۵۵۶۱	۷/۸	۴۵۱	۵۷۵۵	۵/۴	۶۰۷	۱۱۳۱۶	۵۷
۲/۸	۳۴۹	۱۲۰۹۷	۶/۷	۷۰۸	۱۰۵۶۱	۴/۷	۱۰۵۷	۲۲۶۵۶	۵۸
۱/۹	۲۳۳	۱۲۰۹	۱۰/۳	۸۵۹	۸۲۸۸	۵/۴	۱۰۹۲	۲۰۳۹۷	۵۹
۲/۳	۲۱۲	۸۸۹۵	۱۱/۱	۸۱۰	۷۲۴۷	۶/۳	۱۰۲۲	۱۶۱۴۲	۶۰
۴/۵	۴۴۵	۹۶۹۸	۸/۱	۵۷۵	۷۰۲۴	۶	۱۰۲۰	۱۶۷۲۲	۶۱
۳/۹	۴۰۵	۱۰۳۲۱	۹/۴	۶۴۳	۶۸۱۱	۶/۱	۱۰۴۸	۱۷۱۳۲	۶۲
۴/۷	۴۱۴	۸۷۳۷	۱۰/۱	۶۸۷	۶۷۶۱	۷/۱	۱۱۰۱	۱۵۴۹۸	۶۳
۵/۳	۶۱۱	۱۱۳۷۵	۹/۱	۷۴۵	۸۱۲۸	۶/۹	۱۳۵۶	۱۹۵۰۳	۶۴
۵/۸	۶۰۶	۱۰۳۷۱	۹	۶۸۱	۷۵۶۱	۷/۱	۱۲۸۷	۱۷۹۳۲	۶۵
۴/۷	۴۷۲	۹۹۹۷	۸/۷	۶۵۲	۷۴۲۹	۶/۴	۱۱۲۴	۱۷۴۲۶	۶۶
۴	۴۳۰	۱۰۵۴۹	۹/۱	۷۱۱	۷۷۷۰	۶/۲	۱۱۴۱	۱۸۳۱۹	۶۷
۲/۷	۳۱۲	۱۱۳۹۵	۷/۵	۸۰۵	۱۰۷۰۰	۵	۱۱۱۷	۲۲۰۹۵	۶۸
۳/۴	۳۶۳	۱۰۵۶۵	۷/۹	۱۰۹۲	۱۳۸۲۱	۵/۹	۱۴۵۵	۲۴۳۸۶	۶۹
۱/۴	۱۵۵	۱۰۷۸۵	۸/۴	۱۳۶۴	۱۶۰۷۵	۵/۶	۱۵۱۹	۲۶۸۶۰	۷۰
۱	۷۸	۷۳۲۱	۷/۳	۱۰۳۵	۱۳۹۹۰	۵/۲	۱۱۱۳	۲۱۳۱۲	۷۱
۱/۱	۹۷	۸۱۴۵	۶/۸	۹۳۴	۱۳۶۴۲	۴/۷	۱۰۳۱	۲۱۷۸۷	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۳۱): توزیع و نسبت واقعه‌ی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان لرستان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان لرستان			مناطق
نسبت طلاق	ازدواج	طلاق	نسبت طلاق	ازدواج	طلاق	نسبت طلاق	ازدواج	طلاق	شرح سال
۴/۷	۶۳	۱۳۲۶	۱۳/۴	۳۴۶	۳۵۷۲	۱۰/۴	۴۰۹	۳۸۹۸	۴۷
۳/۹	۶۲	۱۵۸۳	۱۱/۹	۳۳۲	۲۷۸۹	۹	۳۹۴	۴۳۷۲	۴۸
۵/۱	۵۹	۱۱۳۸	۱۱/۸	۲۹۱	۲۴۵۷	۹/۷	۳۵۰	۳۵۹۵	۴۹
۷	۹۵	۱۳۵۰	۱۱/۴	۴۵۷	۳۴۰۸	۱۱/۶	۵۵۲	۴۷۵۸	۵۰
۴/۵	۷۶	۱۶۸۶	۱۵	۴۷۴	۳۱۴۰	۸/۷	۵۵۰	۴۸۲۶	۵۱
۹/۲	۲۹۷	۳۲۰۷	۱۴/۱	۳۸۵	۲۷۲۲	۱۱/۵	۶۸۲	۵۹۲۹	۵۲
۱۲/۵	۲۴۳	۱۹۳۴	۱۸/۱۴	۳۳۸	۱۸۶۳	۱۵/۳	۵۸۱	۳۷۹۷	۵۳
۷/۸	۶۴	۸۱۲	۱۳/۹	۲۶۷	۱۹۰۹	۱۲/۱	۳۳۱	۲۷۲۱	۵۴
۱۴/۵	۹۶	۶۶۱	۱۷/۹	۳۵۸	۱۹۹۰	۱۷/۱	۴۵۴	۲۶۵۱	۵۵
۹/۴	۱۶۳	۱۷۱۷	۱۷/۶	۴۹۱	۲۷۸۵	۱۴/۵	۶۵۴	۴۵۰۲	۵۶
۱۵/۷	۲۱۹	۱۳۹۳	۱۲/۸	۴۶۳	۳۶۰۸	۱۳/۶	۶۸۲	۵۰۰۱	۵۷
۵/۱	۱۴۱	۲۷۳۱	۱۱/۱	۷۹۴	۷۱۴۹	۹/۴	۹۳۵	۹۸۸۰	۵۸
۸/۶	۲۲۳	۲۵۷۳	۱۰	۷۵۷	۷۵۲۷	۹/۷	۹۸۰	۱۰۱۰۰	۵۹
۴/۳	۸۲	۱۸۷۶	۹/۴	۹۱۲	۹۶۴۸	۸/۶	۹۹۴	۱۱۵۲۴	۶۰
۱۶/۸	۱۳۵	۸۰۰	۱۱/۱	۱۰۱۹	۹۱۶۴	۱۱/۵	۱۱۵۴	۹۹۶۴	۶۱
۷/۱	۶۳	۸۷۸	۷/۳	۸۳۸	۱۱۳۵۱	۷/۳	۹۰۱	۱۲۲۲۹	۶۲
۸/۹	۲۱۰	۳۲۵۶	۸/۱	۷۰۰	۸۵۸۶	۸/۳	۹۱۰	۱۰۹۴۲	۶۳
۴/۵	۱۰۰	۲۱۶۷	۹/۶	۹۶۱	۱۰۰۰۵	۸/۷	۱۰۶۱	۱۲۱۷۲	۶۴
۹/۱	۲۳۸	۲۶۰۴	۱۱/۴	۶۵۶	۵۷۴۹	۱۰/۷	۸۹۴	۸۳۵۳	۶۵
۸/۷	۳۹۴	۴۴۵۶	۱۰/۵	۵۸۷	۵۵۵۶	۹/۷	۹۸۱	۱۰۰۱۲	۶۶
۸	۲۵۹	۳۲۲۲	۶/۲	۳۲۱	۵۱۲۱	۱۰/۱	۵۸۰	۸۳۴۳	۶۷
۹/۶	۴۱	۴۲۵	۷/۸	۸۱۸	۱۰۴۰۸	۷/۹	۸۵۹	۱۰۸۳۳	۶۸
۹/۳	۴۱	۴۳۷	۷/۴	۹۱۸	۱۲۳۴۱	۷/۵	۹۵۹	۱۲۷۷۸	۶۹
۱۷/۷	۴۷	۲۶۵	۶/۵	۹۵۰	۱۴۶۰۶	۶/۷	۹۹۷	۱۴۸۷۱	۷۰
۱۳/۹	۲۳	۱۶۵	۸/۴	۸۶۸	۱۰۲۴۰	۵/۶	۵۹۱	۱۰۴۰۵	۷۱
-	-	۱۹۰	۵/۵	۶۳۸	۱۱۴۳۰	۵/۴	۶۳۸	۱۱۶۲۰	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۳۲): توزیع و نسبت واقعه‌ی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان مازندران نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان مازندران			مناطق
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	شرح سال
۲/۸	۱۹۰	۶۷۶۲	۱۷	۵۶۵	۳۲۷۴	۷/۵	۷۵۵	۱۰۰۳۶	۴۷
۳/۰۵	۲۲۱	۷۲۴۳	۱۸	۶۱۶	۳۲۹۹	۷/۹	۸۳۷	۱۰۵۴۲	۴۸
۲/۲	۱۷۸	۸۰۱۴	۲۰	۷۴۹	۳۶۰۹	۷/۹	۹۲۷	۱۱۶۲۳	۴۹
۲/۱	۱۸۳	۸۶۱۴	۱۵	۷۵۳	۴۸۲۱	۶/۹	۹۳۶	۱۳۴۳۵	۵۰
۱/۷	۱۷۶	۹۸۳۵	۹۶	۶۷۰	۴۱۵۳	۶/۰۴	۸۴۶	۱۳۹۸۸	۵۱
۲/۰۷	۲۲۹	۱۱۰۱۸	۱۵	۶۴۰	۴۱۷۴	۵/۷	۸۶۹	۱۵۱۹۲	۵۲
۲/۰۸	۲۱۹	۱۰۵۱۶	۱۴	۷۰۵	۴۷۱۷	۶	۹۲۴	۱۵۲۳۳	۵۳
۴/۳	۲۶۳	۶۰۴۶	۱۵	۵۰۰	۳۲۲۵	۸/۱	۷۶۳	۹۲۷۱	۵۴
۲/۰۸	۱۳۶	۶۵۳۲	۱۳	۵۵۲	۴۰۵۰	۶/۵	۶۸۸	۱۰۵۸۲	۵۵
۲/۲	۱۸۱	۸۰۲۳	۱۱	۵۳۷	۴۶۹۱	۵/۶	۷۱۸	۱۲۷۱۴	۵۶
۷/۴	۷۰۰	۹۳۵۶	۶/۳	۴۴۴	۷۰۲۱	۶/۹	۱۱۴۴	۱۶۳۷۷	۵۷
۲/۳	۴۵۱	۱۸۹۶۴	۶/۲	۹۳۶	۱۵۰۰۰	۴/۰۸	۱۳۸۷	۳۳۹۶۴	۵۸
۳/۲	۶۲۴	۱۹۳۰۰	۶/۱	۱۱۳۴	۱۸۳۴۵	۴/۶	۱۷۵۸	۳۷۶۴۵	۵۹
۱/۶	۲۱۶	۱۳۲۰۰	۸/۸	۱۵۳۶	۱۷۳۷۹	۵/۷	۱۷۵۲	۳۰۵۷۹	۶۰
۱/۴	۲۴۶	۱۶۸۷۵	۸/۹	۱۳۸۷	۱۵۴۳۱	۵/۰۵	۱۶۳۳	۳۲۳۰۶	۶۱
۱/۶	۲۸۷	۱۶۹۶۹	۹/۴	۱۵۱۹	۱۶۰۹۲	۵/۴	۱۸۰۶	۳۳۰۶۱	۶۲
۱/۷	۲۵۹	۱۴۹۶۰	۸/۲	۱۴۱۸	۱۷۲۵۸	۵/۲	۱۶۷۷	۳۲۲۱۸	۶۳
۲/۱	۳۱۵	۱۴۸۶۰	۹/۴	۱۵۴۰	۱۶۲۸۹	۵/۹	۱۸۵۵	۳۱۱۴۹	۶۴
۳/۶	۴۴۷	۱۲۱۶۱	۸/۴	۱۳۱۳	۱۵۴۵۰	۶/۳	۱۷۶۰	۲۷۶۱۱	۶۵
۳/۱	۴۵۱	۱۴۱۵۷	۷/۶	۱۲۵۱	۱۶۲۵۰	۵/۵	۱۷۰۲	۳۰۴۰۷	۶۶
۳/۱	۴۵۵	۱۴۶۲۳	۶/۹	۱۲۰۶	۱۷۲۷۱	۵/۲	۱۶۶۱	۳۱۸۹۴	۶۷
۳/۱	۶۷۶	۲۱۴۰۱	۶/۱	۱۰۶۳	۱۷۲۶۹	۴/۴	۱۷۳۹	۳۸۶۷۰	۶۸
۴/۶	۷۰۸	۱۵۳۶۶	۶/۳	۱۲۲۴	۱۹۲۰۷	۵/۵	۱۹۳۲	۳۴۵۷۴	۶۹
۳/۵	۴۷۹	۱۳۳۳۳	۷/۵	۱۴۵۶	۱۹۳۳۹	۵/۹	۱۹۳۵	۳۲۶۷۲	۷۰
۲/۷	۳۶۵	۱۲۹۷۴	۹/۴	۱۷۱۴	۱۸۱۰۵	۶/۶	۲۰۷۹	۳۱۰۷۹	۷۱
۱/۵	۲۰۸	۱۳۳۳۹	۷/۸	۱۴۳۳	۱۸۱۵۲	۵/۲	۱۶۴۱	۳۱۳۹۱	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۳۳): توزیع و نسبت واقعه‌ی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان مرکزی نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان مرکزی			مناطق
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	شرح سال
۳/۷	۱۳۷	۳۶۷۱	۹/۳	۳۴۹	۳۷۴۸	۶/۵	۴۸۶	۷۴۱۹	۴۷
۲/۶	۱۰۳	۳۸۶۲	۸/۴	۲۷۰	۳۲۰۹	۵/۲	۳۷۳	۷۰۷۱	۴۸
۵/۴	۱۵۲	۲۸۱۳	۱۱/۱	۲۵۲	۲۲۵۶	۵/۷	۴۰۴	۷۰۶۹	۴۹
۳/۸	۱۳۴	۳۵۱۱	۷	۲۱۹	۳۱۰۷	۵/۳	۳۵۳	۶۶۱۸	۵۰
۲/۷	۸۶	۳۰۹۷	۹/۲	۳۶۵	۳۹۵۱	۶/۳	۴۵۱	۷۰۴۸	۵۱
۲/۰۴	۷۸	۳۸۰۸	۱۰	۴۴۹	۴۴۵۱	۶/۳	۵۲۷	۸۲۵۹	۵۲
۲/۳	۱۰۱	۴۳۲۴	۱۰/۱	۴۴۰	۴۳۲۷	۶/۲	۵۴۱	۸۶۵۱	۵۳
۴/۲	۱۳۲	۳۱۱۳	۱۳/۷	۳۹۹	۲۸۹۹	۸/۸	۵۳۱	۶۰۱۲	۵۴
۳/۸	۹۴	۲۴۷۲	۱۰/۸	۳۳۹	۳۱۱۱	۷/۷	۴۳۳	۵۵۸۳	۵۵
۲/۸	۴۱	۱۴۲۰	۵/۸	۱۲۸	۲۱۷۸	۴/۶	۱۶۹	۳۵۹۸	۵۶
۳/۵	۷۳	۲۰۲۸	۳/۵	۹۲	۲۵۹۳	۳/۵	۱۶۵	۴۶۲۱	۵۷
۴/۱	۱۸۹	۴۵۸۰	۳/۷	۱۹۵	۵۱۳۸	۳/۵	۳۸۴	۹۷۱۸	۵۸
۳/۴	۱۲۸	۳۷۵۰	۶/۹	۴۹۷	۷۱۲۵	۵/۷	۶۲۵	۱۰۸۷۵	۵۹
۲/۶	۱۵۷	۵۸۳۹	۷/۳	۶۲۲	۸۴۷۰	۵/۴	۷۷۹	۱۴۳۰۹	۶۰
۳/۹	۲۳۹	۶۰۴۳	۷/۲	۶۶۳	۹۱۷۸	۵/۹	۹۰۲	۱۵۲۲۱	۶۱
۲/۱	۱۴۷	۶۷۰۵	۹/۷	۸۴۹	۸۷۰۹	۶/۲	۹۶۶	۱۵۴۱۴	۶۲
۳/۵	۲۱۶	۶۰۰۱	۱۱/۵	۹۸۲	۸۵۰۵	۸/۲	۱۱۹۸	۱۴۵۰۶	۶۳
۴/۹	۲۱۲	۴۲۸۲	۹/۱	۹۷۶	۱۰۶۷۱	۷/۹	۱۱۸۸	۱۴۹۵۳	۶۴
۶/۳	۱۷۰	۲۶۷۰	۱۰/۱	۴۶۶	۴۵۸۱	۸/۷	۶۳۶	۷۲۵۱	۶۵
۵/۷	۱۵۴	۳۱۵۳	۹/۹	۴۵۷	۵۴۷۹	۷	۶۱۱	۸۶۳۲	۶۶
۳	۱۰۹	۳۵۴۳	۸/۴	۴۵۸	۵۴۲۵	۶/۳	۵۶۷	۸۹۶۸	۶۷
۴/۲	۱۴۶	۳۴۶۷	۶/۷	۴۵۷	۶۷۸۹	۵/۸	۶۰۳	۱۰۲۵۶	۶۸
۳/۳	۱۱۴	۳۴۰۳	۶/۱	۴۹۲	۶۷۸۹	۵/۷	۶۰۶	۱۰۵۷۳	۶۹
۴	۱۱۳	۲۷۶۳	۶/۳	۴۷۳	۷۴۴۷	۵/۷	۵۸۶	۱۰۲۱۰	۷۰
۲	۴۷	۲۳۰۹	۶/۹	۴۹۵	۷۱۳۶	۵/۷	۵۴۲	۹۴۴۵	۷۱
۱/۸	۲۰	۲۰۹۳	۳/۸	۳۱۲	۸۱۵۶	۳/۲	۳۳۲	۱۰۲۴۹	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۳۴): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان هرمزگان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان هرمزگان			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۲/۹	۲۵	۸۴۱	۲۷/۱	۱۷۸	۶۵۵	۱۳/۵	۲۰۳	۱۴۹۶	۴۷
۳/۷	۵۶	۱۴۹۰	۲۸/۷	۲۳۷	۸۲۵	۱۲/۶	۲۹۳	۲۳۱۵	۴۸
۲/۸	۳۷	۱۳۰۶	۲۷/۶	۲۲۹	۸۲۸	۱۲/۴	۲۶۶	۲۱۳۴	۴۹
۳/۹	۴۷	۱۱۹۸	۲۷/۸	۲۰۱	۷۲۲	۱۲/۹	۲۴۸	۱۹۳۰	۵۰
۴/۴	۵۴	۱۲۰۲	۳۳/۹	۲۵۸	۷۶۱	۱۵/۸	۳۱۲	۱۹۶۳	۵۱
۳/۹	۳۵	۸۸۹	۲۸	۳۰۲	۹۶۷	۱۸/۱	۳۳۷	۱۸۵۶	۵۲
۳/۷	۳۳	۸۸۵	۲۸/۹	۳۳۷	۱۱۳۰	۱۷/۸	۳۶۰	۲۰۱۵	۵۳
۶/۶	۲۷	۴۰۳	۱۹/۷	۲۵۱	۱۲۷۱	۱۶/۶	۲۷۸	۱۶۷۴	۵۴
۵/۷	۲۰	۳۴۸	۲۲/۷	۱۷۸	۷۸۴	۱۷/۴	۱۹۸	۱۱۳۲	۵۵
۸/۸	۴۸	۵۴۳	۱۷/۸	۲۳۶	۱۳۲۴	۱۵/۲	۲۸۴	۱۸۶۶	۵۶
۱/۷	۶	۳۳۹	۱۱/۸	۴۴	۳۷۲	۷	۵۰	۷۱۱	۵۷
۳/۷	۴۰	۱۰۵۶	۱۱/۲	۱۴۸	۱۳۲۱	۷/۹	۱۸۸	۲۳۷۷	۵۸
۲/۹	۵۶	۱۸۸۸	۲۲/۵	۲۵۱	۱۱۱۱	۱۰/۲	۳۰۷	۲۹۹۹	۵۹
۶/۹	۹۰	۱۵۱۱	۲۰/۱	۱۷۳	۸۶۰	۱۱	۲۶۳	۲۳۷۱	۶۰
۵/۷	۷۸	۱۳۴۹	۱۶	۱۷۴	۱۰۸۳	۱۰/۳	۲۵۲	۲۴۲۲	۶۱
۷/۹	۲۲۰	۲۷۶۱	۱۷۴	۲۴۰	۱۳۷۷	۱۱/۱	۲۶۰	۴۱۳۸	۶۲
۴/۹	۱۳۵	۲۷۰۳	۱۵/۶	۴۲۶	۲۷۲۱	۱۰/۳	۵۶۱	۵۴۲۴	۶۳
۷/۴	۲۳۰	۳۰۹۲	۱۹	۵۶۴	۲۹۶۴	۱۳	۷۹۴	۶۰۵۶	۶۴
۷/۳	۲۲۲	۳۰۱۰	۲۲/۲	۵۴۶	۲۴۵۵	۱۴	۷۶۸	۵۴۶۵	۶۵
۷/۴	۲۵۳	۲۹۸۱	۲۱/۱	۴۴۹	۲۱۲۱	۱۳/۷	۷۰۲	۵۱۰۲	۶۶
۹/۵	۲۷۱	۲۸۵۰	۲۰/۵	۴۱۰	۱۹۹۶	۱۴	۶۸۱	۴۸۴۶	۶۷
۴/۶	۷۴	۱۶۰۲	۱۲	۴۲۸	۳۵۶۵	۹/۷	۵۰۲	۵۱۶۷	۶۸
۲/۶	۳۳	۱۲۲۷	۱۳/۵	۴۴۲	۳۲۷۴	۱۰/۵	۴۷۵	۴۵۰۱	۶۹
۳/۱	۴۳	۱۳۷۰	۱۸/۵	۴۷۸	۲۵۷۲	۱۳/۲	۵۲۱	۳۹۴۲	۷۰
۳/۲	۳۷	۱۱۲۵	۱۶/۲	۴۱۹	۲۵۷۲	۱۲/۳	۴۵۶	۳۶۹۷	۷۱
۰/۶	۱۰	۱۶۰۴	۱۰/۹	۳۲۳	۲۹۵۷	۷/۳	۳۳۳	۴۵۶۱	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۳۵): توزیع و نسبت واقعی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان همدان نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان همدان			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۱/۱	۴۳	۳۹۰۶	۱۲/۲	۴۴۳	۳۶۱۲	۶/۴	۴۸۶	۷۵۱۸	۴۷
۲/۱	۱۰۲	۴۷۱۲	۱۳/۲	۴۸۰	۳۶۱۱	۱۰/۲	۵۸۲	۸۳۳۳	۴۸
۲/۶	۱۲۵	۴۷۸۸	۱۲/۳	۳۷۱	۳۰۰۱	۶/۳	۴۹۶	۷۷۸۹	۴۹
۲/۵	۹۵	۳۶۸۱	۱۱/۶	۳۴۳	۲۹۵۲	۶/۶	۴۳۸	۶۶۳۳	۵۰
۲/۲	۸۳	۳۷۲۹	۱۲/۲	۳۸۵	۳۱۳۲	۶/۸	۴۶۸	۶۸۶۱	۵۱
۰/۶	۲۸	۴۱۳۰	۱۳/۲	۶۰۶	۴۵۶۱	۷/۲	۶۳۴	۸۶۹۱	۵۲
۱/۹	۴۲	۲۱۴۶	۱۳/۹	۵۸۵	۴۱۹۴	۸/۵	۶۳۷	۷۳۴۰	۵۳
۳/۵	۸۹	۲۵۳۵	۱۷/۹	۴۹۹	۲۷۷۷	۱۱	۵۸۸	۵۳۱۲	۵۴
۶/۷	۱۳۴	۱۹۹۱	۱۳/۸	۵۴۵	۳۹۲۸	۱۱/۴	۶۷۹	۵۹۱۹	۵۵
۳/۱	۹۹	۳۱۳۸	۱۷/۳	۴۸۸	۲۸۰۵	۹/۸	۵۸۷	۵۹۴۳	۵۶
۳	۵۱	۱۴۷۹	۸/۶	۲۳۸	۲۷۶۷	۶/۵	۲۸۹	۴۴۴۶	۵۷
۲/۴	۷۲	۲۸۹۵	۸/۹	۴۲۶	۴۷۸۱	۶/۴	۴۹۸	۷۶۷۶	۵۸
۲/۷	۷۴	۲۶۷۱	۸/۵	۴۲۷	۵۰۰۰	۶/۵	۵۰۱	۷۶۷۱	۵۹
۱۰/۵	۳۰۲	۲۸۵۴	۸	۶۰۵	۷۵۲۲	۸/۷	۹۰۷	۱۰۳۷۶	۶۰
۷/۴	۳۳۶	۴۴۹۵	۹/۸	۱۱۴۵	۱۱۶۴۹	۹/۱	۱۴۸۱	۱۶۱۴۴	۶۱
۱۱	۳۸۱	۳۴۵۴	۱۲	۱۲۶۹	۱۰۵۳۴	۱۱/۷	۱۶۵۰	۱۳۹۸۸	۶۲
۷/۵	۳۸۱	۳۴۵۴	۹	۱۰۰۶	۱۱۱۷۱	۸/۶	۱۲۴۰	۱۴۲۶۵	۶۳
۹/۲	۳۹۳	۴۲۵۹	۱۱/۱	۱۱۳۸	۱۰۲۴۸	۱۰/۴	۱۵۳۱	۱۴۵۰۷	۶۴
۱۰/۶	۳۲۰	۳۰۱۸	۱۴	۱۰۵۲	۷۴۸۵	۱۳	۱۳۷۱	۱۰۵۰۳	۶۵
۸/۱	۱۷۸	۲۱۷۱	۱۳/۹	۱۰۷۲	۷۶۹۷	۱۱/۵	۱۲۵۰	۱۰۸۶۸	۶۶
۹/۵	۲۷۱	۲۸۳۶	۱۰/۴	۹۱۶	۸۷۶۹	۱۰/۲	۱۱۸۷	۱۱۶۰۵	۶۷
۵	۲۹۸	۵۸۷۴	۱۱/۲	۹۳۴	۸۲۷۸	۸/۷	۱۲۳۲	۱۴۱۵۲	۶۸
۵/۹	۵۶۷	۹۵۳۰	۸/۶	۷۲۲	۸۳۷۵	۷/۱	۱۲۸۹	۱۷۹۰۵	۶۹
۹/۷	۷۴۷	۷۷۰۵	۷/۴	۵۱۰	۶۸۹۱	۸/۶	۱۲۵۸	۱۴۵۹۶	۷۰
۹/۲	۷۴۲	۹۰۱۳	۶/۱	۲۶۷	۵۹۳۵	۷/۹	۱۱۰۹	۱۳۹۴۸	۷۱
۴/۱	۳۴۱	۸۳۱۵	۵	۳۹۰	۷۷۹۳	۴/۵	۷۳۱	۱۶۱۰۸	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۳۶): توزیع و نسبت واقعه‌ی ازدواج و طلاق در مناطق روستایی و شهری استان یزد نسبت به کل کشور

مناطق روستایی کل کشور			مناطق شهری کل کشور			کل استان یزد			مناطق شرح سال
نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق	طلاق	ازدواج	
۳/۳	۵۰	۱۴۸۷	۶/۲	۲۱	۳۳۵	۳/۸	۷۱	۱۸۲۲	۴۷
۷/۹	۱۲	۱۵۱۰	۱۳/۴	۵۶	۴۱۶	۳/۵	۶۸	۱۹۲۶	۴۸
۰/۶	۱۱	۱۷۹۴	۵/۵	۲۹	۵۲۲	۳/۷	۴۰	۲۳۱۵	۴۹
۱/۱	۱۸	۱۶۰۵	۰/۷۲	۶	۸۲۷	۰/۹	۲۴	۲۴۳۲	۵۰
۰/۳	-	۱۵۵۵	۱۰/۲	۱۲۱	۱۱۸۵	۴/۴	۱۲۱	۲۷۴۰	۵۱
-	۶	۱۸۷۰	۸/۳	۱۱۱	۱۳۳۴	۳/۳	۱۱۷	۳۲۰۴	۵۲
-	۱۶	۲۱۸۵	۹/۶	۱۱۳	۱۱۷۴	۳/۸	۱۲۹	۳۳۵۹	۵۳
۰/۰۵	۱۰	۱۹۲۶	۱۲/۵	۱۱۶	۹۲۴	۴/۴	۱۲۶	۲۸۵۰	۵۴
۰/۱۴	۲	۱۳۴۰	۳/۳۶	۴۰	۱۰۸۳	۱/۷	۴۲	۲۴۲۳	۵۵
۰/۷۳	۱۵	۲۰۴۲	۶	۷۵	۱۲۱۳	۲/۷	۹۰	۳۲۵۵	۵۶
۰/۲۰	۲	۱۶۹۸	۷/۳	۴۶	۱۲۲۲	۱/۶	۴۸	۲۹۲۰	۵۷
۰/۴۰	۱۸	۴۴۰۵	۵/۵	۱۱۱	۲۰۱۸	۲/۷	۱۲۹	۶۴۲۳	۵۸
۳/۳	۱۱۴	۳۴۰۵	۲/۴	۴۴۴	۱۷۷۲	۳	۱۵۸	۵۱۷۷	۵۹
۱/۸	۴۵	۲۴۳۰	۹/۱	۲۱۵	۲۳۵۲	۵/۴	۲۶۰	۴۷۸۳	۶۰
۰/۷۳	۱۶	۲۱۷۹	۵/۳	۱۵۲	۲۸۴۵	۳/۳	۱۶۸	۵۰۲۴	۶۱
۰/۷۵	۱۶	۲۱۳۰	۵/۲	۱۶۷	۳۱۹۶	۳/۴	۱۸۳	۵۳۲۶	۶۲
۲	۳۶	۱۷۹۲	۱/۹	۱۱۷	۶۰۳۲	۱/۹	۱۵۳	۷۸۲۴	۶۳
۱/۶	۳۵	۲۱۱۶	۴/۱	۱۲۲	۲۹۵۹	۳	۱۵۷	۵۰۷۵	۶۴
۱/۷	۲۷	۱۵۵۶	۴/۷	۱۳۶	۲۸۴۴	۳/۶	۱۶۳	۴۴۱۰	۶۵
۳/۴	۶۴	۱۸۵۵	۳/۷	۱۰۶	۲۸۲۹	۳/۶	۱۷۰	۴۶۸۴	۶۶
۲/۵	۶۱	۲۳۹۲	۳/۹	۱۲۴	۳۱۵۸	۳/۳	۱۸۵	۵۵۵۰	۶۷
۱/۲	۳۳	۲۵۶۲	۳	۱۰۹	۳۵۲۸	۲/۳	۱۴۲	۶۰۹۰	۶۸
۳/۸	۸۳	۲۱۴۹	۳/۴	۱۱۵	۳۳۳۰	۳/۶	۱۹۸	۵۴۷۹	۶۹
۳/۳	۶۸	۲۰۳۸	۲/۹	۱۰۲	۳۴۱۹	۳/۱	۱۷۰	۵۴۵۷	۷۰
۳/۳	۷۸	۲۲۹۸	۲/۳	۷۷	۳۲۸۰	۲/۷	۱۵۵	۵۵۷۸	۷۱
۲/۴	۵۵	۲۲۵۶	۲/۵	۹۰	۳۶۳۹	۲/۵	۱۴۹	۵۸۹۵	۷۲

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۳۷): توزیع فراوانی وقایع جمعیتی ازدواج و طلاق در استان یزد
از سال ۱۳۴۹-۱۳۶۹

سال	ازدواج	طلاق
۱۳۴۹	۲۳۱۵	۴۰
۱۳۵۰	۲۴۳۲	۲۴
۱۳۵۱	۲۷۴۰	۱۲۱
۱۳۵۲	۳۲۰۴	۱۱۷
۱۳۵۳	۳۳۵۹	۱۲۹
۱۳۵۴	۲۸۵۰	۱۲۶
۱۳۵۵	۲۴۳۲	۴۲
۱۳۵۶	۳۲۵۵	۹۰
۱۳۵۷	۲۹۲۰	۴۸
۱۳۵۸	۶۴۲۳	۱۲۹
۱۳۵۹	۵۱۷۷	۱۵۸
۱۳۶۰	۴۷۸۳	۲۶۰
۱۳۶۱	۵۰۲۴	۱۶۸
۱۳۶۲	۵۳۲۶	۱۸۳
۱۳۶۳	۷۸۲۴	۱۵۳
۱۳۶۴	۵۰۷۵	۱۵۷
۱۳۶۵	۴۴۱۰	۱۶۳
۱۳۶۶	۴۶۸۴	۱۷۰
۱۳۶۷	۵۵۵۹	۱۷۶
۱۳۶۸	۶۰۹۰	۱۴۲
۱۳۶۹	۵۵۴۰	۱۸۳
جمع کل	۴۸۷۲۶	۱۵۴۱

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

جدول شماره (۳۸): توزیع فراوانی ازدواج و طلاق‌های ثبت شده در استانهای کشور
بر حسب نقاط روستایی و شهری در سال ۱۳۶۳

استان	جمع		شهر		روستا	
	ازدواج	طلاق	نسبت طلاق به ازدواج	ازدواج	طلاق	نسبت طلاق به ازدواج
کل کشور	۳۸۴۸۷۶	۳۵۱۷۸	۹/۱	۲۴۷۲۵۳	۲۹۰۴۷	۱۱/۷
تهران	۶۸۶۸۶	۱۱۰۶۵	۱۶/۱	۶۰۲۴۲	۱۰۰۹۴	۱۶/۸
مرکزی	۱۴۵۰۶	۱۲۰۱	۸/۳	۸۵۰۵	۹۸۵	۱۱/۶
گیلان	۱۵۴۹۸	۱۱۰۱	۷/۱	۶۷۶۱	۶۸۷	۱۰/۲
مازندران	۳۲۲۱۸	۱۶۷۷	۵/۲	۱۷۲۵۸	۱۴۱۸	۸/۲
آذربایجان شرقی	۲۷۹۶۸	۲۸۰	۹/۲	۲۰۵۱۱	۲۳۵۹	۱۱/۵
آذربایجان غربی	۱۶۵۹۸	۱۴۰۲	۸/۴	۱۲۰۷۰	۱۲۷۵	۱۰/۶
باختران	۱۴۵۵۷	۲۰۱۲	۱۳/۸	۱۱۸۱۳	۱۸۸۸	۱۶/۰
خوزستان	۱۲۸۱۲	۱۱۷۰	۹/۱	۸۵۵۶	۹۱۶	۱۰/۷
فارس	۱۲۲۰۲	۱۴۶۳	۶/۹	۱۰۱۴۰	۹۱۷	۹/۰
کرمان	۱۱۷۱۱	۱۰۸۲	۹/۲	۵۵۲۳	۷۹۶	۱۴/۴
خراسان	۳۲۴۸۲	۲۴۳۶	۷/۵	۱۹۱۷۹	۱۷۳۵	۹/۰
اصفهان	۲۹۲۴۴	۱۶۶۷	۵/۷	۱۵۱۴۵	۱۴۵۲	۹/۶
سیستان و بلوچستان	۶۹۲۱	۴۰۱	۵/۸	۲۷۰۴	۲۲۲	۸/۲
کردستان	۹۷۱۴	۱۰۱۷	۱۰/۵	۲۱۸۹	۳۴۹	۱۵/۹
همدان	۱۴۲۶۵	۱۲۴۰	۸/۷	۱۱۱۷۱	۱۰۰۶	۹/۰
چهارمحال و بختیاری	۵۳۹۹	۲۳۸	۴/۴	۲۵۹۴	۲۲۵	۸/۷
لرستان	۱۰۹۴۲	۹۱۰	۸/۳	۸۵۸۶	۷۰۰	۸/۲
ایلام	۲۲۸۳	۹۸	۴/۳	۱۹۴۰	۹۸	۵/۱
کهگیلویه و بویراحمد	۳۰۵۸	۲۷	۰/۹	۲۴۸۴	۲۰	۰/۱
بوشهر	۴۴۰۴	۴۱۹۱	۱۱/۱	۳۱۱۰	۴۹۱	۱۵/۸
زنجان	۱۳۳۳۶	۱۰۱۷	۷/۶	۶۰۹۹	۷۵۹	۱۲/۴
سمنان	۳۸۲۴	۱۶۹	۴/۴	۱۹۲۰	۱۱۲	۵/۸
یزد	۷۸۲۴	۱۵۳	۲/۰	۶۰۳۲	۱۱۷	۱/۹
هرمزگان	۵۴۲۴	۵۶۱	۱۰/۳	۲۷۳۱	۴۲۶	۱۵/۷

منبع: سازمان ثبت اسناد کشور - مرکز آمار ایران

جدول شماره (۳۹): توزیع فراوانی ازدواج و طلاق‌های ثبت شده در استانهای کشور
بر حسب نقاط روستایی و شهری در سال ۱۳۶۴

استان	جمع		شهر			روستا	
	ازدواج	طلاق	نسبت ازدواج به طلاق	ازدواج	طلاق	نسبت ازدواج به طلاق	ازدواج
کل کشور	۴۰۸۲۸۲	۳۸۹۸۳	۹/۵	۲۶۳۸۸۳	۳۱۸۶۹	۱۲/۱	۱۴۴۳۹۹
تهران	۶۶۶۹۲	۱۰۹۶۵	۱۶/۴	۶۴۱۴۹	۱۰۵۱۳	۱۶/۶	۳۵۴۳
مرکزی	۱۴۹۵۳	۱۱۸۸	۷/۹	۱۰۶۷۱	۹۷۶	۹/۱	۴۲۸۲
گیلان	۱۹۵۰۳	۱۳۵۶	۷/۰	۸۱۲۸	۷۴۵	۹/۲	۱۱۳۷۵
مازندران	۳۱۱۴۹	۱۸۵۵	۶/۰	۱۶۲۸۹	۱۵۴۰	۹/۵	۱۴۸۶۰
آذربایجان شرقی	۳۴۳۴۵	۲۸۳۵	۸/۳	۲۱۷۷۶	۲۳۵۶	۱۰/۸	۱۲۵۶۹
آذربایجان غربی	۱۶۲۷۶	۱۴۷۰	۹/۰	۱۱۷۸۴	۱۲۰۳	۱۰/۲	۴۴۸۸
باختران	۱۲۶۸۲	۱۸۷۷	۱۴/۸	۱۱۶۷۹	۱۸۳۱	۱۵/۷	۱۰۰۳
خوزستان	۱۷۸۳۰	۱۳۵۹	۷/۶	۱۳۵۲۹	۱۲۲۴	۹/۰	۴۳۰۱
فارس	۲۲۴۷۰	۲۰۳۲	۹/۰	۱۲۰۱۲	۱۴۰۲	۱۱/۷	۱۰۴۵۸
کرمان	۱۳۲۴۴	۱۱۷۹	۸/۹	۵۱۴۱	۶۵۸	۱۲/۸	۸۱۰۳
خراسان	۴۳۴۶۳	۴۰۰۹	۹/۲	۲۴۰۷۲	۲۸۸۰	۱۲/۰	۱۹۳۹۱
اصفهان	۲۹۱۷۹	۱۷۸۰	۶/۱	۱۵۷۸۳	۱۴۵۱	۹/۲	۱۳۳۹۶
سیستان و بلوچستان	۶۶۸۳	۳۸۲	۵/۷	۳۱۴۸	۲۴۲	۷/۷	۳۵۳۵
کردستان	۱۰۳۱۸	۱۱۱۸	۱۰/۸	۲۵۰۳	۴۰۶	۱۵/۶	۷۷۱۵
همدان	۱۴۵۰۷	۱۵۳۱	۱۰/۶	۱۰۲۴۸	۱۱۳۸	۱۱/۱	۴۲۵۹
چهارمحال و بختیاری	۵۱۵۷	۲۴۴	۴/۷	۲۵۰۱	۲۱۰	۸/۴	۲۶۵۶
لرستان	۱۲۱۷۲	۱۰۶۱	۸/۷	۱۰۰۵	۹۶۱	۹/۶	۲۱۶۷
ایلام	۲۱۰۲	۹۲	۴/۴	۱۶۸۰	۸۰	۴/۸	۴۲۲
کهگیلویه و بویراحمد	۳۰۱۷	۴۶	۱/۵	۲۱۴۸	۴۶	۲/۱	۸۶۹
بوشهر	۴۵۶۴	۵۲۰	۱۱/۴	۳۲۴۱	۴۸۳	۱۴/۹	۱۳۲۳
زنجان	۱۳۹۰۸	۹۵۰	۷/۳	۶۴۶۲	۷۲۶	۱۱/۲	۶۶۳۶
سمنان	۳۷۵۱	۱۹۱	۵/۱	۱۹۱۱	۱۱۲	۵/۹	۱۸۴۰
یزد	۵۰۷۵۸	۱۵۷	۳/۱	۲۹۵۹	۱۲۲	۴/۱	۲۱۱۶
هرمزگان	۶۰۵۶	۷۹۴	۱۳/۱	۲۹۶۴	۵۶۴	۱۹/۰	۳۰۹۲

منبع: سازمان ثبت اسناد کشور - مرکز آمار ایران

جدول شماره (۴۰): توزیع فراوانی ازدواج و طلاق‌های ثبت‌شده در استانهای کشور
بر حسب نقاط روستایی و شهری در سال ۱۳۶۵

استان	جمع		شهر		روستا	
	ازدواج	طلاق	نسبت ازدواج به طلاق	طلاق	ازدواج	نسبت ازدواج به طلاق
کل کشور	۳۴۰۳۴۲	۳۵۲۱۱	۱۰/۳	۲۲۵۰۱۱	۲۹۳۷۹	۱۳/۱
تهران	۵۷۵۹۱	۱۰۱۷۳	۱۷/۷	۵۷۲۵۸	۱۰۱۷۳	۱۷/۸
مرکزی	۷۲۵۱	۶۳۶۰	۸/۸	۴۵۸۱	۴۶۶	۱۰/۲
گیلان	۱۷۹۳۲	۱۲۸۷	۷/۲	۷۵۶۱	۶۸۱	۹/۰
مازندران	۲۷۶۱۱	۱۷۶۰	۶/۴	۱۵۴۵۰	۱۳۱۳	۸/۵
آذربایجان شرقی	۲۹۸۱۷	۲۵۷۸	۸/۶	۱۸۸۶۵	۲۱۹۹	۱۱/۷
آذربایجان غربی	۱۴۸۸۵	۱۴۶۶	۹/۸	۱۱۴۰۰	۲۱۱۶	۱۰/۷
باختران	۹۲۱۴	۱۶۳۹	۱۷/۸	۸۲۵۵	۱۵۶۲	۱۸/۹
خوزستان	۱۵۳۳۰	۱۵۹۰	۱۰/۴	۱۰۸۹۸	۱۲۱۲	۱۱/۱
فارس	۱۷۰۴۴	۱۳۹۲	۸/۲	۱۱۰۶۳	۱۲۶۶	۱۲/۴
کرمان	۱۲۲۶۹	۱۲۲۶۹	۸/۲	۵۷۶۵	۷۳۱	۱۲/۷
خراسان	۳۹۲۲۴	۳۹۲۲۴	۹/۳	۲۳۱۲۵	۲۷۱۵	۱۱/۷
اصفهان	۲۰۶۳۷	۲۰۶۳۷	۷/۳	۱۱۰۰۶	۱۳۱۰	۱۱/۹
سیستان و بلوچستان	۶۰۲۲	۶۰۲۲	۷/۲	۳۲۴۱	۳۴۴	۱۰/۶
کردستان	۱۰۵۰۳	۱۳۷۲	۱۳/۱	۷۴۸۵	۱۰۵۲	۱۴/۱
همدان	۴۶۸۱	۲۴۴	۵/۲	۱۸۸۲	۲۰۶	۱۰/۹
چهارمحال و بختیاری	۸۲۲۷	۹۵۷	۱۱/۶	۱۹۹۵	۲۹۱	۱۴/۶
لرستان	۸۳۵۳	۸۹۴	۱۰/۷	۵۷۴۹	۶۵۶	۱۱/۴
ایلام	۱۸۹۰	۹۲	۴/۹	۱۵۹۶	۹۲	۵/۸
کهگیلویه و بویراحمد	۲۶۳۰	۸۳	۳/۲	۲۱۶۶	۸۳	۳/۸
بوشهر	۴۰۲۳	۴۱۱	۱۰/۲	۲۸۳۸	۳۵۲	۱۲/۴
زنجان	۱۱۹۴۹	۹۳۳	۷/۸	۵۷۷۳	۵۶۸	۹/۸
سمنان	۳۳۸۴	۱۶۶	۴/۹	۱۷۶۰	۱۰۹	۶/۲
یزد	۴۴۱۰	۱۶۳	۳/۷	۲۸۴۴	۱۳۶	۴/۸
هرمزگان	۵۴۶۵	۷۶۸	۱۴/۱	۲۴۵۵	۵۴۶	۲۲/۲

منبع: سازمان ثبت اسناد کشور - مرکز آمار ایران

جدول شماره (۴۱): توزیع فراوانی ازدواج و طلاق‌های ثبت شده در استانهای کشور
بر حسب نقاط روستایی و شهری در سال ۱۳۶۶

استان	جمع		شهر			روستا		
	ازدواج	طلاق	نسبت ازدواج به طلاق	ازدواج	طلاق	نسبت ازدواج به طلاق	ازدواج	طلاق
کل کشور	۳۴۶۶۵۲	۳۳۴۳۳	۹/۶	۲۲۵۵۶۶	۲۷۵۸۸	۱۲/۲	۱۲۱۰۸۶	۵۸۴۵
تهران	۵۲۰۶۶	۸۳۱۲	۱۶/۰	۵۱۵۲۰	۸۳۱۲	۱۶/۱	۵۴۶	۰
مرکزی	۸۶۳۲	۶۱۱	۷/۱	۵۴۷۹	۴۵۷	۸/۳	۳۱۵۳	۱۵۴
گیلان	۱۷۴۲۶	۱۱۲۴	۶/۵	۷۴۲۹	۶۵۲	۸/۸	۹۹۹۷	۴۷۲
مازندران	۳۰۴۰۷	۱۷۰۲	۵/۶	۱۶۲۵۰	۱۲۵۱	۷/۷	۱۴۱۵۷	۴۵۱
آذربایجان شرقی	۳۲۷۱۶	۲۶۷۲	۸/۲	۲۱۲۸۱	۳۲۵۷	۱۱/۱	۱۱۴۳۵	۳۱۵
آذربایجان غربی	۱۵۲۵۱	۱۶۱۴	۱۰/۶	۱۱۴۳۳	۱۲۸۳	۱۱/۲	۳۸۱۸	۳۲۱
پاخران	۱۰۳۲۴	۱۷۲۷	۱۶/۹	۹۳۷۴	۱۶۰۵	۱۷/۱	۸۶۰	۱۲۲
خوزستان	۱۴۴۵۹	۱۴۲۰	۹/۸	۱۰۳۰۹	۱۳۳۲	۱۲/۹	۴۱۵۰	۸۸
فارس	۱۷۲۰۸	۱۶۶۸	۹/۷	۱۱۱۲۶	۱۶۰۴	۱۴/۴	۶۰۸۲	۶۳
کرمان	۱۳۱۳۰	۱۱۳۸	۸/۷	۶۶۳۱	۸۷۷	۱۳/۲	۶۴۹۹	۲۶۰
خراسان	۳۷۹۴۱	۳۴۸۶	۹/۲	۲۱۶۳۴	۲۳۸۹	۱۱/۰	۱۶۳۰۷	۱۰۹۷
اصفهان	۲۳۲۶۴	۱۵۲۶	۶/۶	۱۲۳۳۹	۱۲۲۸	۱۰/۰	۱۰۹۲۵	۲۹۸
سیستان و بلوچستان	۵۷۳۸	۵۷۳۸	۶/۳	۲۴۰۱	۱۹۴	۸/۱	۳۳۳۷	۱۷۰
کردستان	۷۶۶۷	۷۶۶۷	۱۳/۷	۱۷۵۳	۲۵۸	۱۴/۷	۵۹۱۴	۷۹۳
همدان	۱۰۸۶۸	۱۰۸۶۸	۱۱/۵	۸۶۹۷	۱۰۷۲	۱۲/۳	۲۱۷۱	۱۷۸
چهارمحال و بختیاری	۴۸۵۷	۴۸۵۷	۴/۲	۲۰۵۳	۱۷۱	۸/۳	۲۸۰۴	۳۵
لرستان	۱۰۰۱۲	۱۰۰۱۲	۹/۸	۵۵۵۶	۵۸۷	۱۰/۶	۴۴۵۶	۳۹۴
ایلام	۱۹۴۶	۱۹۴۶	۴/۹	۱۸۱۳	۹۵	۵/۲	۱۳۳	۰
کهگیلویه و بویراحمد	۳۲۸۷	۳۲۸۷	۳/۱	۲۴۸۲	۷۶	۳/۱	۸۰۵	۲۵
بوشهر	۴۳۵۳	۴۳۵۳	۱۱/۱	۳۲۴۱	۴۷۱	۱۴/۵	۱۱۱۲	۱۳
زنجان	۱۲۱۵۱	۱۲۱۵۱	۷/۱	۶۱۷۴	۶۳۰	۱۰/۲	۵۹۷۷	۲۳۵
سمنان	۳۲۵۳	۳۲۵۳	۵/۱	۱۶۴۱	۱۳۲	۸/۰	۱۶۱۲	۳۴
یزد	۴۶۸۴	۴۶۸۴	۳/۶	۲۸۲۹	۱۰۶	۳/۷	۱۸۵۵	۶۴
هرمزگان	۵۱۰۲	۵۱۰۲	۱۳/۸	۲۱۲۱	۴۴۹	۲۱/۲	۲۹۸۱	۲۵۳

منبع: سازمان ثبت اسناد کشور - مرکز آمار ایران

جدول شماره (۴۲): توزیع فراوانی ازدواج و طلاق‌های ثبت شده در استانهای کشور
بر حسب نقاط روستایی و شهری در سال ۱۳۶۷

استان	جمع		شهر		روستا	
	ازدواج	طلاق	نسبت ازدواج به ازدواج	طلاق	ازدواج	نسبت طلاق به ازدواج
کل کشور	۳۶۱۹۴۵	۳۲۱۱۴	۹/۱	۳۳۹۰۹۵	۲۶۸۹۳	۱۱/۲
تهران	۵۵۲۸۱	۸۶۵۱	۱۵/۶	۵۴۷۴۶	۸۶۵۱	۱۵/۸
مرکزی	۸۹۶۸	۵۶۷	۶/۳	۵۴۲۵	۴۵۸	۸/۴
گیلان	۱۸۳۱۹	۱۱۴۱	۶/۲	۷۷۰	۷۱۱	۹/۲
مازندران	۳۱۸۹۴	۱۶۶۱	۵/۲	۱۷۲۷۱	۱۲۰۶	۷/۰
آذربایجان شرقی	۳۱۲۷۱	۲۳۷۵	۷/۶	۲۱۰۵۲	۲۰۷۴	۹/۹
آذربایجان غربی	۱۷۱۵۷	۱۴۷۲	۸/۶	۱۲۴۰۹	۱۱۸۱	۹/۵
باختران	۱۰۹۴۴	۱۶۰۳	۱۴/۶	۱۰۵۴۳	۱۵۵۹	۱۴/۸
خوزستان	۱۶۲۶۳	۱۳۱۱	۸/۱	۱۱۴۲۲	۱۱۸۸	۱۰/۴
فارس	۱۸۰۴۸	۱۵۲۶	۸/۵	۱۲۸۴۵	۱۳۸۶	۱۰/۸
کرمان	۱۲۰۰۲	۱۰۱۲	۸/۴	۶۶۹۹	۷۵۴	۱۱/۲
خراسان	۴۲۲۷۱	۴۰۰۸	۹/۵	۲۳۰۵۷	۲۳۸۸	۱۰/۴
اصفهان	۲۵۳۱۰	۱۹۷۰	۷/۸	۱۴۳۲۲	۱۶۵۰	۱۱/۵
سیستان و بلوچستان	۶۵۷۹	۴۵۰	۶/۸	۲۹۱۲	۲۱۷	۷/۵
کردستان	۸۱۶۲	۸۹۲	۱۰/۹	۱۸۵۳	۲۱۴	۱۱/۵
همدان	۱۱۶۰۵	۱۱۸۷	۱۰/۲	۸۷۶۹	۹۱۶	۱۰/۴
چهارمحال و بختیاری	۵۰۶۰	۲۰۱	۴/۰	۲۱۵۱	۱۵۵	۷/۲
لرستان	۸۳۴۳	۵۸۰	۷/۰	۵۱۲۱	۳۲۱	۶/۳
ایلام	۲۰۵۸	۱۰۶	۵/۲	۲۰۵۸	۱۰۶	۵/۲
کهگیلویه و بویراحمد	۲۷۲۴	۵۰	۱/۸	۲۰۸۸	۳۹	۱/۹
بوشهر	۴۱۲۸	۴۲۳	۱۰/۲	۳۷۴۱	۴۲۳	۱۱/۲
زنجان	۱۱۵۸۷	۸۶۳	۷/۴	۵۹۱۸	۶۱۵	۱۰/۴
سمنان	۳۵۷۵	۱۹۹	۵/۶	۱۷۶۹	۱۴۷	۸/۳
یزد	۵۵۵۰	۱۸۵	۳/۳	۳۱۵۸	۱۲۴	۳/۹
هرمزگان	۴۸۴۶	۶۸۱	۱۴/۱	۱۹۹۶	۴۱۰	۲۰/۵

منبع: سازمان ثبت اسناد کشور - مرکز آمار ایران

جدول شماره (۴۳): توزیع فراوانی ازدواج و طلاق‌های ثبت شده در استانهای کشور
بر حسب نقاط روستایی و شهری در سال ۱۳۶۸

استان	جمع		شهر		روستا	
	ازدواج	طلاق	ازدواج	طلاق	ازدواج	طلاق
کل کشور	۴۵۸۷۰۸	۳۳۹۴۳	۲۹۵۹۸۲	۲۷۶۲۷	۱۶۲۷۲۶	۶۳۱۷
تهران	۷۲۵۸۰	۹۶۶۹	۶۹۴۳۸	۹۴۲۵	۳۱۴۲	۲۴۴
مرکزی	۱۰۲۵۶	۶۰۳	۶۷۸۹	۴۵۷	۳۴۶۷	۱۴۶
گیلان	۲۲۰۹۵	۱۱۱۷	۱۰۷۰۰	۸۰۵	۱۱۳۹۵	۳۱۲
مازندران	۳۸۶۷۰	۱۷۳۹	۱۷۲۶۹	۱۰۶۳	۲۱۴۰۱	۶۷۶
آذربایجان شرقی	۴۲۵۱۴	۲۵۳۰	۲۶۶۸۸	۲۲۳۳	۱۵۸۲۶	۲۹۷
آذربایجان غربی	۲۳۶۶۸	۱۶۳۶	۱۶۱۶۶	۱۳۴۵	۷۵۰۲	۲۹۱
باختران	۱۲۳۹۱	۱۵۴۶	۱۰۴۹۳	۱۴۱۰	۱۸۹۸	۱۳۶
خوزستان	۲۱۴۲۰	۱۵۱۰	۱۵۱۹۳	۱۱۴۸	۶۲۲۷	۳۶۲
فارس	۲۵۱۵۰	۱۲۱۴	۱۵۴۱۹	۱۱۳۲	۹۷۳۱	۸۲
کرمان	۱۷۸۶۰	۱۰۱۶	۵۲۹۹	۴۸۴	۱۲۵۶۱	۵۳۲
خراسان	۵۵۴۷۳	۳۸۱۳	۳۰۸۰۴	۲۶۰۳	۲۳۷۶۹	۱۲۱۰
اصفهان	۳۰۱۲۵	۱۶۸۱	۱۷۴۲۹	۱۴۳۰	۱۲۶۹۶	۲۵۱
سیستان و بلوچستان	۷۸۰۹	۳۵۷	۳۳۶۲	۱۵۸	۴۴۴۷	۱۹۹
کردستان	۹۰۲۷	۹۹۳	۲۲۵۶	۲۰۹	۶۷۷۷۱	۷۸۴
همدان	۱۴۱۵۲	۱۲۳۲	۸۲۷۸	۹۳۴	۵۸۷۴	۲۹۸
چهارمحال و بختیاری	۵۷۸۹	۱۷۶	۴۰۸۱	۱۲۲	۱۷۰۶	۵۴
لرستان	۱۰۸۳۳	۸۵۹	۱۰۴۰۸	۸۱۸	۴۲۵	۴۱
ایلام	۱۴۸۰	۵۹	۱۴۸۰	۵۹	-	-
کهگیلویه و بویراحمد	۳۶۴۷	۱۰۰	۳۴۶۸	۱۰۰	۱۷۹	-
بوشهر	۴۳۹۱	۴۱۰	۳۳۱۵	۳۹۳	۱۱۷۶	۱۷
زنجان	۱۴۸۵۸	۷۸۷	۸۶۰۹	۶۱۰	۶۲۲۹	۱۷۷
سمنان	۴۱۶۵	۲۵۲	۲۰۴۵	۱۵۱	۲۱۲۰	۱۰۱
یزد	۶۰۹۰	۱۴۲	۳۵۲۸	۱۰۹	۲۵۶۲	۳۳
هرمزگان	۵۱۶۷	۵۰۲	۳۵۶۵	۴۲۸	۱۶۰۲	۷۴

منبع: سازمان ثبت اسناد کشور - مرکز آمار ایران

جدول شماره (۴۴): توزیع فراوانی ازدواج و طلاق‌های ثبت شده در استانهای کشور
بر حسب نقاط روستایی و شهری در سال ۱۳۶۹

استان	جمع		شهر		روستا	
	ازدواج	طلاق	نسبت به ازدواج	ازدواج	طلاق	نسبت به ازدواج
کل کشور	۴۵۴۹۴۳	۳۷۸۲۷	۸/۳	۳۰۹۴۳۸	۳۰۶۵۶	۹/۹
تهران	۸۳۰۶۲	۱۱۲۶۴	۱۳/۶	۷۹۸۰۰	۱۰۹۳۴	۱۳/۷
مرکزی	۱۰۵۷۳	۶۰۶	۵/۷	۷۱۷۰	۴۹۲	۶/۹
گیلان	۲۴۳۸۶	۱۴۵۵	۶/۰	۱۳۸۲۱	۱۰۹۲	۷/۹
مازندران	۳۴۵۷۴	۱۹۳۲	۵/۶	۱۹۲۰۸	۱۲۲۴	۶/۴
آذربایجان شرقی	۳۹۰۷۶	۲۹۷۸	۷/۶	۲۵۴۴۱	۲۶۰۸	۱۰/۳
آذربایجان غربی	۱۸۸۵۲	۱۹۷۴	۱۰/۵	۱۲۷۴۰	۱۵۲۰	۱۱/۹
باختران	۱۵۸۰۸	۱۵۷۷	۱۰/۰	۱۳۲۰۹	۱۴۶۰	۱۱/۱
خوزستان	۲۱۶۴۹	۱۷۳۶	۸/۰	۱۶۷۸۹	۱۴۳۵	۸/۶
فارس	۲۴۵۰۰	۱۳۶۹	۵/۶	۱۴۴۹۵	۱۱۹۹	۸/۳
کرمان	۱۴۵۷۸	۹۸۹	۶/۸	۶۹۳۷	۵۸۶	۸/۴
خراسان	۴۸۹۴۷	۳۹۰۴	۸/۰	۲۷۵۶۹	۲۷۲۲	۹/۹
اصفهان	۲۷۳۳۹	۱۵۵۹	۵/۷	۱۷۸۶۳	۱۳۴۱	۷/۵
سیستان و بلوچستان	۷۴۳۰	۳۴۶	۴/۷	۳۶۹۳	۱۵۳	۴/۱
کردستان	۱۰۳۳۱	۱۲۴۱	۱۲/۰	۲۲۶۰	۲۲۷	۱۰/۰
همدان	۱۷۹۰۵	۱۲۸۹	۷/۲	۸۳۷۵	۷۲۲	۸/۶
چهارمحال و بختیاری	۵۹۱۰	۱۶۴	۲/۸	۳۹۰۲	۲۲	۰/۶
لرستان	۱۲۷۷۸	۹۵۹	۷/۵	۱۲۳۴۱	۹۱۸	۷/۴
ایلام	۲۳۴۳	۱۰۴	۴/۴	۲۳۴۳	۱۰۴	۴/۴
کهگیلویه و بویراحمد	۳۰۷۱	۱۳۷	۴/۵	۲۰۸۰	۱۲۴	۶/۰
بوشهر	۴۰۹۰	۴۳۴	۱۰/۶	۳۰۸۴	۴۳۴	۱۴/۱
زنجان	۱۴۱۱۴	۸۵۶	۶/۱	۷۷۰۲	۶۸۹	۸/۹
سمنان	۳۶۶۷	۲۸۱	۷/۷	۲۰۱۲	۹۳	۴/۶
یزد	۵۴۷۹	۱۹۸	۳/۶	۳۳۳۰	۱۱۵	۳/۵
هرمزگان	۴۵۰۱	۴۷۵	۱۰/۶	۳۲۷۴۰	۴۴۲	۱۳/۵

منبع: سازمان ثبت اسناد کشور - مرکز آمار ایران

جدول شماره (۴۵): توزیع فراوانی ازدواج و طلاق‌های ثبت شده در استانهای کشور
بر حسب نقاط روستایی و شهری در سال ۱۳۷۰

استان	جمع		شهر		روستا	
	ازدواج	طلاق	نسبت به ازدواج	ازدواج	طلاق	نسبت به ازدواج
کل کشور	۴۴۸۸۵۱	۳۹۳۳۶	۸/۸	۳۱۱۰۲۰	۳۳۲۱۰	۱۰/۷
تهران	۸۲۲۴۳	۱۳۰۸۶	۱۵/۹	۷۶۶۳۱	۱۲۶۸۸	۱۶/۶
مرکزی	۱۰۲۱۰	۵۸۶	۵/۷	۷۴۴۷	۴۷۳	۶/۴
گیلان	۲۶۸۶۰	۱۵۱۹	۵/۷	۱۶۰۷۵	۱۳۶۴	۸/۵
مازندران	۳۲۶۷۲	۱۹۳۵	۵/۹	۱۹۳۳۹	۱۴۵۶	۷/۵
آذربایجان شرقی	۳۹۵۹۳	۲۳۶۵	۶/۰	۲۶۷۷۴	۲۱۰۴	۷/۹
آذربایجان غربی	۱۸۸۴۹	۱۷۰۷	۹/۱	۱۳۳۰۰	۱۳۳۶	۱۰/۰
باختران	۱۴۷۸۰	۱۴۷۱	۱۰/۰	۱۱۱۶۸	۱۳۷۳	۱۲/۳
خوزستان	۲۳۱۹۲	۱۶۴۶	۷/۱	۱۸۵۶۵	۱۳۸۳	۷/۴
فارس	۲۳۹۱۲	۱۶۴۳	۷/۹	۱۴۳۳۵	۱۴۶۸	۱۰/۲
کرمان	۱۴۵۷۸	۱۰۳۸	۷/۱	۷۳۳۷	۷۶۶	۱۰/۴
خراسان	۴۵۹۳۵	۴۰۹۸	۸/۹	۲۶۰۶۷	۳۱۰۴	۱۱/۹
اصفهان	۲۶۲۹۲	۱۵۸۳	۶/۰	۱۷۶۰۳	۱۳۸۵	۷/۹
سیستان و بلوچستان	۶۳۱۵	۳۲۷	۵/۲	۳۰۲۳	۱۵۸	۵/۲
کردستان	۱۱۶۶۱	۴۴۲	۱۲/۴	۳۳۱۲	۵۰۰	۱۵/۹
همدان	۱۴۵۹۶	۱۲۵۸	۸/۶	۶۸۱۹	۵۱۰	۷/۴
چهارمحال و بختیاری	۵۰۱۱	۱۷۴	۳/۵	۳۴۰۷	۵۷	۱/۷
لرستان	۱۴۸۷۱	۹۹۷	۶/۷	۱۴۶۰۶	۹۵۰	۶/۵
ایلام	۲۱۶۷	۱۰۶	۴/۹	۲۰۴۹	۱۰۳	۵/۰
کهگیلویه و بویراحمد	۲۳۲۴	۱۱۴	۴/۹	۱۵۵۹	۱۱۴	۷/۱
بوشهر	۵۲۰۹	۴۰۱	۷/۷	۴۴۵۸	۴۰۱	۹/۰
زنجان	۱۴۵۳۳	۸۳۵	۵/۷	۸۸۹۹	۷۱۳	۸/۰
سمنان	۳۶۸۳	۳۱۱	۸/۴	۲۲۲۹	۲۲۴	۱۰/۰
یزد	۵۴۲۳	۱۷۳	۲/۳	۳۳۳۸	۱۰۲	۳/۱
هرمزگان	۳۹۴۲	۵۲۱	۱۳/۲	۲۵۷۲	۴۷۸	۱۸/۶

منبع: سازمان ثبت اسناد کشور - مرکز آمار ایران

جدول شماره (۴۶): توزیع فراوانی ازدواج و طلاق‌های ثبت شده در استانهای کشور
بر حسب نقاط روستایی و شهری در سال ۱۳۷۱

استان	جمع		شهر			روستا	
	ازدواج	طلاق	نسبت طلاق به ازدواج	ازدواج	طلاق	نسبت طلاق به ازدواج	ازدواج
کل کشور	۴۲۲۴۵۷	۳۳۹۸۳	۸/۰	۲۹۹۷۲۵	۲۸۲۸۹	۹/۴	۱۲۲۷۳۲
آذربایجان شرقی	۳۹۲۶۸	۲۵۷۷	۶/۶	۲۸۵۵۳	۲۳۳۲	۸/۲	۱۰۷۱۵
آذربایجان غربی	۱۹۴۳۸	۱۷۱۱	۸/۸	۱۳۵۴۷	۱۳۱۹	۹/۷	۵۸۹۱
اصفهان	۲۴۲۵۷	۱۱۷۹	۴/۹	۱۷۵۳۱	۹۹۰	۵/۷	۲۷۲۶
ایلام	۱۸۱۱	۸۴	۴/۶	۱۵۴۷	۷۶	۴/۹	۲۶۴
بوشهر	۴۲۰۰	۳۶۶	۸/۷	۳۲۸۵	۳۶۶	۱۱/۱	۹۱۵
تهران	۸۱۰۹۸	۹۶۴۴	۱۱/۹	۷۶۵۳۸	۹۳۴۱	۱۲/۲	۴۵۶۰
چهارمحال و بختیاری	۴۷۴۸	۲۲۷	۴/۸	۳۳۲۰	۱۰۱	۳/۰۹	۱۴۲۸
خراسان	۴۱۸۳۰	۳۵۲۵	۸/۴	۲۳۹۶۱	۲۷۲۳	۱۱/۴	۱۷۸۶۹
خوزستان	۲۱۴۴۴	۱۵۹۱	۷/۵	۱۶۸۳۶	۱۲۵۹	۷/۵	۴۳۸۶
زنجان	۱۳۷۴۰	۹۳۰	۶/۸	۸۸۴۲	۷۹۴	۹/۰	۴۸۹۸
سمنان	۳۴۹۷	۱۴۶	۴/۲	۲۲۴۳	۱۲۲	۵/۲	۱۱۵۴
سیستان و بلوچستان	۶۱۷۳	۳۱۴	۵/۱	۲۸۰۷	۱۲۴	۴/۴	۳۳۶۶
فارس	۲۲۶۸۳	۱۳۵۸	۶/۰	۱۴۳۲۷	۱۱۳۰	۷/۹	۸۳۵۶
کرمان	۱۴۷۲۵	۹۴۰	۶/۴	۸۵۵۱	۷۶۵	۹/۰	۶۱۷۴
کرمانشاه	۱۴۴۸۶	۱۴۹۳	۱۰/۳	۱۱۲۵۹	۱۳۱۷	۱۱/۷	۳۲۲۷
کهگیلویه و بویر احمد	۲۱۹۸	۱۲۴	۵/۶	۱۳۴۶	۱۱۱	۸/۳	۸۵۲
گیلان	۲۱۳۱۱	۱۱۱۳	۵/۲	۱۳۹۹۰	۱۰۳۵	۷/۴	۷۳۲۱
لرستان	۱۰۴۰۵	۸۹۱	۸/۶	۱۰۲۴۰	۸۶۸	۸/۵	۱۶۵
مازندران	۳۱۰۷۹	۲۰۷۹	۶/۷	۱۸۱۰۵	۱۷۱۴	۹/۵	۱۲۹۷۴
مرکزی	۹۴۴۵	۵۴۲	۵/۷	۷۱۳۶	۴۹۵	۶/۹	۲۳۰۹
هرمزگان	۳۶۹۷	۴۵۶	۱۲/۳	۲۵۷۲	۴۱۹	۱۶/۳	۱۱۲۵
همدان	۱۳۹۴۸	۱۱۰۹	۸/۰	۵۹۳۵	۳۶۷	۶/۲	۸۰۱۳
یزد	۵۵۷۸	۱۵۵	۲/۸	۳۲۸۰	۷۷	۲/۴	۲۲۹۸

منبع: سازمان ثبت اسناد کشور - مرکز آمار ایران

جدول شماره (۴۷): توزیع فراوانی ازدواج و طلاق‌های ثبت شده در استانهای کشور
بر حسب نقاط روستایی و شهری در سال ۱۳۷۳

استان	جمع		شهر			روستا	
	ازدواج	طلاق	نسبت طلاق به ازدواج	ازدواج	طلاق	نسبت طلاق به ازدواج	ازدواج
کل کشور	۴۵۳۶۷۱	۳۲۰۷۶	۷/۲	۳۲۹۶۸۷	۲۸۳۸۵	۸/۶	۱۲۳۹۸۴
آذربایجان شرقی	۲۹۰۳۸	۱۵۱۱	۵/۲	۲۱۰۰۴	۱۴۴۳	۶/۹	۸۰۳۴
آذربایجان غربی	۱۹۲۱۵	۱۶۱۸	۸/۴	۱۱۹۷۲	۱۱۷۳	۹/۸	۷۲۴۳
اصفهان	۹۸۱۲	۳۷۸	۳/۸	۶۷۱۰	۳۴۲	۵/۱	۳۱۰۲
ایلام	۳۷۹۷۸	۱۹۵۴	۶/۱	۲۴۰۳۴	۱۵۲۷	۶/۳	۷۹۴۴
بوشهر	۱۷۸۶	۶۰	۳/۳	۱۷۴۹	۶۰	۳/۴	۳۷
تهران	۴۰۶۹	۳۳۳	۸/۲	۳۰۵۴	۳۳۳	۱۰/۹	۱۰۱۵
چهارمحال و بختیاری	۸۸۶۶۲	۱۰۴۸۰	۱۱/۸	۸۲۲۹۵	۱۰۲۴۵	۱۲/۴	۶۳۶۷
خراسان	۵۷۷۵	۱۶۵	۲/۸	۴۱۷۲	۱۰۹	۲/۶	۱۶۰۳
خوزستان	۴۷۶۳۵	۳۳۳۷	۷/۰	۳۰۹۶۵	۲۵۱۰	۸/۱	۱۶۶۷۰
زنجان	۲۲۲۸۳	۱۳۱۰	۵/۹	۱۷۸۵۲	۱۱۱۶	۶/۲	۴۴۳۱
سمنان	۱۱۱۸۵	۴۵۵	۴/۰	۹۰۰۶	۳۴۸	۳/۹	۲۱۷۹
سیستان و بلوچستان	۳۵۱۹	۱۷۶	۵/۰	۲۲۵۹	۱۴۵	۶/۴	۱۲۶۰
فارس	۷۰۱۷	۳۲۲	۴/۶	۴۴۵۴	۲۷۹	۶/۳	۲۵۶۳
کرمان	۱۱۰۱۰	۸۹۲	۸/۱	۴۰۸۸	۳۴۱	۸/۳	۶۹۲۲
کرمانشاه	۱۵۲۸۷	۱۰۴۵	۶/۸	۸۴۷۴	۹۲۹	۱۰/۹	۹۸۱۳
کهگیلویه و بویر احمد	۱۶۱۱۶	۱۵۴۳	۹/۶	۱۲۵۴۰	۱۴۴۷	۱۱/۵	۳۵۷۶
گیلان	۲۴۶۲	۱۱۲	۴/۵	۱۴۲۰	۹۹	۶/۹	۱۰۴۴
لرستان	۲۱۳۳۷	۱۰۳۷	۹/۴	۱۳۱۱۶	۹۱۳	۶/۹	۸۲۲۱
مازندران	۱۱۰۳۴	۷۷۴	۷/۰	۱۱۰۳۲	۷۷۴	۷/۰	۲
مرکزی	۳۱۹۶۴	۱۶۹۳	۵/۳	۱۷۵۸۶	۱۳۹۴	۷/۹	۱۴۳۷۸
هرمزگان	۹۷۴۵	۳۱۸	۳/۳	۸۰۰۷	۳۱۰	۷/۹	۱۷۳۸
همدان	۴۷۰۹	۳۵۶	۷/۵	۳۵۸۸	۳۵۲	۳/۹	۱۱۲۱
یزد	۱۶۳۶۲	۱۵۰	۷/۰	۹۱۱۲	۷۵۱	۹/۸	۷۵۰

منبع: سازمان ثبت اسناد کشور- مرکز آمار ایران

اب. ۲. نتایج بخش آماری مباحث:

۱. در شهرهای کشور (در تمامی استان‌ها) بدون هیچ استثنایی، میزان طلاق بیش از روستاها است.
۲. در روستاهای تمام استان‌ها میزان طلاق رو به فزونی است، که حاکی از سستی ارتباطات انسانی، با شاخص رشد مظاهر رفتار شهری در بین آنها می‌باشد.
۳. آمار طلاق شهرها و روستاها در حال نزدیک شدن به یکدیگرند، ولی در حوزه‌ی شناخت علل، با هم یکی نیستند.
۴. با تفاوت‌های قومی، آمار طلاق نوسان می‌یابد، به گونه‌ای که در شهر و روستای تمام استان‌ها، این آمار یکسان نیست.
۵. به طور کلی و با توجه به میانگین تفاوت نسبت طلاق به ازدواج در کل^۱ ایران، این آمار در شهرها ۱۳/۱ و در روستاها ۵/۱ می‌باشد.
۶. استان تهران (شهر و روستا) و استان کرمانشاه، با بیشترین میزان طلاق، یعنی بالاتر از ۱۶٪، در صدر جدول جای دارند.
۷. استان‌های همدان، کردستان، هرمزگان به ترتیب با ۱۱/۵، ۱۳/۷، ۱۳/۸ نسبت به ازدواج، در میان جدول ایستاده‌اند.
۸. استان‌های بوشهر و آذربایجان غربی به ترتیب با ۱۱/۱ و ۱۰/۶ نسبت به ازدواج، آخرین گروه بالای خط بحراند.
۹. در دیگر استان‌های کشور نسبت طلاق به ازدواج، نزدیک یا کمتر از ۹/۶٪ می‌باشد، یعنی در خط خطر قرار دارند.^۱
۱۰. استان یزد با ۳/۶ نسبت به ازدواج، پایین‌تر از حد بهنجار قرار دارد،

۱. طلاق در حد بهنجار زمانی است، که آنقدر نسبت آن پایین است که در حد متعارف جای می‌گیرد. تعیین این آستانه‌ی متعارف کار ساده‌ای نیست، چون با دیدگاه‌های فلسفی، ارزش‌های اساسی ملی - مذهبی و به‌طور کلی جهان‌بینی هر محقق در ارتباط است لیکن می‌توان در کمتر از ۵٪ به اجماع رسید.

- ولی آمار نشان می‌دهد که این نسبت رو به فزونی است.
۱۱. در سال ۱۳۵۲ شاهد حدّ انفجار در تهران بوده‌ایم، یعنی از هر ۱۰۰۰ ازدواج، ۲۹۰ مورد به طلاق منجر شده، یعنی از هر سه ازدواج یکی به جدایی کشیده شده است و در سال ۱۳۵۳ بالاتر از این حد، یعنی ۳۰۰ طلاق در هر ۱۰۰۰ ازدواج.
۱۲. طلاق و آموزش در ارتباط متقابل اند، اما این امر فقط تا آستانه‌ی ورود به دوره‌ی آموزش عالی است و پس از این آستانه، ورق برمی‌گردد، به گونه‌ای که در سطح دکترا شاهد دوّمین ردیف جدول طلاق، یعنی پس از بی‌سوادان می‌باشیم.
۱۳. تفاوت آمار میزان طلاق در اصناف مختلف به تمامی عوامل درونی و بیرونی این گروه‌ها بستگی تام دارد.
۱۴. در تمامی آمارهای به دست آمده، ثبات فرهنگی جامعه در زمان سنتی، و تزلزل و سستی آن در زمان گذار به سمت صنعتی شدن، به خوبی مشهود است.

اب.۳: بررسی تحلیلی علل و طبقه‌بندی آنها از نظر اولویت‌های درجه‌ی آمار:

۱. پژوهش مرداک^۱ و استفنس^۲ در چهل کشور غیرصنعتی در معرض پیشرفت، نشان‌دهنده‌ی نوعی «بی‌ثباتی خانواده» است. در صدر جدول در اقوامی مانند «اینکاها»^۳ و «ناواهو»^۴، افکار عمومی به‌جای آنکه موجبات ثبات خانواده را فراهم آورد، بر ثبات آن ضربه می‌زند، در نتیجه طلاق بسیار زیاد بلکه عادی است و در برخی دیگر، مرد چنانچه مدت زیادی با

1. G.Murdock.1950

2. W.Stephens,1963

3. Incas

4. Navaho

یک زن زندگی کند، مورد استهزاء قرار می‌گیرد.^۱

۲. تحقیقی در انگلستان در مورد کودکان متولد ۱۹۴۶ نشان داد ویژگی خاص رفتار، بیش از آنکه با سن ازدواج مرتبط باشد، با نوعی مکانیسم و یا رویه‌ی گزینش در ارتباط است، به این معنی آنان که از سن شانزده سالگی با آزمونهای شخصیت، بی‌ثبات تشخیص داده شدند، زودتر دست به ازدواج زدند و در نروژ ازدواج‌های تأخیریافته، به علت بسط زندگی آزاد جنسی، زودتر به طلاق می‌انجامد. این امر بی‌شبهه بدان سبب است که این همسران از نظر ثبات اندیشه، نسبت به ازدواج بسیار متمایزند.

هرگاه فردی فاقد تعادل شخصیت باشد، زودتر به گسست پیوندهای خانوادگی اقدام می‌کند و یا به جبر از طرف مقابل می‌پذیرد و هنگامی که این نابسامانی شخصیت با زودرسی ازدواج همراه باشد، بی‌هیچ شبهه‌ای، بالاترین رقم طلاق را پدید می‌آورد.^۲

نشریه «جمعیت و جامعه» در تحلیلی چندمتغیری^۳ با احتساب سه متغیر طلاق، زودرسی ازدواج و بی‌ثباتی شخصیت، عناصر تشکیل‌دهنده‌ی طلاق را با وضوح بیشتری و با تکیه بر عوامل اساسی آن معین می‌دارد. نظریه‌ها در علت این متغیر بی‌ثباتی، سه مهم زیر است:

۱.۲. نظر اودری متفکر آمریکایی: آنان که دیرتر دست به گزینش همسر و ازدواج می‌زنند، کمتر به گسست آن تمایل دارند و شاید هم به این علت است که شانس کمتری برای ازدواج دوباره‌ی آنان باشد. ولی در مقابل، آنهایی که

1. G.Murdock 1950 , P,198

2. Population et societe 1987 , No 215,p,2

3. Multivariation

- زودتر دست به ازدواج می‌زنند، زودتر به فکر جدایی می‌افتند.
- ۲.۲. نظر برخی متفکران فرانسوی: بسیاری از آنان که دارای ثبات شخصیتی نیستند، زودتر دست به ازدواج و جدایی می‌زنند.
- ۳.۲. نظر ما: اگر بلوغ ذهنی و شخصیتی دختر و پسر حاصل نشده باشد و به صرف بلوغ جسمی و جنسی دست به ازدواج بزنند، امکان جدایی در آنها بیشتر است، حتی اگر در سنین بالا باشند.
۳. از مهم‌ترین نظریه‌های جامعه‌شناسی در راه تبیین «عامل پدیده‌های اجتماعی»، مبحث «بی‌هنجاری»^۱ است. «دورکیم» از بنیان این نظریه، این مفهوم را بیشتر برای شناخت رفتار جانین و منحرفان به کار می‌برد. و «مرتن»^۲ به رفتاری اطلاق می‌کند که با قوانین و هنجارهای جامعه تباین داشته باشد. این مفهوم در سه معنی استفاده می‌شود:
- ۱.۳. وضع یا شرایطی اجتماعی که فاقد هنجار باشد.
- ۲.۳. بی‌سامانی شخصیتی، آن‌چنان که فرد را در برابر قوانین منحرف و متمرد سازد.
- ۳.۳. شرایط و وضعیت اجتماعی که در آن، هنجارها در تنازع با یکدیگرند و افراد به‌سختی می‌توانند در برابر خواسته‌های متناقض اجتماعی، سازگاری نشان دهند. بی‌هنجاری در هر سه‌ی این معانی، به دو شرط به‌وقوع می‌پیوندد:
- عدم جذب کامل دختران و پسران در درون نظام اجتماعی و نهادهای قانونی آن.
 - کاهش قدرت هنجارها و قوانین، به دلایلی چون انقلاب‌های صنعتی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی، دگرگونی‌های تندآهنگ و

1. Anomy

2. R. Merton

تنازع درونی هنجارها.

۴. طبق تحقیقات «بورچینال» و «چنسلور»^۱ در ایالت آیوا، میزان طلاق در بین مردان دارای پایگاه اجتماعی پایین، پنج برابر مردان بلندپایگاه است و میزان طلاق در بین فقرا، چنانچه توانایی یابند، از این بالاتر است.^۲

در تبیین این واقعیت، باید بی‌هیچ تردیدی از فقدان آموزش، کاستی در آگاهی‌های فردی و اجتماعی و به‌طور کلی عدم تحقق بلوغ اجتماعی در بین این گروه‌ها یاد کرد. بنابراین و با استنتاج از همین اندیشه، می‌توان پذیرفت که در صورت ثبات دیگر عوامل مؤثر بر طلاق، رشد فرهنگ در یک جامعه، بسط و توسعه‌ی آگاهی‌های فردی و اجتماعی و ریشه‌کن شدن بی‌سوادی، می‌توانند در جهت کاهش این پدیده‌ی اجتماعی مؤثر افتند.

اما اینک از دریچه‌ی آمار:

1. Burchinal , E.chancellor.1962

2. op.cit,p,454,r,udry 1971,p,454

جدول شماره (۴۸): توزیع فراوانی دلایل طلاق در آمریکا در سال ۱۹۶۶

دلایل	از جانب زن (به درصد)	از جانب مرد (به درصد)
آزار بدنی	۳۸	۲
بددهنی	۲۱	۹
مسائل مالی	۳۹	۱۰
اعتیاد به مشروبات الکلی	۲۲	۳
ترک خانه و عدم توجه به آن و فرزندان	۳۸	۲۵
داشتن روح خشن و ناسازگار	۳۹	۲۷
خویشان سبب	۳	۱۴
پرتوقع بودن	۱	۲
خیانت	۱۲	۲۰
ناسازگاری جنسی	۱۰	۲۰
کراهت	۱۸	۱۰

جدول شماره (۴۹): توزیع فراوانی دلایل طلاق در چهل کشور غیراروپایی

دلایل	از جانب مرد (به درصد)	از جانب زن (به درصد)
متفرقه	۹	۶
ناسازگاری و عدم توافق	۱۷	۱۷
خیانت	۱۹	۱۱
خیانت مفرط و مکرر	۲۷	۲۳
نازایی یا عقیم بودن	۱۲	۴
نا توانی یا عدم تمایل جنسی	۹	۱۲
عدم پرداخت نفقه، ناتوانی از نظر اقتصادی	۲۳	۲۲
بدخلقی	۲۰	۷
رفتار بد یا آزار بدنی	۷	۲۵

جدول شماره (۵۰): توزیع فراوانی دلایل طلاق طبق اظهار افراد در ایران

از سال ۱۳۵۲-۱۳۶۰

۱۳۶۰		۱۳۵۹		۱۳۵۸		۱۳۵۶		۱۳۵۳		۱۳۵۲		بهبادهای طلاق
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۶۶/۷۶	۶۲۵۵	۵۳/۷۴	۴۰۹۹	۷۰/۳۵	۴۳۶۰	۷۵/۱۹	۳۹۵۵	۷۲/۱۹	۴۲۵۸	۷۲/۳۴	۴۰۶۰	نداشتن توافق اخلاقی
۶/۸	۶۴۶	۱۰/۹۳	۸۳۴	۱۸/۵۲	۱۱۴۸	۱۶/۲۷	۸۵۶	۱۸	۱۰۶۳	۱۴/۰۸	۷۹۰	تفرق و کراهت زوجه
۱۵/۱۴	۱۴۲۶	۶/۰۳	۴۶۰	۷/۶۳	۴۷۳	۸/۴۸	۴۴۶	۹/۳۱	۵۵۰	۸/۷۷	۴۹۸	تفرق و کراهت زوج
۰/۰۲	۲	۰/۰۶	۵	۰/۱۹	۱۲			۰/۰۳	۲	۴/۱	۲۳۰	اختلاف خانوادگی
۰/۵۹	۵۵	۰/۴۳	۳۳	۰/۳۹	۲۴			۰/۱	۶	۰/۰۵	۳	عقیم بودن مرد و نازایی زن
۰/۰۴	۴	۲/۳۸	۱۷۴	۰/۰۲	۱	۰/۰۲	۱	۰/۱	۷	۲/۳	۱۳	ندادن نفقه
۰/۲۲	۲۱	۲۰/۰۹	۱۵۳۲	۰/۰۶	۴			۰/۱	۵	۰/۰۲	۱	اختلاف جنسی
۰/۰۶	۵									۰/۰۵	۳	زندان بودن زوج
								۰/۰۳	۲	۰/۱۹	۱۰	سوء اخلاق و رفتار زوجین
								۰/۰۷	۴	۰/۰۵	۳	بیکاری زوج
۰/۲۸	۲۷	۰/۳۳	۲۴			۰/۰۲	۱					داشتن زن‌های دیگر
۰/۶۷	۶۷	۳۴	۲۶	۰/۳۹	۲۴	۰/۰۲	۱					اعتیاد
		۰/۰۱	۱	۰/۱۱	۷							انحراف زوجه
۰/۱۱	۱۱	۰/۳۸۸	۲۹۶	۰/۱۰	۶							عدم تمکین
		۰/۰۱	۱									فساد اخلاق زوج
۰/۰۷	۶	۰/۰۷	۶									بیکاری
۰/۰۷	۱۲	۰/۱/۶	۱۲۳									آزار بدنی
۹/۳۱	۸۷۷			۱/۸۲	۱۱۳							بدون علت
۱۰۰	۹۴۱۲	۱۰۰	۷۶۲۶	۱۰۰	۶۱۹۵	۱۰۰	۵۲۶۰	۱۰۰	۵۹۰۱	۱۰۰	۵۶۱۲	جمع

منبع: اداره‌ی آمار قضایی دادگستری جمهوری اسلامی ایران

نتایج آماری

۱. بالاترین علت در علل طلاق که ابعاد وسیعی از مجموعه علل را دربر می‌گیرد، عدم توافق است.
۲. برخی از عوامل مؤثر در بهبود وضعیت زناشویی که نقش حیاتی و کلیدی در آن دارند، مانند عدم سوء اخلاق همسر، درک و شناخت ابعاد آن تا پیش از ازدواج برای طرفین ممکن نیست، که فقدان همین امر پس از ازدواج، باعث تزلزل و سستی پیوند مطلوب می‌گردد. این

- عامل در دوّمین ردیف جدول اولویّت‌ها قرار دارد.
۳. وجود امکانات مالی به نسبت فراوان، که موجب کاستی ارزش‌های معنوی و تزیید ضدّ ارزش‌هاست، استغراق انسان‌ها را در محیط فرصت‌طلبی به دنبال دارد و در مقابل، فقدان این امکانات و به تبع آن، کاهش سطح فرهنگ، سقوط انسان‌ها را در آمیزه‌ای از نداشتن و در اعماق ماندن موجب می‌شود. بدین‌سان در همه جای جهان، سقوط در سطوح آموزشی، ارتقای آمار و فراوانی طلاق را موجب می‌شود.
۴. پایین بودن سطح آگاهی‌های دختر و پسر در حیطه‌های فکری، حسّی و جنسی، نسبت به خود و جنس مخالف، در چهارمین مرتبه‌ی حوزه‌ی علل جای دارد.
۵. برخی از نواقص و نقایص جسمی در هر یک از دو طرف، که منجر به ضعف پیوند زناشویی شده، طلاق‌زا می‌باشد.
۶. ضعف قوانین مدنی و جزایی، راه را برای برخی از فرصت‌طلبان در هر دو جنس زن و مرد باز گذاشته و تمایل به طلاق را افزایش می‌دهد، مانند حقّ طلاق مرد، بهینه نشدن قانون مهریه و مانند آن.
۷. اتّفاقات و پدیده‌های عرضی و مقطعی^۱ مؤثر بر طلاق، مانند جنگ و انقلابات داخلی.
۸. ایجاد تعادل و ثبات شخصیتی در طرفین، اصلی است که عدم آن، عامل مهمّی در ایجاد طلاق‌های مکرّر به شمار می‌رود.

ج. بیان کلی طرح پیشنهادی

ج.۱. مقدمه

جامعه یا گروه اجتماعی، همواره در صدد است حتی ناپیداترین رفتار انسانی را در کنترل خویش درآورد؛ تسلط خود را بر حریم زندگی بسط داده، اعماق درون انسان‌ها را در حیطه‌ی کنترل درآورد و اینجا سخن نه در لزوم یا عدم لزوم کنترل اجتماعی، بلکه در سه مهم زیر است:

۱. حدود کنترل اجتماعی
۲. شیوه‌ها و روش‌های اعمال‌شده در راه تحقق کنترل
۳. انواع کنترل^۱

ازدواج نیز همچون دیگر پیوندهای انسانی جامعه، یک رفتار بیرونی منبعث از علل و عوامل فردی و اجتماعی است که نیاز به کنترل و هدایت دارد. ازدواج، طبیعی‌ترین و مهم‌ترین رفتار و تصمیم هر انسانی در تمامی حیاتش می‌باشد، که نه تنها نیازمند به بلوغ جسمانی، بلکه محتاج آمادگی روانی و بلوغ ذهنی در تحقق مطلوبیت خویش است. چون انتخابگر باید نه تنها از ویژگی‌های جسمانی خود و همسرش آگاهی یابد، بلکه روابط جسمانی را نیز به درستی بیاموزد.

والدین، وسایل ارتباط جمعی، نظام آموزشی و وزارتخانه‌های مربوط دولتی، در این راه نقش بزرگی بر عهده دارند که اینک با سستی در ایفای این نقش، شاهد یکی از تراژدی‌های بزرگ نیروی انسانی در کشورمان هستیم. جوان دبیرستانی، از اقصی نقاط دنیا خبر دارد، به ویژه با شرایط خاص دنیای امروز، از اوج آسمان‌ها تا اعماق دریاهایی که هیچگاه تا پایان عمر، گذر استفاده‌اش بدانجا نمی‌افتد، اما در مورد خویش تقریباً

1. [Homans(G.C) " The Human Group" P:301]

هیچ نمی‌داند، حتی زمانی که مدرک دیپلم خود را می‌گیرد، برای امر با اهمیت ازدواج و روابط طبیعی ناشی از آن، هیچ آمادگی‌ای ندارد، مگر آنچه استعمار جهانی در قالب بازار سیاه تهاجم فرهنگی خود، با کیفیت غربی و هزینه‌های سرسام‌آور به خورد او می‌دهد.

آنچه را که تحت عنوان بلوغ روانی یا ذهنی در نظر داریم، تنها شناخت‌های ویژه‌ی روابط درست زوجیت از دیدگاه طبیعی نیست، بلکه آگاهی از ویژگی‌های روانی، فکری، حسّی و جنسی خویش و همسر نیز مورد توجه است. باید فرزندان ما مدیریت خود، مدیریت بحران و مهندسی ارتباطات را فراگیرند، آن‌هم به گونه‌ای که مستلزم شناخت هر واقعیت اجتماعی مربوط به ازدواج باشد.

بدانند که با ازدواج از تنهایی می‌رهند و پاسخی مشروع و سالم برای نیازهای طبیعی خویش می‌یابند، اما از بُعد دیگر، مسئولیت بیشتر و شاید هم محدودیت در رفتار انسانی را موجب می‌شود. جوانی که فقط یک روی سکه دیده باشد و برای تحمل روی دیگر آن آمادگی نیافته باشد، در رویارویی اجتناب‌ناپذیر با آن، دچار سرگیجه شده، خود را می‌بازد و به آنان که در چنین حصری به نظرش گرفتار نیامده‌اند، رشک می‌برد و همین حالت روانی، اندیشه‌ی طلاق و جدایی را آرام‌آرام در ذهنش می‌پروراند.

حال آیا به صرف راهنمایی جوانان به کسب دانش و ارتقای سطح تحصیلی، گامی در این جهت برداشته می‌شود؟ در حالی که بعضی معتقدند از طریق کسب سواد، انسان‌ها گام‌به‌گام با افزایش میزان آن حسّاس‌تر، ظریف‌تر و دقیق‌تر به مسائل نگاه می‌کنند. انسان آموزش‌دیده از انسان خام و طبیعی فاصله می‌گیرد و به همان نسبت نیز احساسات دقیق‌تری می‌یابد. در شرایط نخست خام بودن انسانی، درک انسان‌ها نسبت به امور ظریف، حسّاس و دقیق، نظیر شعر و موسیقی، دقت کمتری نشان می‌دهد. یک انسان فرهیخته در

برابر یک شعر نغز، حالتهی نشان می‌دهد که از یک انسان نافرهیخته ساخته نیست. او به درون دنیاهای پیچیده‌ی احساسات انسانی راه نیافته است، بدین‌سان به نظر می‌رسد سواد همانند یک عامل آگاهی‌بخش عمل می‌کند؛ انسان‌ها را نسبت به مصائب دیگران آگاه‌تر می‌سازد و بهتر می‌توانند سختی‌های دیگران را درک کنند و از این‌رو راحت‌تر می‌توانند توان «خود را در جای دیگری نهادن»^۱ را احراز نمایند. این توان بر تمامی روابط انسانی با دیگران تأثیر مثبت می‌گذارد، به شرط اینکه این توان مدیریت شود و از جمله و مهم‌تر از همه، روابط فرد با همسرش است (نظریه‌ی حساسیت).^۲

از سوی دیگر، بسیاری در اندیشه‌ی ارتقای سطح و میزان خویش‌یافتگی، با بسط و توسعه‌ی سواد در انسان‌ها هستند. گویی انسان با سواد، باید کمتر دچار خودباختگی^۳ یا از خود بیگانگی باشد. شعور جامع نسبت به خویش، عدم تقلید از رفتار دیگران، شناخت و پذیرش تمایز خود و شرایط خویش‌یافتن از دیگران، از اهمّ شرایط ارتباطی با انسان‌های دیگر، از جمله در زندگی زناشویی است. بر خلاف دیگر نقاط جهان که طلاق به روشنی با افزایش محصولات تحصیلی رو به کاهش می‌نهد، در تهران به نوعی فقدان هنجار مشخص^۴ برمی‌خوریم، یعنی با افزایش تحصیلات، به‌طور منظم و مشخص، میزان طلاق رو به کاهشی چشمگیر و بسیار حائز اهمیت می‌گذارد، ولی با ورود به دانشگاه و استمرار در آموزش عالی و ارتقای سطوح گوناگون آن، این روند به کلی دگرگون می‌گردد.^۵ بدین‌قرار باید پذیرفت که «طلاق» و «آموزش»، رابطه‌ای تنگاتنگ دارند و چنانچه «محتوای آموزش» ارتقاء یابد، اثر آن بر زدایش نسبی طلاق مشهودتر خواهد بود. منظور، انتقال آموزش‌های مدیریت‌شده‌ای است که از خلال آن،

1. Empathy

2. Sensitivity Theory

3. Alienation

4. Anomy

انسان‌هایی دقیق‌تر و حساس‌تر نسبت به خود و دیگران پدید آید.
نمونه‌ی کوچک آماری این نظر را می‌توان در کاهش میزان نسبی طلاق ایران در سالهای ۴۷ - ۴۶ مشاهده کرد که از عوامل زیر موجب می‌شود، آن هم به طور اتفاقی و بدون مدیریت برنامه‌ریزی شده:
۱. افزایش میزان تحصیلات در سطوح مختلف به ویژه مردان و شهرنشینان.
۲. کاهش حجم مطلق بی‌سوادی.
۳. ارتقای جمعیت در سطوح مختلف قشر بندی اجتماعی با توجه به افزایش سطح زندگی.
۴. رشد آگاهی‌های اجتماعی به‌طور نسبی با بسط فرهنگ و دستیابی نسبی به وسایل ارتباط جمعی، به‌ویژه کتاب.
نمونه‌های اثبات آماری این نظریه را در دیگر کشورها نیز می‌توان در منابع تحقیقاتی جست‌وجو کرد.^۱

ج. ۲. طرح تفضیلی پیشنهادی

این طرح در کلان خود دارای ۳ قسمت است:

۱. ایجاد و احیای خانواده
 ۲. ابقا و ماندگار نمودن خانواده
 ۳. اغنا و غنی‌سازی خانواده
- در قسمت اول که حوزه‌ی بحث ما است با دو رویکرد مواجهیم:
۱. رویکرد آموزشی و اطلاع‌رسانی نهادینه شده، جهت ایجاد آگاهی تام از خود و جنس مخالف در حیطه‌های فکری،^۲ حسی،^۳ جنسی^۴ به

1. R.Udry,1971,p:453; L.Burchinal,E.Chancellor,1962; Population et societe, 1987, PNO215, P:1 , 1971. No 37.P:2; OP.cit,P:3

2. Mind

3. Love

4. Sex

صورت میدانی و مطالعاتی. با این هدف که کیس آموزشی ما، بستر بهداشتی و مناسب برای انتخاب همسر و آن هم در زمان تغییرات فیزیکی و شیمیایی بدن بیابد.

۲. رویکرد خدماتی و همسریابی مدرنیزه.

کلام ما اینک در رویکرد دوم از قسمت اول است و به دیگر قسمت‌ها و با رویکردهای خود و همچنین نخست از همین قسمت در طرح‌های دیگر رسیدگی خواهیم کرد.

ارائه‌ی خدمات مدرنیزه همسریابی جهت ایجاد و احیای خانواده.

تا به حال این مهم در مدل کاریزماتیک سنتی کشور ما، به‌نحو کاملاً غیرعلمی و با کمترین سطح اطلاعات کارشناسی انجام شده. دختر و پسری که به یکدیگر دست می‌یافتند، با یکی از راه‌های زیر بوده است:

۱. ازدواج فامیلی با علاقه‌های کور زمان کودکی یا بنا بر فرهنگ «اسم» بر روی اسم.

۲. ازدواج بازاری با علاقه‌های ایجاد شده در حیطه‌ی آشنایی‌های سطحی و کوچه‌بازاری جامعه.

۳. ازدواج واسطه‌ای که به وسیله‌ی آشنایان، اشخاص یا نهادهای غیردولتی و غیرعلمی با نقش واسطه و دلال انجام پذیرفته است.

۴. ازدواج اجباری که در نتیجه‌ی ارتباط‌های غیررسمی ناکام و منجر به بزهکاری، همچون ازاله‌ی بکارت یا بارداری پیش از عقد، صورت می‌گرفته است.

در تمامی اشکال گفته شده، سطوح آسیب‌پذیری و نافرجامی ارتباط به‌نحوی بالاست که قدرت مدیریت آن را از متولیان امر سلب نموده و باعث شده با آمار متورّم طلاق مواجه شویم، آن هم طلاق رسمی. این

میزان را طلاق‌های پنهان پشت پرده بالا می‌برد، که در آن زوجین در زیر یک سقف زندگی مجردی داشته و یا یک همزیستی مسالمت‌آمیز که هرازگاهی به هم می‌خورد، یکدیگر را تحمل می‌کنند و شاید گاه به حد تنفر می‌رسند. در یک کلام، در این خانه خبری از استانداردهای ارتباط بهداشتی که بستر مناسب رشد و بالندگی زن و شوهر و فرزندان سالم و کامل باشد، نیست.

خط سیر سقوط این مدل را در سه مرحله به شکل زیر خلاصه می‌کنیم:

در برخی موارد این خط سیر منجر می‌شود به:

علاقه‌ی شدید ← عادت ← اعتیاد ← عشق

۱- ارتباط اتفاقی { بدون برنامه‌ریزی
بدون مدیریت } به شکل { ازدواج فامیلی
ازدواج بازاری
ازدواج واسطه‌ای
ازدواج اجباری }

← ایجاد آشنایی، علاقه‌ی نسبی و سطحی با { نیاز { فکری و ذهنی
حسی و عاطفی
هوس و جنسی }
- کنجکاوای مرزهای جنس مخالف
- پیش‌ذهنیت‌های زمان کودکی
- هنجارهای تحمیل شده‌ی اجتماعی }

اما در تمامی موارد امتداد سیر چنین است:

۲- ارتباط عمیق در تمام ابعاد فردی و اجتماعی و در نتیجه بروز و ظهور

{ خود و همسر } { - بحران‌های خارج از توان
- زوایای پنهان شخصیتی
- گذشته و سابقه‌ی بیان نشده
- آمال و امیال سرکوب‌گشته }

← ایجاد آشنایی عمیق از خود و همسر با بستر مسموم

مردسالاری

زنسالاری

فرزندسالاری

بی‌سالاری

در برخی از موارد این خط سیر منجر به دخالت مشاورین لایق یا نالایق شده که نتایج متفاوتی به بار می‌آورد.

اما در تمامی موارد امتداد سیر چنین است:

۳- ارتباط سطحی در حد همزیستی مسالمت‌آمیز، تحمل یکدیگر و دوباره تنهایی و در آخر طلاق پنهانی. در برخی موارد این خط سیر منجر به طلاق رسمی و نتایج ویژه‌ی خود می‌شود.

حال با دو عملکرد می‌توان با این پدیده‌ی سنتی و آفت‌زای ازدواج مواجه شد:

۱. ترمیم و رفع نواقص مدل، از جمله تزریق نهادهای مشاوره و معاینه‌ی پزشکی و روان‌شناختی ازدواج در بدنه‌ی جامعه که در دهه‌های گذشته انجام شده و بهره‌وری از آن، به شهادت آمار، بهینه نبوده، به حدی که تغییر چشمگیری با توجه به نسبت بالا رفتن نرخ رشد جمعیت ایجاد نکرده است.^۱

۲. تخریب مدل قدیمی و بناسازی مدلی که از پایه‌ی علمی، مدیریت‌شده و دارای کمترین ابعاد خارج از کنترل باشد، که اینک در مقام معرفی آن به صورت طرح زیر هستیم:

امراحل طرح

۱. ارائه‌ی خدمات ویژه به کسانی که از مدل مدرنیزه همسریابی استفاده می‌کنند که خود مقدمه‌ای می‌شود برای غیرقانونی کردن ازدواج‌های مدل سنتی از طریق چهار روش گفته شده.

۲. ارائه‌ی یک واحد نظری در دروس مقطع متوسطه، و برای غیر دانش‌آموزان در آموزشگاه‌های تعریف‌شده، جهت آشنایی با نحوه‌ی استفاده از خدمات این مدل.

۳. ایجاد بانک رایانه‌ای اطلاعات ازدواج که جایگزین اشخاص، آشنایان و نهادهای غیررسمی، غیرعلمی و نالایق مدل سنتی می‌شود: با شرح وظایف زیر:

الف. پذیرش: در این مرحله، خواستگاری که در مدل پیشین منحصر به جنس مردان بود، برای هر دو جنس امکان‌پذیر شده، بدون کمترین تخریب هنجارهای اجتماعی به آستانه‌ی استانداردهای ازدواج بهداشتی نزدیک‌تر می‌شویم. در این مرحله ارائه‌ی آخرین عکس سالانه و مدارک تحصیلی و کاری انجام می‌شود.

ب. ارزشیابی: در این مرحله هر عضو پذیرش‌شده دارای پرونده‌ی محافظت‌شده‌ای خواهد شد، که تمامی اطلاعات فیزیونومیک، فیزیولوژیک و سایکولوژیک او از مسیر تست‌های به‌عمل‌آمده و همچنین نتایج آزمایش‌های مربوط به خون، ایدز و مانند آن و علاوه بر این، ویژگی‌های همسر مطلوبش در آنجا نگهداری می‌شود. در این مرحله با اطلاع‌رسانی به عضو دارای پرونده، خدمات زیر انجام می‌شود:

ب.۱. حذف و اضافه‌ی ملاک‌های مطلوب شخصی، با تطبیق آن با

- ملاک‌های شایسته و واقعی مؤثر در زندگی.
- ب.۲. اولویت‌بندی ملاک‌ها با توجه به شاخص‌های فردی و هنجارهای اجتماعی.
- ب.۳. تعیین جایگاه شخصی فرد عضو و همسر مطلوبش و نزدیک نمودن این دو جایگاه به یکدیگر.
- پ. تحقیق: در این مرحله به‌وسیله‌ی نمایندگان محلی و اتصال به دیگر بانک‌های اطلاعاتی کشور همچون اداره‌ی ثبت احوال، دادگستری کشور، اداره‌ی کار، آموزش و پرورش و آموزش عالی، اهداف زیر پیگیری می‌شود:
- پ.۱. تأیید صحت اطلاعات داده شده توسط عضو.
- پ.۲. تکمیل پرونده‌ی ارزشیابی به‌وسیله‌ی ثبت پیشینه‌ی مندرج در دیگر نهادهای مربوط.
- ت. سازمان‌دهی: در این مرحله مواردی که ملاک‌هایشان بر یکدیگر منطبق یا به یکدیگر نزدیکند، به خانواده‌ها معرفی شده و مسیرهای ارتباطی مثل تلفن رد و بدل می‌شود.
- ث. صدور جواز: در آخرین مرحله، پسر و دختر با رجوع به بانک، پرونده‌های مجزای یکدیگر را در یک پرونده‌ی مشترک جمع کرده، از اطلاعات تحقیقی طرف مقابل باخبر می‌شوند و با صدور مجوز از طرف بانک، جهت ثبت پیوند خود به دفاتر ثبت احوال معرفی می‌گردند.
- بدیهی است که این مدل تنها متوالی ایجاد و احیای ازدواج است و برای ابقا و اغنا آن تنها بسترسازی می‌کند، که با این دو مهم در طرح‌های بعدی با بررسی و عملی نمودن فاکتورهای سنتی ایجاد ضمانت و امنیت اقتصادی، روانی و اجتماعی مانند مسأله‌ی مهریه رسیدگی خواهیم کرد.

در این طرح شاهد بودیم که:

۱. میزان بسیار بسیار کمتری از انرژی‌های مالی، زمانی، فکری و احساسی دختر و پسر و خانواده‌هایشان به هدر می‌رود، به گونه‌ای که احتمال آن نزدیک به صفر است.
۲. با بالا بردن سطح آگاهی طرفین از خویشتن، در امتداد واحدهای اطلاع‌رسانی سیستم آموزشی کشور، شک، تردید و دودلی‌ها در انتخاب به حداقل ممکن می‌رسد.
۳. با ایجاد فضای امنیتی اطلاعات که در اختیار همه قرار می‌گیرد، بازی با احساسات، دروغ و کلاهبرداری در ازدواج تقریباً غیرممکن می‌شود.
۴. اطلاعات و تحقیقات به‌وسیله‌ی فناوری، به مرز ایجاد عدالت اجتماعی نزدیک‌تر شده، تمامی اقشار جامعه، حتی توده زیر خط فقر، می‌توانند به ایجاد یک پیوند زناشویی ایده‌آل عملی ببنند.
۵. جوان، با احساس حمایت قانونی دولت در اطلاع‌رسانی و ایجاد امنیت در حیطه‌ی انتخاب همسر، راه پر فراز و نشیب رسیدن به استقلال را با ترس از تنهایی طی نمی‌کند.
۶. با بالا رفتن ضریب هوش احساسی در اجتماع، میزان جدایی‌هایی که ریشه در پایین بودن سن ازدواج دارد، سیر نزولی خواهد داشت.
۷. اندیشه‌ی انتخاب همسر، فضای ذهنی جوانان را تا پیش از ورود در بانک، اشغال نکرده، فایل‌های ذهنی بسیاری از خطر بیماری و ویروسی شدن در امان می‌مانند تا به دیگر ابعاد زندگی آنها همچون علم، ورزش، هنر، تهذیب و تفریح رسیدگی کنند.
۸. شرایط و قیود غیرعلمی که به صورت ارزش‌ها و هنجارهای دست‌وپاگیر جامعه‌ی سنتی درآمده، به‌وسیله‌ی اطلاع‌رسانی و روشنگری، جای خود را به ملاک‌ها و استانداردهای مورد تأیید دانش

دین و دنیا داده و جامعه به بهداشت اجتماعی نزدیک تر می شود.
 ۹. جامعه به سمت بستری مناسب جهت رشد تمامی توان ها، حتی
 نیازمندان بازپروری، مبتنی بر فرمول زیر می شود:
 میزان بهره برداری از امکانات کمی و کیفی شهروندی = توان + تلاش + تدبیر
 ۱۰. جامعه با دوری از اسراف در مصرف انرژی، به سمت رحمت الهی
 رهنمون گشته از نعمت ها و زحمات های معنوی و مادی نجات
 می یابد، چرا که:

«إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ»

«او (خداوند) اسرافکاران را دوست نمی دارد.» (سوره ی اعراف: ۳۱)

کلینیک کل نگر

کلینیک کل نگر سبک زندگی؛
مشاوره، پیشگیری و درمان بیماری‌های روانی، روان-تنی و عصبی

ایمان ضرورت مسأله

مفهوم زندگی در جهان امروز با توسعه در کلیه‌ی ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی رابطه‌ای تنگاتنگ دارد.

«توسعه، تغییری است خردمندانه و برنامه‌ریزی شده که با استفاده‌ی بهینه از منابع موجود در جهت بهبود زندگی مردم و تحقق وضع مطلوب توسط خود مردم هدایت می‌شود. آسیب‌های اجتماعی که به معنی کژکارکردهای واحدهای جمعی یا کژکردارهای افراد است، نه تنها شاخص توسعه نیستند، بلکه نشانه‌های بحران‌اند، بنابراین هر چه میزان

آسیب‌های اجتماعی در جامعه بیشتر باشد، شدت بحران هم بیشتر است. روند رو به رشد آسیب‌ها از تداوم و تشدید بحران نظام اجتماعی موجود حکایت دارد.^۱

«آسیب‌های اجتماعی، با وجود برخورداری از تنوع و نسبیّت، پدیده‌های واقعی و قانونمند هستند. جهل نسبت به آنها، نافی آنها نیست. قانونمند بودن آسیب‌ها، کنترل‌پذیری آنها را ممکن می‌سازد. بنابراین آسیب‌های اجتماعی، قابل درمان و پیشگیری‌اند. پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در هر جامعه‌ای، موکول به شناخت علمی ویژگی‌ها و قانونمندی حاکم بر تحوّل آسیب‌ها در آن جامعه و به‌کارگیری یافته‌های علمی در فرآیند برنامه‌ریزی‌های اجتماعی است. این امر یکی از چالش‌های اساسی است، که اغلب دولت‌ها به‌ویژه در جوامع در حال گذر، همچون کشورهای آسیایی، با آن روبه‌رو هستند. میزان موفقیت هر کشور در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، معرف کارآیی نظام اجتماعی غالب در آن جامعه است.»^۲

در حال حاضر با توجّه به کژکارکردهای واحدهای جمعی و کژکاردهای افراد، بسیاری از مسائل فردی و اجتماعی در حال تبدیل شدن به مشکل و آسیب فردی و اجتماعی می‌باشند و افزایش تشکیلات عریض و طویل هم‌عرض خصوصی، نیمه‌خصوصی و دولتی در بخش‌های ملی و فراملی، به‌دلیل نداشتن دیدگاه کل‌گرا و صرف توجّه به یکی از ابعاد کارکرد اجتماعی یا فردی، نه‌تنها منجر به حل معضلات نگردیده است، که همچنان شاهد افزایش آمار تصاعدی مسائل، بیماری‌ها، آسیب‌ها، جرایم و پدیده‌های نوظهور خارج از کنترل هستیم.

۱. عبداللهی، ۱۳۸۱

۲. همان

«نشانه‌هایی که آن را علائم بیماری‌ها، مشکل، مسأله، آسیب، بحران و... نامیده‌اند، چیزی نیست مگر زبان بدن^۱ برای نشان دادن نیازهای فردی و اجتماعی که ما آن را نشناخته‌ایم.»

انسان امروز جهان صنعت با ناپایداری، تجدّد و تنوع در رابطه با اشخاص، اشیاء، مکان‌ها، سازمان‌ها و افکار مواجه می‌باشد. علاوه بر آن تند شدن آهنگ در میدان‌های سفر، مهاجرت، جابه‌جایی، تحرکات اجتماعی و شغلی، تغییرات سریع پایگاه اجتماعی و خانوادگی، احساس ضعفی را در ریشه دواندن و دل بستن و در عین حال متعهد شدن، در او ایجاد نموده است. در نتیجه الزام دردناک واکنش انطباقی^۲ و سوی‌گری^۳ و داشتن روابطی گذرا، در او تبدیل به یک ارزش گردیده است.

با افزوده شدن آهنگ تغییرات، میزان تازگی، دامن‌های گزینش و مشاوره‌های مقطعی، بی‌آنکه بیندیشیم با پیش‌شرط‌های خردمندی اجتماعی و تعادل محیط بازی کرده‌ایم و جامعه را به کام بیماری‌های روحی، روانی و روان‌تنی سوق داده‌ایم.

«نیاز انسان برای نگه‌داشتن خود در حد انطباقی^۴، چنان شدید است که وقتی محیط بیرون، هیجان لازم را ایجاد نمی‌کند، در پاره‌ای مواقع مکانیسم انطباقی^۵ دست به کار می‌شود. مانند رؤیا دیدن که در جنین بیشتر است. علاوه بر آن وقتی میزان تحریکات محیطی، او را در موقعیت بالاتری از دامن‌های انطباقی‌اش قرار می‌دهد، بسیاری از علائم نگرانی، گیجی، عصبانیت و دلمردگی در وی نمودار می‌شود، که مکانیسم انطباقی درصدد کاهش میزان تحریکات با انزوا و گوشه‌گیری، ترس و مانند آن

1. Body Language

2. Orientation

3. Adoptive reaction

4. Adoptive reaction

5. Coping Mechanism

برمی آید.»

بارها شنیده‌ایم که مشکل جوامع، عدم انطباق انسان‌ها با محیط است، اما از آنجا که انسان در شمار انطباق‌پذیرترین موجودات زنده است، این سخن عبث خواهد بود. اما برای میزان تغییراتی که ارگانیسم قادر به تحمل آنها است، حدود و ثغور قابل کشف و کنترلی وجود دارد که دامنه‌ی بررسی آن عبارت است از: روان‌شناسی، روان‌پزشکی، عصب‌شناسی، دانش غدد، مهندسی ارتباطات، جامعه‌شناسی و دین.

تغییراتی که در پایگاه و وضعیت افراد ایجاد می‌شود بایستی تدریجی بوده و از منظر درمان کل‌گرایی بررسی گردد، تا بتوان نقصان مشاوره‌های تک‌بعدی و ارائه‌ی پیشنهادات تخصصی، در یک یا دو حیطه را مرتفع نمود. شاخص‌ترین ویژگی سال‌های اخیر، کشمکش، جدل، جنگ روانی و فکری است که اکثریت جمعیت جهان را در مناطق مختلف در لبه‌ی پرتگاه زندگی قرار داده است، تا جایی که این سده را «عصر نگرانی»^۱ نامیده‌اند.^۲

ویژگی جوامع شرقی در بحران گذر به مرحله‌ی صنعتی شدن را به صورت زیر می‌توان بیان نمود:

۱. روحیه‌ی تسلط فردی در خانواده و جامعه و توجه به معلول‌ها به جای علت‌ها.
۲. رقابت ددمنشانه بین افراد و نهادهای اجتماعی، نزاعی برای بقای حکومت قانون جنگل، حتی پشت واژه‌های زیبای حقوق بشر.
۳. استضعاف و خیل انسان‌های زیر خط فقر مادی و فرهنگی.
۴. تورّم هولناک کمرشکن که بیشتر بر روی کارمندان، کارگران و

1. The Age of Anxiety

- طبقه‌ی متوسط و ضعیف جامعه فشار می‌آورد.
۵. گرانی شدید و تهدیدکننده‌ی فردهای کودکانمان.
 ۶. مشکلات عقلی، فکری و روانی غیرقابل حل، حتی در بین اندیشمندان و خانواده‌هایشان.
 ۷. انتشار مواد مخدر و اعتیاد روزافزون که در بین مردان سیاست و یا فرزندان‌شان هم دیده می‌شود.
 ۸. جنایات غیرقابل کنترل و پاره‌ای نهادینه و قانونی شده.
 ۹. غریبی و جدایی میان اقشار مختلف مردم و سودمدار شدن ارتباطات اجتماعی.
 ۱۰. ظهور از هم گسیختگی شخصیت و بیگانه شدن بشر با خودش.
 ۱۱. حالات افسردگی و اضطراب در بین تمامی مردم، حتی هنرپیشگان کم‌دی.^۱
 ۱۲. قدیمی شدن واژه‌هایی همچون صدق، صفا و صمیمیت.
 ۱۳. کشمکش بین افرادی که به دنبال آرامش می‌گردند، گدایان محبت و دلالان دل.
- گویی تکنولوژی و صنعت، فرزند زودرس فکر بشر است که اینک بعد از گذر تاریخ، آسایش مادی به پدر خود داده، ولی آرامش معنوی را از او گرفته است، با اینکه دست‌پروره آدمی است، اما اکنون خود بر او چیره گشته، به گونه‌ای که دیگر بدون اولیه‌ترین خدمات صنعتی همچون آب تصفیه‌شده، گرمایش و سرمایش و وسایل نقلیه و... ادامه‌ی زندگی برایش ممکن نیست.^۲
- در این قسمت، گذری کوتاه به کشور توسعه‌یافته‌ی «آمریکا» داشته و به

۱. سخنرانی هورنی، روان‌شناس آمریکایی در کنفرانس نیویورک.

۲. مارشال، ۲۰۰۴.

وضعیت بیماری‌های آن می‌پردازیم و پس از آن به بررسی روند بیماری‌ها و آسیب‌های اجتماعی در کشوری در حال گذر چون «ایران»، تا بتوان با بیان وضعیت، ضمن تصور تابلوی آینده، به مقایسه‌ی حتمی شرایط موجود پرداخته و در نهایت با اطلاع از پیامدهای گذر از سنت و ورود به صنعت و ترسیم مداخلات مؤثر و کل‌نگر، شرایط مطلوب را توصیف و راهکار عملی برای مداخله، ارائه نماییم. بدیهی است این دو مقایسه، فراسوی روی هر جامعه‌ی در حال پیشرفتی، بهترین منبع شناخت علل دردهای اجتماعی و راه‌های درمان آن است.

الف. نمونه‌ی وضعیت یک کشور توسعه‌یافته

ایالات متحده‌ی آمریکا که پیشگام تکنولوژی و صنعت می‌باشد، می‌تواند نمایی از کشورهای در حال توسعه یا توسعه‌یافته باشد، به‌خصوص کشورهایی که تئورسین‌های سیاسی، اجتماعی آن کشور، ایالات متحده را الگوی پیشرفت خود در روند سیستم‌های اجتماعی، ساخت فضای مسکونی، تجاری و خط‌مشی روند پیشرفت تکنولوژی قرار داده‌اند:

۱. فلیکس و کرامر^۱ در کتاب خود تحت عنوان «سایکوسوماتیک» می‌گویند:
 - بیش از ۷۵۰/۰۰۰ بیمار عقلی به بیمارستان‌های روان‌پزشکی به صورت مداوم مراجعه می‌نمایند.
 - ۵۰ درصد از بیماران بیمارستان‌ها از عوارض روانی رنج می‌برند.
 - ۶۵ درصد از بیماران بیمارستان‌ها از بیماری‌های نورز شدید رنج می‌برند.
 - ۵۰ درصد از بیماران روانی اسکیزوفرن هستند.

۲. نرومن کامرون^۱ در کتاب خود تحت عنوان «آینده‌ی آمریکا» می‌گوید:
- خطرناک‌ترین مشکلات نگران‌کننده آمریکایی‌ها که نزدیک است به صورت یک مشکل ملی درآید، شایع شدن پدیده‌ی انتشار مواد مخدر و اختلالات رفتاری^۲ است.
 - اکنون در بیمارستان‌ها ۶۰۰/۰۰۰ بیمار وجود دارد که بیشتر آنها بیماران عقلی و جنونی و پسیکوتیک و بقیه، اسکیزوفرن هستند.
۳. اداره‌ی بهداشت آمریکا در واشنگتن D.C در سال ۱۹۸۵ گزارش می‌دهد:
- بودجه‌ی روان‌درمانی به یکصد و بیست میلیون دلار رسیده است.
 - هزینه‌ی درمان بیماران ذهنی، ششصد و پنجاه میلیون دلار است.
۴. ولاترکوفیل و تیمویی در کتاب خود تحت عنوان «زندگی ما» عنوان می‌دارند:
- بین چهل تا شصت درصد بیماران بستری در بیمارستان‌ها، بیماران روان‌تنی‌اند.
 - از این رقم هفتاد و پنج درصد متعلق به حوزه‌ی پزشکی صنعتی و بالای ۸۵ درصد متعلق به حوزه‌ی پزشکی نظامی‌اند.
۵. مطالعات دانشگاه کلمبیا در سال ۲۰۰۳ نشان می‌دهد:
- ۳۰ درصد از جمعیت نیویورک از عوارض بالینی روانی منجر به اضطراب، رنج می‌برند.
 - از ۲۶۰ میلیون آمریکایی، ده میلیون، بیماری روانی یا عقلی دارند.
 - یک‌سوم از این ده میلیون، بیماری «نورز»^۳ دارند.
 - فقط یک‌دوم از آنها تحت درمان قرار دارند و نیم دیگر، مشکل اعتیاد به مواد مخدر، الکل، جنایت و بیکاری و آوارگی دارند.

1. N.Cameron

2. Behavior disorders

3. Nevros

اب. نمونه‌ی وضعیت یک کشور در حال توسعه

ایران کشوری که خواسته یا ناخواسته، از جمله اوّلین کشورهای منطقه است که مبتنی بر الگوی تکنولوژی غربی، زیرساخت‌های خود را بنا کرده است.

در تحقیقی که توسط جناب دکتر عبداللّهی با عنوان «آسیب‌های اجتماعی و روند تحوّل آن در ایران» در سال ۸۲ انجام گرفت، موارد زیر استخراج شده است:

۱. مواد مخدّر

- بیش از ۲۰۰۰ تن مواد مخدّر در طول دو دهه‌ی پس از انقلاب، کشف و ضبط گردیده است.
- میزان تجارت جهانی مواد مخدّر پانصد میلیارد دلار است که از تجارت جهانی نفت بیشتر است.

۲. پرخاشگری

- پرخاشگری از آسیب‌های عمده در ایران به شمار می‌رود.^۱
- میزان مطلق و نسبی پرخاشگری، به ویژه اشکال فیزیکی آن، نظیر قتل و ضرب و جرح، در طول دو دهه‌ی اخیر روند صعودی داشته است.
- تعداد پرونده‌های مختومه‌ی مربوط به خشونت علیه افراد از ۳۵۹۸۸۰ پرونده در سال ۷۵ به ۵۱۱۲۰۹ پرونده در سال ۷۹ افزایش یافته است.^۲
- خشونت‌ها بیشتر در بین افراد جوان، بی‌سواد و یا کم‌سواد، بیکار و کم‌درآمد اتفاق می‌افتد.

۱. زکی، آقابگلویی، معظمی، زنگنه، آخوندی، عبدی و پولادی، ۱۳۸۲

۲. سالنامه‌ی آماری کشور، ۴۴۵:۱۳۷۹

نتیجه:

پرخاشگری و جنایت با مجموعه‌ی شرایط و عوامل به‌هم پیوسته‌ای در سطح خرد، میانی و کلان مرتبط است. برای پیشگیری از مسأله‌ی خشونت، اصلاح ویژگی‌های شخصیتی افراد در سطح خرد و اصلاح محیط‌های ساختاری محل زندگی آنها در خانواده و جامعه، ضروری است. به‌ویژه در کشورهایی که به خاطر اتخاذ سیاست بازار اقتصادی، فرهنگ‌های مختلف به ظاهر در کنار هم به همزیستی مسالمت‌آمیزی رسیده‌اند، اما در زوایای پنهان جامعه به تبادل مزایا و مضرات فرهنگی مشغولند.

۳. خودکشی

- در سال ۱۳۷۹، تعداد ۲۷۴۹ مورد خودکشی به‌صورت رسمی گزارش شده است.^۱

- در استان ایلام در سال ۷۹ به ازای هر یکصد هزار نفر جمعیت، ۳۷ مورد خودکشی به‌صورت رسمی گزارش شده است.

در حالی که بالاترین شاخص خودکشی در کشورهای آمریکای لاتین، ۲۵ مورد در هر صد هزار نفر جمعیت گزارش شده است.

نتیجه:

پدیده‌ی خودکشی محصول تعامل مجموعه‌ای از عوامل فردی و ساختاری است که در شرایط گذار از سنت به مدرنیته و در فرآیند توسعه‌ی هماهنگ و نامتوازن، در سطح فردی و شخصی یا جمعی و ساختاری، میزان وقوع آن افزایش قابل توجهی می‌یابد. بنابراین پیشگیری از این مسأله در گرو مدیریت خردمندانه‌ی گذر از سنت به مدرنیته و

دستیابی به توسعه‌ی همه‌جانبه و متوازن است که در عین حال حفظ ارزش‌های سنتی،^۱ روش‌های صنعتی، متناسب با آهنگ جهانی شدن پیش می‌رود.

۴. کودکان آسیب‌دیده

- در تهران، سالانه حدود یک هزار دختر ۱۳ تا ۲۷ ساله از خانه‌هایشان فرار می‌کنند و اغلب آنها در اولین ساعات روزهای فرار، مورد تجاوز جنسی قرار می‌گیرند.^۲

- بعضی کودکان در خانه احساس امنیت نمی‌نمایند.

- در سال ۷۶ اولین قانون اصلاح و تربیت دختران افتتاح شد.

- فرار کودکان از خانه، یکی از انواع کجروی‌های اجتماعی در ایران است.

نتیجه:

این مسأله با مجموعه شرایط و عوامل فردی، خانوادگی و ساختاری در سطح کلان مرتبط است که تغییر شرایط، نیاز به اصلاح ساختاری در سطوح خرد، میانی و کلان دارد.

۵. روسپیگری

- میانگین سن روسپیگری که در سال‌های قبل از انقلاب حدود ۳۵ سال بوده است، امروزه به زیر ۲۰ سال تقلیل پیدا کرده است.^۳

- بخش قابل توجهی از آنها از خانواده‌هایی برمی‌خیزند که یا از لحاظ فقدان والدین یا اعتماد آنها به مواد مخدر مشکل داشته‌اند، به طوری که

۱. ملّی - مذهبی

۲. حیات روشنائی، جانقلی، مشکاتی، شاوردی، صالح رستم‌خانی، ۱۳۸۲

۳. علیایی زند، کامکار، ۱۳۸۲

فرزندان آنها، صرف نظر از محرومیت از تعاملات دوستانه و محبت آمیز خانوادگی، در معرض آزار جسمی، سوءاستفاده‌ی جنسی و ضایعات روانی قرار داشته‌اند.

– عمدتاً این افراد به سمت اعتیاد کشانده می‌شوند.
– برخی از زنان، متعاقب ازدواج‌های مصلحتی و ناموفق‌ی که داشته‌اند، به روسپیگری کشانده شده‌اند.

نتیجه:

روسپیگری با عوامل عدیده‌ای چون ویژگی‌های جسمی، روانی و شخصیتی افراد در ارتباط است، و با توجه به تشدید مسائل فوق و نابسامانی روزافزون، می‌توان گفت که پدیده‌ی روسپیگری هم گسترش خواهد یافت. ولو با نهادینه کردن آن در مراکز مخصوصی، همچون دانسینگ‌ها و دیسکوها، داعیه‌دار کنترل و نظارت آن باشیم، اما نمی‌توان جلوی رشد فرهنگ پنهان آن را در خانه‌های سنتی، به‌خصوص مسلمانان، گرفت.

۶. جرائم مالی - اقتصادی و سرقت

– در سال ۷۹ به ازای هر یکصد هزار نفر جمعیت، حدود ۷۰۰ مورد سرقت اتفاق افتاده است.

– سرقت و فساد اداری و مالی از آسیب‌های رایج در ایران است.^۱
– سالانه حدود ۲۵۰/۰۰۰ مورد سرقت و هزاران مورد رشوه‌گیری، اختلاس، رانت‌خواری و ده‌ها گونه‌ی دیگر از جرائم مالی و اقتصادی، خود عامل و شاخص بحران نظام اجتماعی است.
در تحقیقی که در سال ۸۳ توسط دکتر حسینی، تحت عنوان بررسی آمار

۱. رئیس‌دانا، هریس‌نژاد، ۱۳۸۲

- جرائم در ایران ۱۳۷۶ - ۱۳۸۰ صورت پذیرفت، نتایج زیر به دست آمد:
- روند دستگیری معتادان طی سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۰ رو به افزایش بوده است و از ۱۲۴۹۶۵ نفر در سال، به رقم ۱۶۲۵۵۱ نفر در سال ۸۰ رسیده است.
 - طی سال‌های ۱۳۷۶ - ۱۳۸۰ جمعاً ۷۹۸۴۱۳ کیلوگرم انواع مواد مخدر، ۱۹۳۲۸ کیلوگرم ناس و ۱۱۱۱۸۶ عدد قرص مخدر کشف، ضبط و معدوم شده است.
 - در طول این سال‌ها ۲۵۶۵ بساط عمده‌ی مصرف و شیره‌کش‌خانه، شناسایی و متلاشی شده است.
 - جهت شناسایی موارد فوق، ۳۱۷۲۵۱ مورد عملیات صورت پذیرفته است.
 - طی این سال‌ها ۲۸۲۱۶۸ نفر قاچاقچی دستگیر شده که ۹۸/۱۸ درصد غیرمسلح و ۱۱/۸۲ درصد مسلح بوده‌اند.
 - ۲۳۱۳ باند تهیه و توزیع مواد مخدر در سراسر کشور شناسایی و متلاشی شده است.
 - از کل قاچاقچیان مسلح دستگیر شده که ۵۱۳۹ نفر بوده‌اند، ۴۶۵۹ نفر ایرانی و ۴۴۴ نفر خارجی بوده‌اند.
 - از کل قاچاقچیان مسلح ایرانی ۵۲/۱۴ درصد مرد و ۴۷/۸۶ درصد زن بوده‌اند.
 - جمع سرقت‌ها از سال ۷۶ تا ۸۰، ۲۷۷۰۱۷ مورد و کشفیات، ۲۰۱۶۷۱ مورد بوده که تفاضل آنها برابر با ۷۵۳۴۶ عدد است و ۲۷/۲ درصد از ارقام مسروقه، کشف نشده است.
 - بیشترین فراوانی، مربوط به سارقین بین سنین ۱۸ تا ۲۴ سال است.
 - از سال ۷۶ تا ۸۰ جمعاً ۳۳۴۴۴ مورد اقدام به شرارت ثبت شده

است.

- طی این سال‌ها روند دستگیری چاقوکشان و اراذل و اوباش روبه کاهش داشته و در مقایسه با سال ۷۶ به سال ۸۰، این رقم ۳۶/۴۱ درصد کمتر بوده است.

- طی سال‌های ۷۶ تا ۸۰ جمعاً ۳۲۹۹ مورد نزاع غیرمسלحانه ثبت شده است که در این نزاع‌ها ۶۶۰۴ نفر کشته و ۲۷۶۳۳ نفر مجروح شده‌اند.

- از نظر انگیزه‌ی این‌گونه نزاع‌ها، اختلافات خانوادگی با ۲۹/۶۴ درصد بیشترین میزان را به خود اختصاص داده است.

- طی این سال‌ها ۵۳۹۶ نفر ربوده شده‌اند که ۷۰ درصد آنها، آزاد گردیده‌اند. از این رقم ۱۹/۸۵ درصد کودکان و نوجوانان و ۸/۳۸ درصد را دوشیزگان و زنان به خود اختصاص داده‌اند. لیکن نسبت مردان ربوده شده معادل ۷۱/۷۶ درصد کل ربوده‌شدگان بوده است.

- انگیزه‌ی ربودن به ترتیب؛ باج‌خواهی با ۲۲/۳۳ درصد، اختلافات مالی و ملکی با ۹/۹۱ درصد و اختلافات خانوادگی با ۸/۹۹ درصد بوده است.

- طی سال‌های مورد بررسی جمعاً ۷۰۷۸ فقره قتل عمد ثبت شده که ۶۸/۷ درصد مقتولان را مردان و ۲۱ درصد را زنان تشکیل داده‌اند و ۱۰/۹۳ درصد کشته‌ها، کودکان و نوجوانان بوده‌اند که عمداً به قتل رسیده‌اند.

- انگیزه‌ی قاتلان برای کشتن افراد به ترتیب، اختلافات خانوادگی با ۱۱/۲۵ درصد، نزاع با ۱۰/۶۴ درصد، مسائل ناموسی ۶/۶۰ درصد، اختلافات ملکی و مالی ۶/۴۱ درصد، مسائل جنسی و منکراتی ۴/۷ درصد، در ارتباط با موضوع سرقت ۴/۴۲ درصد، انتقام‌جویی ۴/۱۵ درصد، اختلافات قومی و قبیله‌ای ۳/۹۵ درصد، در ارتباط با مواد مخدر ۲/۷۲ درصد، مستی ۰/۷۶ درصد، پوشاندن خطا ۰/۷۳ درصد، اختلال

حواس ۰/۶۸ درصد، فقر ۰/۴۷ درصد بوده است.

- در سال ۷۶ تا ۸۰ جمعاً ۱۳۹۱۷ مورد خودکشی به مراجع انتظامی گزارش شده است که از این رقم ۶۱/۶۴ درصد فوت نموده‌اند.

- ۱۲/۳۱ درصد افرادی که اقدام به خودکشی کرده‌اند کمتر از ۱۷ سال، ۳۸/۰۶ درصد ۱۸ تا ۲۴ سال، ۲۷/۱۹ درصد ۲۵ تا ۳۴ سال و ۲۲/۴۴ درصد بیش از ۳۵ سال سن داشته‌اند.

- اکثریت افرادی که اقدام به خودکشی نموده‌اند (۲۶/۵۳ درصد) به علت اختلافات خانوادگی دست به این عمل زده‌اند، ۷/۱۹ درصد به علت شکست در زندگی و ناامیدی، ۴/۹۷ درصد به علت فقر و تنگدستی، ۸/۴۹ درصد به علت مسائل ناموسی، ۱/۳۶ درصد به علت تحمیل در ازدواج و سرانجام ۵۱/۴۶ درصد دارای انگیزه‌های دیگر بوده‌اند.

- ۴۹/۳۵ درصد فراریان از منزل را کودکان و نوجوانان تشکیل می‌دهند، ۳۷/۱۰ درصد فرارها متعلق به دوشیزگان و زنان و ۱۳/۵۵ درصد از فرارها متعلق به سالمندان بوده است.

اج. آمارکلی و جهانی

تحقیقات صورت پذیرفته در جهان ۲۰۰۴-۱۹۹۸ حاکی از آن است که:

۱. ۷۵ درصد بیماران مراجعه‌کننده به پزشکان جسمی، مواجهه با اضطراب روانی انفعالی هستند.
۲. تعداد بیماران روانی و عقلی بستری شده در بیمارستان‌ها، بیش از تمام فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها است. این رقم صرف‌نظر از افرادی است که در عین داشتن بیماری، گمان می‌کنند سالم هستند.
۳. بیش از ۶ درصد جمعیت جهان درگیر نوعی عدم توافق با محیط

می‌باشند که این را می‌توان از مردم عادی گرفته تا معلّمان، مدیران اداره‌ها، گوینده‌های مذهبی و مردان سیاست، در چهره‌هایشان مشاهده کرد.

نتیجه‌گیری کلی:

آمار جراثم، شاخص و معیارهایی است که سلامت یا بیمار بودن بخش‌هایی از جامعه و حدود و میزان آنها را نشان می‌دهد. از هم‌گسیختگی ارزش‌ها در کشورها و جوامع پیشرفته، از دید هیچ‌کس پنهان نمانده است. فرجامی که تمام کشورهای در حال گذر را تهدید می‌کند. تغییر و جابه‌جایی ارزش‌ها از تمام ادوار بیشتر شده است و چندپارگی مجامع، به دنبال خود کثرت و تنوع ارزش‌ها را هم می‌آورد. خانه، مدرسه، شرکت، دین، گروه‌همتایان، رسانه‌های جمعی و خرده‌کیش‌های بی‌شمار، هر یک مجموعه متنوعی از ارزش‌ها را تبلیغ می‌کنند، که نیروی متراکم همه‌ی آنها، بسیار سنگین است و نهادهای متولّی پیشگیری و درمان نیز، علی‌رغم تلاش‌های بی‌شمار، از نتایج کارهای خود رضایتی ندارند. ما نیز که قدم‌به‌قدم پشت سر همین صنعت در حال گذاریم، سرانجامی این‌چنین خواهیم داشت، مگر از تجربیات و مطالعات انجام گرفته در این کشورها پیشاپیش استفاده کرده و قبل از اینکه مجبور به درمان‌های پرهزینه گردیم، با پیشگیری مقرون به صرفه، بدون مبتلا شدن به آفات پیشرفت، از این کاروان عقب نمانیم.

حال در میان آشفته‌بازار مسائل روانی، که با هم در تعارض هستند و گهگاه مشاورین متخصص هم در حلّ آن می‌مانند و هرج و مرج ناشی از بیش‌گزینی بازار امروز، مؤثرترین و مفیدترین فرامحصول از میان تمام فرامحصول‌های متدیک، عبارت است از: اصلی که با آن بتوان زندگی فرد را در تمام ابعاد وجودیش، به‌تدریج و با توجّه به آهنگ محیطی،

سازمان داد. یک سبک زندگی ناظر به درمان کل گرا، همین را ارائه می‌نماید و ما اینک داعیه‌دار ارائه و اجرای علمی و ضمانت شده‌ی عملی آنیم. ولی پیش از طرح کاربردی مسأله، لازم است مقدمه‌ای تقدیم شود.

ادبیات تجربی و اجرایی

برای اینکه بتوانیم از تمامی حوزه‌های مرتبط با سلامتی از جمله روان‌شناسی سلامت، جهت حرکت از شرایط نامطلوب فعلی به یک سبک سالم زندگی استفاده کنیم، محتاج به یک الگوی تغییر رفتار با تشریح دقیق مراحل آن هستیم. در مجموع هفت الگوی تغییر رفتار وجود دارد که به تشریح آن پرداخته و به دو نمونه به صورت مختصر اشاره می‌کنیم:

ABCD	منابع	۱. نظریه‌ی رفتار طراحی شده
AB	منابع	۲. رویکرد فرآیند عمل سالم
C	منابع	۳. الگوی پردازش خودبه‌خودی
CD	منابع	۴. نظریه‌ی عمل معقول
ABC	منابع	۵. نظریه‌ی انگیزه‌ی حمایت
ABCD	منابع	۶. الگوی اعتقاد به سلامت
ABCD	منابع	۷. الگوی نگهداری عمل یا مراحل تغییر رفتار

- A. Ogden, J(1996) Health psychology. A text book, Bujckingham open university press
 B. Pitts, M and Philips, K.(eds)(1990). The Psychology of health. Anintroduct ion 2nd ed,London: Routledge.
 C. Stroeb, W and strob, m(1995) soual health and psychology, Buckingham: Open university press.
 D. Taylor, S.E(1995) Health Psychology 3nd ed. New york, graw hill.

تاریخچه‌ی مراکز درمان کل نگر

۱. سال ۱۹۲۶

برای نخستین بار توسط «جان کریستین اسماتس»^۱ زیست‌شناس و سیاستمدار آفریقای جنوبی در کتاب خودش به نام «کل‌نگری و تکامل»^۲ مطرح گردید. او می‌گوید:
کل‌نگری راهی است برای مشاهده و توصیف موجودات زنده از جمله انسان، به عنوان گوهری فراتر و متفاوت‌تر از فقط یک مجموعه اعضا.

۲. سال ۱۹۶۹

لغت Holistic برگرفته از واژه‌ی یونانی Holos به معنی Whole یعنی «کل» دوباره رواج یافت و تقریباً به همه‌ی ابعاد وجودی فردی و اجتماعی بشر اطلاق شد.

۳. سال ۱۹۷۰

جنیش «سرزندگی و شادابی» توسط دکتر «جان تراویس»^۳ به عنوان بنیانگذار نخستین مرکز سرزندگی در کالیفرنیا شکل گرفت.

۴. سال ۱۹۸۰

دستاوردهای علمی بزرگ قرن بیستم مثل «پادزیست‌های حیاتی»^۴ چون پنی‌سیلین برای درمان یا کنترل بسیاری از بیماری‌های کشنده در معالجه‌ی قطعی بیماری‌های تنش‌وابسته‌ای^۵ مثل پُرفشاری خون، افسردگی، الکلیسم و بی‌خوابی، ناکام مانده‌اند. از طرفی عده‌ی بسیاری از

1. Jan Christian Smuts

2. Holism & Evolutio

3. Dr. John Travis

4. Antibiotics

5. Stress Related Conditions

مردم احساس می‌کنند که تمرکز طبّ مدرن غربی بیش از حد غیرشخصی و محدود است، چون این پزشکان بیماران خود را بیشتر به صورت ماشین‌های بیولوژیک می‌نگرند تا انسان.

لذا درمان کل‌نگر به عنوان راه‌حلی در برابر این رویکرد، در عین حال که نیاز به دخالت سریع و پیچیده‌ی دارودرمانی و جراحی را نادیده نمی‌انگارد، تأکیدش بر ارتقای سطح سلامتی و آموزش‌های جانبی بیمار است. در این راه نه‌تنها ظرفیت افراد در معالجه را محترم می‌شمارد، بلکه آنان را به عنوان شرکای فعال و بیدار در مراقبت از سلامتی خود می‌بیند، نه دریافت‌کنندگانی منفعل و خاموش. جهان کل‌نگر علاوه بر کاربرد تکنولوژی و پزشکی مدرن، به هم‌هی تکنیک‌های پدید آمده در سایر فرهنگ‌ها و دوران‌ها خوش‌آمد می‌گوید. در این سال‌ها درمان کل‌نگر سه رویکرد پیدا نمود:

- «پزشکی انسان‌گرا»^۱ که تکیه به تکامل روانی و روحی بیمار و پزشک دارد.

- «پزشکی روان - تنی»^۲ با تکیه بر عوامل روان‌شناختی و جسمانی مرتبط به هم.

- «پزشکی رفتاری» که تکیه بر علت و معلول‌های روان‌شناختی - اجتماعی بیمار دارد.

این بود آنچه که به عنوان تاریخچه‌ی درمان کل‌نگر مطرح می‌شود، ولی آنچه به عنوان شاهد از تاریخ هویداست، این است که جای پای این طب، پیش از این تاریخ، در بین متون فرهنگ‌های شرقی همچون چینی‌ها، هندی‌ها و مسلمان‌ها دیده می‌شود، که برای حفظ تعادل و

1. Humanistic Medicine

2. Psychosomatic Medicine

هماهنگی بین انسان به عنوان جهان کوچک، و دنیای طبیعی به عنوان انسان بزرگ، دستوراتی در حیطه‌ی تغذیه، ورزش، مراقبه یا تعمق، حفظ نفس^۱ و تنظیم خود^۲ داده می‌شده. همچنین هیپوکراتیز^۳ پزشک نابغه‌ی یونان باستان در قرن پنجم پیش از میلاد مسیح، بر عواملی همچون عوامل محیطی، عاطفی و تغذیه بر سلامت و کسالت تکیه داشته است. تمامی زحمات اندیشمندان و دانشمندان از گذشته تاکنون به دو صورت «طب کل نگر» و «بهداشت کل نگر» خود را نشان داده است:

الف) طب کل نگر یا رفع بیماری

به‌کارگیری این صورت، توسط پزشکانی است که به عنوان دارندگان دو درجه‌ی دکترای زیر تربیت شده‌اند:
دکترای طب^۴ و دکترای بیماری‌های استخوان.^۵

ب) بهداشت کل نگر یا دفع بیماری

به‌کارگیری این صورت توسط مراقبین بهداشتی غیرپزشک، جهت حفظ سلامتی است، همچون پرستاران، روان‌شناسان، مشاوران، جسم‌درمانان، ماساژدرمانان،^۶ کایروپراکتورها، متخصصین تغذیه، متخصصین ورزش، مردان معنوی و خود بیماران.
در مورد بهداشت کل نگر، دکتر «دیل سی. گراول»^۷ می‌گوید: از تمامی

1. Self Care
2. Self Regulation
3. Hippocrates
4. Medical Doctors(M.D.S)
5. Doctors of Osteopathy(D.O.S)
6. Physical & Massage Therapists
7. Dr.Dalec.Gravel

بیماری‌ها مهم‌تر این است که ما امروز خود را قربانی «بیماری‌های عمده‌ی خود ساخته»^۱ می‌کنیم؛ بیماری‌هایی در اثر مصرف الکل، مواد مخدر، عادات بد غذایی، اداره‌ی نادرست استرس و فشارهای زندگی صنعتی. به همین خاطر مردم خواهان اطلاعات بیشتری درباره‌ی آناتومی، فیزیولوژی و بیوشیمی بدن خود هستند.

لذا دایرة‌المعارف سلامتی، جهت ارائه‌ی دانشی پایه‌ای طراحی شده که خواننده برای مسئولیت‌پذیری در سلامت شخصی خود به آن نیاز دارد، و دربرگیرنده‌ی سلامت جسمی، روحی، روانی، اجتماعی و محیطی که در وسیع‌ترین ابعاد خود لزوم کشف بسیاری از راه‌ها را ایجاب می‌کند، با حوزه‌ی قانون، مذهب، اقتصاد و علوم اجتماعی ارتباط دارد. این دایرة‌المعارف شامل پنج زیربخش است:

بدن سالم، چرخه‌ی زندگی، اختلالات طیّی و درمان آنها، اختلالات روانی و درمان آنها. مقالات پزشکی ارائه‌کننده‌ی حقایق اساسی در زیر هر عنوان از عناوین پنج‌گانه‌ی بالا، درباره‌ی پنج موضوع زیر می‌باشد:

زیست‌شناسی، نشانه‌های بیماری، روش‌های تشخیص بیماری، درمان بیماری، اختلالات شایع و پیشگیری آن. به همین خاطر طبق گزارش «سرویس بهداشت عمومی»^۲ با عنوان ارتقای سلامت با پیشگیری از بیماری^۳، پانزده شکل عمده و اساسی در امر آموزش و ارتقای سلامت جهانی وجود دارد:

۱. بهبود تنظیم ارتباطات خانواده و جامعه
۲. کاهش مصرف دخانیات، مواد مخدر و الکل
۳. بهبود تناسب جسمی در زنان و مردان با ورزش در زندگی

1. Diseases of Choice

2. The public Health Service

3. Promoting Health – Preveting Disease : Objectives For The Nation

۴. کنترل استرس و رفتارهای خشونت‌آمیز
 ۵. بهبود تغذیه برای داشتن غذای سالم و کامل
 ۶. کنترل بیماری‌های عفونی
 ۷. کنترل بیماری‌های مقاربتی و جنسی
 ۸. بهبود مراقبت‌های دوران بارداری و سلامت کودک
 ۹. افزایش میزان ایمن‌سازی
 ۱۰. کنترل حضور عوامل سمّی و اشعه‌های مضر در محیط
 ۱۱. بهبود امنیت و سلامت شغلی
 ۱۲. جلوگیری از تصادفات و زیروا گداختن قوانین راهنمایی و رانندگی
 ۱۳. افزودن فلورايد به آب، و بهداشت دهان و دندان
 ۱۴. کنترل پُرفشاری خون
 ۱۵. کنترل و درمان بیماری‌های خاص در سطح جامعه
- امروزه با وجود منابع علمی و امکانات تکنولوژیکی، ما از نظر ارائه‌ی بسترهای مراقبت از سلامتی، نسبت به عموم مردم جهان در وضعیت بسیار بهتری قرار داریم و از طرفی با ورود به قرن بیست و یکم و خطرات بزرگ‌تر عصر فراصنعتی، نسبت به زندگی بشر، نیاز به انجام چنین کاری ضرورتی فوری‌تر از هر زمان دارد. چرا که پیشگیری، کیفیت زندگی را بهبود می‌بخشد، جان انسان‌ها را نجات می‌دهد و در درازمدت از اتلاف سرمایه جلوگیری می‌کند. اما تحقق بخشیدن به این آرزوی دیرینه‌ی بشر، یعنی ارتقای سطح سلامتی، آموزش بهداشت و پیشگیری، همکاری چهار گروه را با هم می‌طلبد:
۱. حرفه‌های پزشکی و علمی با تحقیقات علمی پایه.
 ۲. مجریان علوم اجتماعی و رفتاری مثل روان‌شناسان، اقتصاددانان، طراحان شهری، وکلا، مدیران بازرگانی، مدیران دولتی و مدیران

صنعتی، با هدف دفع و رفع معضلات عدم تولید علم و اخلاق، مثل فقر، جنایت، عدم استخدام، کمبود مسکن و...

۳. دست‌اندرکاران حیطه‌ی بهداشت عمومی همچون: همه‌گیرشناسان و آموزگاران که کار این دسته تعریف آماری و کیفی مشکلات و اولویت‌بندی کشف راه‌حل‌ها است.

۴. مهم‌ترین گروه، مردم جامعه‌اند که بایستی با اطلاع‌گیری و فرهنگ‌سازی، سطح سلامت جسمی، ذهنی و روحی اجتماع را بالا برند تا به حد استاندارد یک جامعه‌ی غیربیمار با سلامت و سعادت برسد.

جای بسی خشنودی است که برای رسیدن به یک همزیستی مسالمت‌آمیز با صنعت و بازیافت حیات طبیعی از دست رفته، گروه‌ها و مجامع علمی متعددی مشغول کارند.

مراکز درمانی دنیا که برخی از فعالیت‌های مرتبط با این مرکز را انجام می‌دهند عبارتند از:

۱. «مرکز درد و نوترانی» در اسپرینگ فیلد^۱ در میسوری،^۲ تأسیس به‌وسیله‌ی دکتر «نرمان شبلی»^۳ جراح اعصاب که دلسرد از عملیات جراحی دست به تلفیق بین اصلاحات رفتاری، جلسات آرام‌سازی و تکنیک‌های کاهش درد زد. این مرکز ارائه‌دهنده‌ی خدمات زیر است:

روش‌های آرام‌سازی، تناسب اندام، رژیم تعدیل یافته‌ی غذایی، هیپنوتیسم، درمان‌های متعادل پزشکی، روان‌درمانی و بازخورد زیستی.

۲. «مرکز دکتر کارل و دکتر استفانی سیمونتون»^۴ در فورث ورث^۵ و تگزاس جهت بیماری‌های خاص.

1. Springfield

2. Missouri

3. Dr. Norman Shealy

4. Dr. Carl & Stephanie Simonton Center

5. Fort Worth

۳. «مرکز سلامتی کل نگر دکتر والت استول»^۱ در لکسینگتن^۲ و کتوکی و همچنین «انستیتو سلامت کل نگر و تغذیه» در میل ولی^۳ کالیفرنیا.

۴. یازده مرکز سلامت کل نگر به تأسیس «گرنگروستبورگ»^۴ متشکل از یک پزشک، پرستار - پزشک و یک کشیش مشاور.

«لسلی کاسلف»^۵ در تحقیق خود می گوید در سال ۱۹۷۸، پنجاه مرکز و در سال ۱۹۸۳ دویست مرکز بهداشت کل نگر^۶ در آمریکا وجود دارد و در اتحادیه‌ی آمریکایی طب کل نگر تأسیس ۱۹۷۸، اینک چهارصد پزشک عضو می باشند.

۵. «مرکز تندرستی سوئدی» واقع در انگلوود^۷ کلرادو.

۶. «مرکز احساس تندرستی» توسط «جان تراویس» در میل ولی کالیفرنیا.

۷. دانشکده‌ی پزشکی سانفرانسیسکو، از طرف دانشگاه کالیفرنیا، چهارده شرکت عمده از جمله شرکت کامپیوتر اپل، بانک آمریکا، زیراکس، لاکهید^۸ را زیر پوشش خود دارد، که دوره‌هایی جهت آموزش موارد زیر ارائه می کند: آرام سازی، ترک سیگار، بدن سازی، ورزش های ایروبیک، یوگا و مشاوره های جمعی و انفرادی برای غربالگری،^۹ کاهش مصرف مواد مخدر و کاهش مصرف الکل تا ترک کامل.

۸. دانشکده‌ی پرستاری دانشکده‌ی کارولینای جنوبی با مطالعه‌ی وسیع در زمینه‌ی «تماس درمانی»^{۱۰} ابتکار «دلرس کریگر»^{۱۱} و ارائه‌ی خدمات در همین

1. Walt Stoll

2. Lexington

3. Mill Valley

4. Granger Westburg

5. Lesli Kaslof

6. American Holistic Medical Association(A. H.M. A)

7. Englewood

8. Lockheed

9. Screening

10. Therapeutic Touch

11. Dolores Krieger

زمینه.

۹. دانشگاه پزشکی UCLA که در برنامه‌های خود مجموعه‌ای از تکنیک‌های آرام‌سازی، تصوّر هدایت‌شده، طبّ سوزنی، اصلاحات رژیم غذایی و روان‌درمانی فردی و گروهی را گنجانده است.

۱۰. بیمارستان «لاموئل شاتوک»^۱ با فعال‌سازی بخش طبّ سوزنی و آرام‌سازی مرکز بیماری‌های مزمن در بوستن.

۱۱. بیمارستان آموزشی^۲ وابسته به دانشگاه هاروارد یک دپارتمان طبّی است (طب رفتاری) که توسط «دکتر هربرت بنسون»^۳ اداره می‌شود، وی نویسنده‌ی کتاب مشهور «پاسخ آرام‌تنی»^۴ و بسیاری از مقالات دیگر در بیست سال اخیر می‌باشد.

تا به اینجا در یک بحث مقایسه‌ای آشنا شدیم، با نقایص تکنیک‌های درمان، اعم از پزشکی و غیر آن، و مزایای درمان کل‌نگر، که همه‌ی راه‌حل‌های مفید در طول تاریخ پزشکی را برای درمان یا پیشگیری، از هر فرهنگی که بوده باشد، گرفته و جهت ارائه‌ی یک سبک زندگی سالم، با یکدیگر تلفیق کرده است. که در نوع خود موفقیت‌های بسیار زیادی را کسب نموده، اما هنوز یک جای دیگر می‌لنگد؛ چرا که این سبک سالم زندگی کامل نیست. جسمی را می‌ماند که تمام اجزاء و اعضای لازم را جمع دارد، ولی کافی نیست، چون بی‌روح است.

آنچه به یک زندگی سالم جان می‌بخشد، «هدف» است. آری هدف است که حتّی ایجاد انگیزه می‌کند، هم برای ایجاد یک زندگی سالم و

1. Lamuel Shattuck

2. Beth Israel

3. Dr. Herbert Benson

4. The Relaxation Response

هم برای دوام آن. و این هدف نمی‌تواند فقط دربردارنده‌ی سلامت جسمی بدون توجه به سعادت روحی باشد، چرا که شاید بتواند مشکلات روان‌تنی مددجو را رفع کرده و به او زندگی عاری از بیماری‌ها ببخشد، اما نمی‌تواند آینده‌ی زندگی او را در این دنیا و در جهان پس از مرگ تضمین نماید؛ مگر اینکه با معنی‌درمانی، یا همان لوگو تراپی، شالوده‌ی فکری و مذهبی او را نیز مطابق با محیط صنعتی زندگی‌اش سامان بخشد.

طرح پیشنهادی

حال پس از شناخت درد و درمان، لازم است طرح پیشنهادی موجود را از نزدیک، در حیطه‌ی کاربردی شاهد شویم.

الف) اهداف طرح

ب) محورهای فعالیت مرکز

پ) چارت تشکیلاتی

ت) فرآیند ورود فرد به سیستم

ث) شرح وظایف بخش‌های مختلف مرکز

الف) اهداف طرح

طرح کلی و کلان

ارائه‌ی یک مدل از «سبک زندگی»^۱

اهداف جزئی در سطح کلان:

۱. به زندگی مددجو سامان بدهد و آرامشی معنوی در عین آسایشی مادی در او ایجاد نماید.
۲. سازماندهی با خلق و خو، جنبه‌های جسمی، پیشینه‌ی روانی و آینده‌ی کاری او تناسب داشته باشد.
۳. پایه‌ی فرآیند آهنگ تغییر محیط، انعطاف‌پذیری انطباقی را داشته باشد، به‌ویژه در جوامعی که با سرعتی بسیار زیاد، گذشته‌ی سنتی خود را پشت سر گذاشته و وارد فردایی بسیار پیشرفته می‌گردند.

هدف کلی خرد:

معاینه، مشاوره، اطلاع‌رسانی، مددکاری و درمان افراد آسیب‌دیده‌ی اجتماعی یا در معرض آسیب، بر اساس مدل کل‌گرا.

اهداف جزئی خرد:

۱. رساندن مددجو به استانداردهای قابل تحمل برای محیط، بدون هیچ‌گونه بزهکاری و ناهنجاری قانونی و اخلاقی که ما بدان «شهروند سالم» می‌گوییم.
۲. رساندن مددجو به سطح تحمل استانداردهای محیط زندگی خود، بدون هیچ‌گونه روان‌پریشی و رسیدن به حس رضامندی از زندگی، که ما بدان «شهروند مطلوب» می‌گوییم.
۳. تبدیل مددجو به شهروند مؤثر که برای پیرامون خود منشأ اثر و فایده باشد، که این نشان «بلوغ اجتماعی» است.
۴. تبدیل مددجو به شخصیتی با قابلیت ایجاد تغییر در جمع، با کمترین نرخ رشد تاثیرپذیری نامطلوب، که ما بدان شهروند «اصلاح‌گر» می‌گوییم.

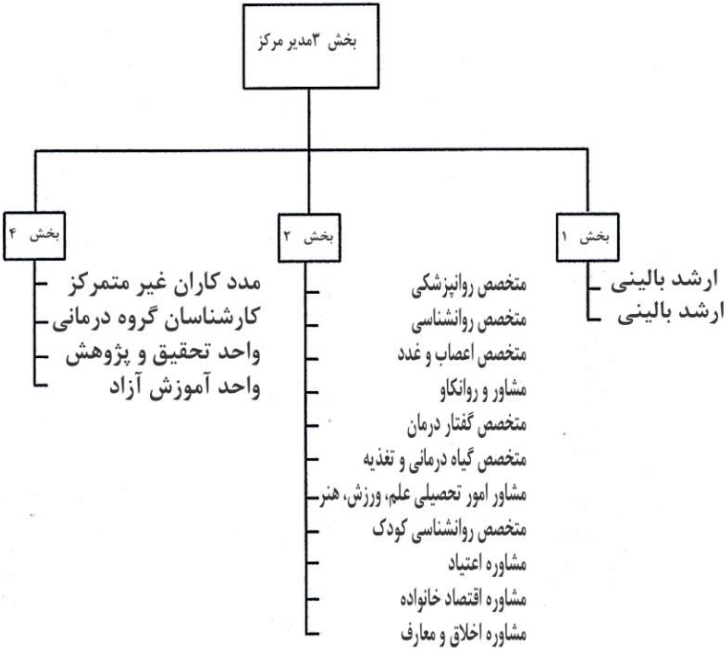
۵. کمک به مددجو جهت نزدیک شدن به شایستگی شخصیتی خود که ما بدان «بلوغ برتر» می‌گوییم.

این مهم ما را بر آن داشت که نقصان مراکز مشاوره‌ای کشور را با ارائه‌ی طرحی کل‌گرا، ناظر به تمام ابعاد زندگی فردی و اجتماعی گروه‌های هدف، با سیستم عملیاتی موجه به توجیه‌های اقتصادی، دینی و روانی منطبق بر فرهنگ و حکومت کشورمان برطرف نماییم.

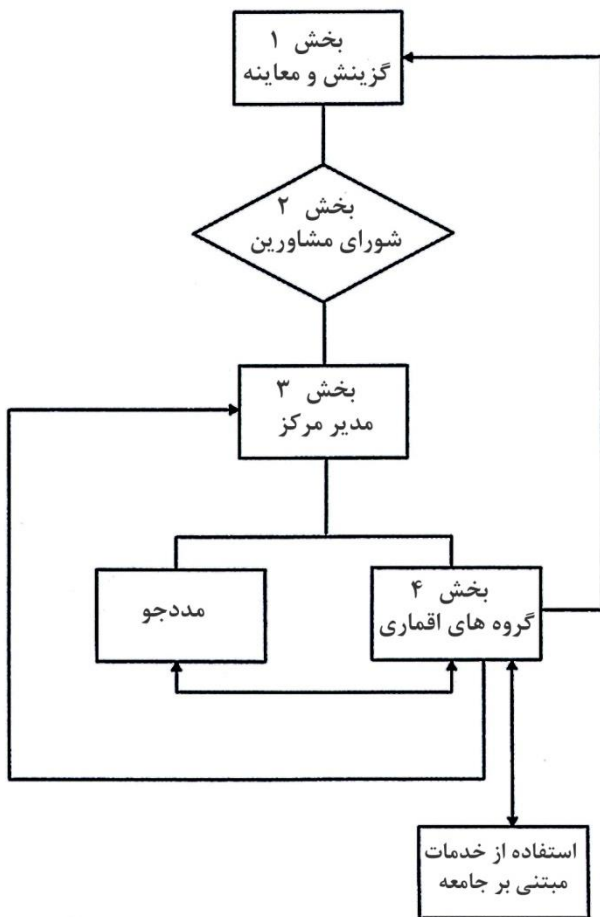
ب) محورهای فعالیت مرکز مشاوره، معاینه و درمان کل نگر:

۱. ازدواج و طلاق.
۲. تقویت روان و ریلکسیشن.
۳. گفتاردرمانی.
۴. مدیریت بحران‌های زندگی.
۵. اعتیاد.
۶. کودک.
۷. خانواده و سلامت.
۸. تغذیه و روان‌شناسی.
۹. اقتصاد سالم خانواده.
۱۰. اخلاق و معارف.
۱۱. روان‌شناسی شخصیت، هوش، عواطف.
۱۲. کنترل افکار مزاحم، وسواس، اضطراب، افسردگی و ترس.
۱۳. گروه‌درمانی.
۱۴. بررسی ابعاد علمی، ورزشی و هنری اشخاص.

پ) چارت تشکیلاتی

ات) فرآیند ورود فرد به سیستم

ا(ث) شرح وظایف

شرح وظایف بخش ۱:

۱. تشکیل پرونده‌ی پرسنلی از فرد یا خانواده‌ی مراجعه‌کننده.
۲. برنامه‌ریزی زمان‌بندی شده جهت معاینه و تست کامل و تهیه‌ی گزارش فردی.
۳. تهیه‌ی گزارش به صورت صوتی، تصویری و نوشتاری در میدان‌های زیر:
 - ۱.۳. فیزیولوژیک
 - ۲.۳. سایکولوژیک
 - ۳.۳. بیولوژیک
 - ۴.۳. فیزیونومیک
۴. دسته‌بندی اطلاعات بر روی پرونده‌های طبقه‌بندی شده‌ی شخصی، به شکل سی‌دی‌های قفل‌دار، جهت حفظ اصل امنیت اطلاعات.

شرح وظایف بخش ۲:

۱. ارائه‌ی اطلاعات کافی به بخش ۱، مبتنی بر تست، معاینه و گزارش‌های ارسالی از بخش ۱.
۲. معاینه‌ی حضوری از مددجوی تحت پوشش، جهت تکمیل شرح حال شخصی، در صورت نیاز.
۳. ارائه‌ی خدمات معاینه و درمان فوق برنامه به مراجعین غیر تحت پوشش.
۴. شرکت در برنامه‌های گروه‌درمانی مبتنی بر برنامه‌ریزی بخش ۴.
۵. ارائه‌ی مقالات علمی جهت درج در گاهنامه‌ی بخش ۴.

شرح وظایف بخش ۳:

۱. تنظیم کلیت نظرات متخصصین بخش ۲ ارسالی از بخش ۱.
۲. تطبیق نظرات با طب کل گرا.
۳. توجیه مددجو و مددکار مرتبط، جهت اجرای برنامه‌ی پیشنهادی مرکز.
۴. تصویب اصل و مواجهه‌ی طرح‌های بخش ۴.
۵. نظارت بر حسن اجرای بخش‌های دیگر.

شرح وظایف بخش ۴:

۱. شرح وظایف واحد مددکاران غیرمتمرکز:
 - ۱.۱. ارائه‌ی خدمات گفتاری - شنیداری از طریق تلفن، به سوژه‌های تحت پوشش.
 - ۲.۱. پیگیری مراحل پیشرفت طرح‌های پیشنهادی مرکز به‌طور حضوری و غیرحضوری.
 - ۳.۱. تکمیل پرونده‌های شرح حال از طریق اطلاعات تازه به‌دست آمده به بخش پذیرش.
 - ۴.۱. انتقال خرده طرح‌های لازم از مرکز به سوژه‌های تحت پوشش.
۲. شرح وظایف واحد کارشناسان گروه درمانی:
 - ۱.۲. تهیه‌ی کلان و خرده برنامه‌های اردوهای درمانی با استفاده از آخرین داده‌های علمی - تجربی جهان دانش و ارائه به مدیریت مرکز جهت حذف، اضافه تصویب و تخصیص بودجه.
 - ۲.۲. اجرای اردوهای کوتاه و بلندمدت درمانی متشکل از مددکاران و مددجویان.
 - ۳.۲. معاینه و تست حضوری غیرمستقیم مددجویان در مراحل مختلف

غیرمتجانس و ارائه به واحد گزینش، جهت تکمیل شرح حال آنها.
 ۴.۲. تشکیل نشست و گفت‌وگو بین گروه‌های متحدالموضوع و تبادل تجربیات.

۳. شرح وظایف واحد تحقیق و پژوهش:

۱.۳. انتخاب کتاب، نوار موسیقی و فیلم جهت گروه‌های سنی مختلف از بازار موجود، مناسب با نیازمندی‌های مراحل مختلف طرح‌های پیشنهادی مرکز، جهت مددجویان.

۲.۳. تهیه‌ی فنی موسیقی و فیلم‌های هالوگرام با هدف:

الف) ریلکسی‌های تدریجی جهت تجربه‌ی تغییرات کندآهنگ طبیعی.

ب) تحریک‌های لازم برای تجربه‌ی تغییرات تندآهنگ طبیعی.

۳.۳. تحقیق و بررسی چگونگی ایجاد شهرک‌های کاملاً طبیعی، سنتی، آرامش‌بخش و فراصنعتی هیجان‌آور، جهت تجربه‌ای چند روزه برای افراد تحت پوشش و مراجعین آزاد.

۴.۳. تهیه و چاپ نشریه‌ی علمی داخلی، جهت افراد تحت پوشش با همکاری بخش ۲ و تحت نظارت بخش ۳.

الف) ارائه‌ی اطلاعات بیشتر کاربردی در راستای:

- معرفی مکانیسم تأثیر طرح‌های پیشنهادی مرکز.

- خودشناسی سلامت و بیماری.

ب) آشنایی با دیگر تکنیک‌های مکمل طرح‌های پیشنهادی مرکز به صورت انتخابی، مثل بازی‌درمانی، آب‌درمانی و مانند آن.

۴. شرح وظایف واحد آموزش جهت مراجعین آزاد و سوزده‌های تحت پوشش مرکز:

۱.۴. تشکیل کلاس‌های آموزشی زیر، جهت مدیریت نظام اندیشه:

- یوگا: هاتا و نیدرا

- تمرکز ذهن

- ریلکسیشن

- T.M

۲.۴. تشکیل کلاس‌های آموزشی مهندسی ارتباطات N.L.P جهت بهبود روابط و روان‌شناسی شادی.

۳.۴. تشکیل کلاس‌های اطلاع‌رسانی معرفتی شامل:

- عزت‌نفس

- ویژگی‌های سلامت خانواده

- اختلافات رفتاری

- روان‌شناسی و تغذیه

- سیستم‌های خودکنترلی و تکامل در حوزه‌ی اندیشه اخلاق

۴.۴. تشکیل کلاس‌های زیر جهت استفاده از دایره سینرژی کیهانی:

- ایروبیک و حرکات موزون

- تای‌چی و حرکات انرژی

فهرست منابع فارسی

۱. آخوندی، محمد، تأثیر جرایم خرد در قتل، منازعه و ایجاد ضرب و جرح، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد سوم انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۲. پولادی، محمدعلی، بررسی علل و عوامل ارتکاب جرم در زنان زندانی استان خوزستان، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد اول، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۳. جانعلی، مصطفی، وضعیت کودکان و نوجوانان خیابانی در شهر تهران، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد پنجم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۴. خراط‌ها، سعید، ساختار روسپیگری در محله غربت، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد پنجم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۵. راغفر، حسین، سیاست‌های اقتصادی و فساد در ایران، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد دوم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۶. رئیس دانا، فریبرز، بازار مواد مخدر افیونی در ایران، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد دوم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۷. رئیس دانا، فریبرز، جرایم اقتصادی در ایران، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد ششم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۸. رئیس دانا، فریبرز، فساد اداری - مالی و دلایل آن با نگاهی به ایران، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد ششم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۹. رستم‌خانی، معصومه، بررسی تأثیر والدین بر فرار دختران، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد پنجم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.

۱۰. زکی، محمدعلی، علل اجتماعی قتل در اصفهان، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد سوم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۱۱. زنگنه، محمد، بررسی جامعه‌شناسی عوامل مؤثر بر خشونت شوهران علیه زنان در خانواده، مطالعه‌ی موردی شهر بوشهر، در مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد سوم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۱۲. شادروی، تهمینه، نگاهی به وضعیت کودکان خیابانی در ایران علل و عوامل آن، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد پنجم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۱۳. صالح، علیرضا، مقایسه‌ی کودکان خیابانی و کودکان شبانه‌روزی‌های تهران، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد پنجم و انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۱۴. عبدی، عباس، مجازات زندان و ارتکاب مجاد جرم، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد اول، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۱۵. علیایی زند، شهین، عوامل زمینه‌ساز تن دادن زنان به روسپیگری، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد پنجم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۱۶. کامکار، مهاری، روسپیگری و بی‌مبالاتی جنسی، تفاوت و تشابه همراه با گزارش یک مورد مطالعاتی، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد اول، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۱۷. مشکاتی، محمدرضا، سنجش تأثیر عوامل درونی و بیرونی خانواده بر بزهکاری نوجوانان آزمون تجربی نظریه ترکیبی کنترل اجتماعی و پیوند افتراقی، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد اول، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۱۸. مشکاتی، محمدرضا، سنجش عوامل درونی و بیرونی بزهکاری نوجوانان و جوانان، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد

- اول، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۱۹. معظمی، شهلا، همسرکشی، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد سوم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.
۲۰. هریس، کمال‌الدین، تأثیری در عوامل حقوقی مفاسد اقتصادی، مجموعه مقالات اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، جلد پنجم، انتشارات انجمن جامعه‌شناسی ایران، تهران، ۱۳۸۲.

Refrence

1. Ballentine, Rudolph. Diet and Nutrition : A Holistic Approach Honesdale, PA, The Himalayan Institute 1978.
2. The Editors of Pervention Magazine. The complete Book of Vitamins Emmaus, PA Rodale Press 1984.
3. Cousins, Norman Anatomy of an Illness New York Norton 1979.
4. Jaffe, Dennis. Healing from within. New York : Knopf 1980.
5. Pelletier, Kenneth. Mind as Healer, Mind as Slayer New York Dell 1978.
6. Boston Womens Health Collective. Our Bodies ourselves rev. 2 nded. New York: Simon & Schuster 1976.
7. Dychtwald, ken Body Mind. New york Jove 1978.
8. Gordon, James Dennis Jaffe and David Bresler Mind Body and Healt Toward an Integral Medicine New York Doubleday 1985.
9. Hostings Arthur James Fadiman and James Gordon Health for the whole person the complere guide to holistic Boulder Co: Westview Press 1980.
10. Illich Juan. Medical Nemesis New york: Bantam Books 1997.
11. Kovel, Joel. A Compleere Guide to Therapy. NewYork Pantheon 1976.
12. Rosenthal Raymond and James Gordon the Holistic Partnership Washington : Aurora 1984.
13. Rosenthal Roymond and James Gordon. New Directions in Medicine Washington: Aurora 1984.
14. Siegel Bernie Love Medicine and Miracles New York harper & Row 1986.
15. Weil Andrew Health and Healing Cambridge: Houghton Mifflin 1983.
16. Frank Jerome Persuasion and Healing. New York Schocken 1963.
17. Krieger Dolores The Therapeutic Touch Englewood cliffs NJ : Prentice – Hall 1979.

موسیقی درمانی

مدیریت ناخودآگاه جمعی به وسیله‌ی موسیقی درمانی

ایمان ضرورت مسأله

تا به حال دقت کرده‌اید در زندگی چه حجم وسیعی از عمر شما به هدر می‌رود، آن هم به صورتی خیزا، نهفته و پنهان که خودتان نیز متوجه آن نیستید، ولی اگر اندکی انصاف به خرج دهید کاملاً شکفته و پیدا می‌شود. - در طول بیست و چهار ساعت شبانه‌روز به طور متوسط هشت ساعت، یعنی $\frac{1}{3}$ ، آن را می‌خوابید، پس اگر شصت و دو سال هم به عنوان متوسط عمر انسان امروزی زندگی کنید، تقریباً «بیست سال» آن را در خواب به سر می‌برید. خوابی بدون مدیریت و کنترل علمی که اگر درست و بهداشتی هم انجام شود، تنها برای استراحت و شارژ انرژی

الکتریکی بدن به کار می‌رود، که در مقابل آنچه می‌تواند باشد بسیار اندک است.

- آن‌گاه که مشغول سفر، نقل مکان درون شهری، کار در اداره یا کارخانه، گذراندن روزهای نقاهت بیماری و طی طول درمان در بیمارستان و حتی در حال انجام کارهای خانه هستید، تنها دست و پای شما سهم کمی از فضای ذهنی‌تان را به خود مشغول می‌دارد، در حالی که صدها برابر آن دست‌آویز هیاهوی دنیای صنعتی، افکار در هم و برهم و اندیشه‌های سطحی، که منجر به تصمیمی عملی نمی‌گردد، شده است.

حال با نگاهی به آمار سازمان‌های متولی خدمات جمعی، از جمله ناوگان حمل‌ونقل عمومی در کشوری به وسعت و حجم ترافیک ایران، روزانه میلیون‌ها ساعت به‌طور متوسط از وقت مسافران و رانندگان به بیهودگی می‌گذرد و همچنین است وضعیت لطمات انرژی در بین کارگران، کارمندان، بیماران و خانه‌داران. در حالی که امکان تبدیل آن به وسیع‌ترین محیط پیشگیری، درمان و اطلاع‌رسانی عمومی و یکپارچه‌ی کشوری به راحتی وجود دارد. آنچه نبودش در این بین احساس می‌شود، یک برنامه‌ریزی جهت‌دار علمی برای فعال‌سازی و مدیریت سیستم صوتی ناوگان عمومی کشور است و آنچه در این مختصر آمده، ذکری از اهداف و روش‌هاست.

آکلان اهداف

مدیریت ناخود آگاه جمعی و جهت‌دهی آن به سمت سلامت روانی جامعه.

|خرده‌اهداف

۱- کنترل فضای صوتی شهروندان با هدف:

۱.۱. مدیریت آلودگی‌های صوتی خارج از کنترل. سیستم شنوایی در هر لحظه هزاران سیگنال صوتی را به سیستم عصبی ما وارد می‌کند که برخی از آنها برای ما بسیار مضر و بیماری‌زا بوده و نیاز به کنترل دارد.

۲.۱. جلوگیری از تبدیل آلودگی‌های صوتی به اپیدمی‌های اجتماعی و تراژدی‌های ملی و در نتیجه فاصله گرفتن از مرز سلامت روانی، با سوءاستفاده‌ی شخصی برخی، همچون رانندگان و صاحبان وسایل نقلیه، از پخش صداهای غیربهداشتی و تبعات کنترل‌نشده‌ی جهان صنعت.

۳.۱. پوشش دادن اوقات بدون استفاده‌ی شهروندان در حال جابه‌جایی، کار و استراحت برای پیشگیری یا درمان بیماری‌های روانی همه‌گیر همچون استرس، ترس، ناامیدی، هیجان‌های منفی، دل‌مردگی و مانند آن.

۲- هدایت فضای شنیداری منفعل و بی‌مصرف شهروندان و تبدیل آن به محیط بهینه‌سازی بهره‌وری از وقت جهت اهداف زیر:

۱.۲. دفاع یکپارچه‌ی کشوری در قبال تهدیدهای متحدالشکل وارده به بدنه‌ی روانی جامعه. در این قسمت مدیران کشور بایستی پیش از ورود به بحران، بستر لازم جهت تحمل آن را در بین مردم فراهم آورند. مردم کشوری که در معرض سیل، زلزله، جنگ، تحریم اقتصادی و مانند آن هستند، باید پیشاپیش آماده باشند.

۲.۲. آموزش و اطلاع‌رسانی همگانی مهارت‌های زندگی. مهارت‌هایی که دانستن آن از بروز بسیاری از سوءمدیریت‌های فردی و جمعی در

خانه، فامیل، اداره، کارخانه و مراکز آموزشی جلوگیری می‌کند. جامعه مملو از ارتباطات ساده و پیچیده است و این مهم نیازمند مهندسی‌ای است که با دانستن تکنیک‌های آن، می‌توان سطح ارتباطات را بهبود بخشید. هدف اصلی این قسمت، احیاء، القاء و تقویت ارزش‌ها و فنون فعال‌سازی نیروهای خفته‌ی جامعه است. نیروهایی که در نتیجه‌ی اصطکاک‌های کنترل‌نشده‌ی جامعه سوخته و از بین می‌روند.

۳.۲. حفظ و تقویت حافظه‌ی تاریخی در حیطه‌های ملی و مذهبی. چرا که این تاریخ پشتمانی یک ملت بوده، بایستی بزرگان و اتفاقات تلخ و شیرینش در ذهن نسل‌های نو حفظ شود.

۴.۲. دستیابی به ذائقه‌ی ملی در سطح تمامی اقوام کشوری و نزدیک نمودن آن به استانداردهای ثبت‌شده‌ی بهداشتی در دین.

۳- امکان احاطه‌ی علمی و فنی بر غالب حوزه‌های شعور خودگاه تا ناخودآگاه مردم، با هدف:

۱.۳. تخلیه‌ی خاطرات آزاردهنده از مغز اولیه، که از کودکی در آن انباشته شده است.

۲.۳. انتقال آرام و بی‌صدای ابتدایی‌ترین نیازمندی‌های شهروندی و مذهبی، از طریق اطلاع‌رسانی مناسب با ذائقه‌ی فرهنگی بستر. چرا که مردم مشغول روزمرگی زندگی‌اند و به دنبال یک لقمه‌ی نان و نام در خاطره‌ی کوچه‌پس‌کوچه‌ها رسوب کرده‌اند. در حالی که از دانستن سطحی‌ترین آداب دینی و اجتماعی محروم مانده‌اند و گاه دیده می‌شود یک شهروند متخصص یا صاحب‌نام، مرتکب یک ضد ارزش یا نابهنجاری اجتماعی می‌شود که انتظار آن نمی‌رود.

| روش‌ها:

تمامی اهداف یادشده با قدرت بی‌بدیل هنر، از جمله ساختن و نواختن موسیقی‌های علمی، درمانگر، اطلاع‌رسان و پیغام‌آور ممکن می‌باشد. لذا در این بخش از طرح، لازم است اندکی با واژه‌ی «موسیقی درمانگر» بیشتر آشنا شویم.

حُسن آغاز، سخنی است از مرحوم مولوی:

پس حکیمان گفته‌اند این لحن‌ها

از دوار چرخ بگرفتیم ما

بانگ گردش‌های چرخ است این که خلق

می‌سرایندش به تنبور و به حلق

ما همه ابنای آدم بوده‌ایم

در بهشت این لحن‌ها بشنوده‌ایم

مؤمنان گویند آثار بهشت

نغز گردانید هر آواز زشت

و اینک شاهد قسمت‌های زیر می‌باشیم:

بخش اوّل: پیش‌نیازهای آشنایی با موسیقی درمانگر

بخش دوّم: تاریخچه‌ی موسیقی درمانی

بخش سوّم: تعریف موسیقی درمانی

بخش چهارم: نظریات پیرامون موسیقی‌های درمانگر

بخش پنجم: نظر شخصی مؤلف

بخش ششم: تذکرات لازم

بخش اول: پیش‌نیازهای آشنایی با موسیقی درمانگر

الف) نود درصد فعالیت بدن از طریق ذهن ناخودآگاه، کنترل و تعدیل می‌شود که در سطوح فراوان خود، عملیات مختلف دستگاه‌ها، اندام‌ها و فعالیت‌های بدن را هدایت و تعدیل کرده، عملاً نقش فرماندهی ما را به عهده دارد. به‌خصوص که در سطوح عمیق آن، جایگاه «مغز اولیه» یا «رینانسفال» قرار دارد که محل خاطرات و افکار انبار شده‌ی قدیمی بوده و هر ازگاهی خودآگاه ما را بی‌امان مورد جولان خود قرار می‌دهد و تبعات غم - شادی، بیماری - سلامتی، حس پیروزی - حس شکست و مانند آن را به ارمغان می‌آورد.

گاه دیده‌اید که در یک مجلس شادی که همگان در حال پایکوبی یا اظهار شغف‌اند، سیل غم بی‌امان بر دل شما هجوم می‌آورد. غمی که برای شما ناشناس بوده، هر چه به دنبال ریشه‌هایش می‌گردید، کمتر به نتیجه می‌رسید و گاه نیز بر عکس. اینها همه خاطرات تلخ و شیرینی است که گرچه آنها را فراموش کرده‌اید، اما آنها دست از سر شما برنداشته و در موزه‌ای در فراخنای مغز شما به نام «مغز اولیه» انباشته شده و هر ازگاهی که فرصت خودنمایی بیابند، سطح ظاهری مغزتان را جولانگاه خود قرار می‌دهند.

ب) ذهن ناخودآگاه نسبت به آواها، تم‌ها و سازهای موسیقی حساس بوده، به هر کدام عکس‌العمل خاصی نشان می‌دهد، به این ترتیب می‌توان از موسیقی و صداهای طبیعی بازسازی شده با کنترل و نظارت علمی برای اثر گذاشتن روی سطوح خاص ذهن ناخودآگاه استفاده کرد.

پ) موسیقی گرچه اولاً و بالذات، یک انرژی شنیداری است، اما ثانیاً و بالعرض، جوابگوی پنج دسته نیاز فیزیولوژیک، ذهنی، احساسی،

عاطفی، اجتماعی و فرهنگی می‌باشد که از طریق این نیازها، ریشه‌ای گسترده در زندگی بشر پیدا کرده است.

(ت) رابطه‌ی فیزیولوژیک موسیقی با مغز آدمی دو طرفه است:

۱. در موسیقی، ریتم، محرک بیولوژیک و ملودی مولد لذت، خوشی و خیال‌انگیزی است.

۲. در مغز، نیمکره‌ی چپ، اصوات موسیقی را تجزیه و تحلیل کرده و نیمکره‌ی راست وظایف زیر را به عهده دارد:

۱.۲. درک ساختار هارمونی صداها و جنبه‌های کلامی آن

۲.۲. درک الگوهای کلی

۳.۲. درک عواطف و بُعد احساسی صدا، به وسیله‌ی سیستم لیمبیک (مرکز عواطف)

۴.۲. درک بلندی صدا

۵.۲. درک هماهنگی و کل صدا (گشتالت)

۶.۲. اینکه گمان کنیم موسیقی هر جا، هر زمان و برای هر کس یک اثر مفید دارد، خطا است، دقیقاً مثل اینکه بگوییم شیر پاستوریزه برای هر کسی مفید است؛ حتی برای کسانی که آنزیم‌های لازم برای هضم آن را نداشته باشند. در حالی که این چنین نیست. زمان، میزان و نوع بهره‌روی از موسیقی محدود بوده، از اشل ویژه‌ای تبعیت می‌کند. در این مقدمه با عوامل مختلف تأثیر موسیقی در درمان آشنا می‌شویم:

- تم و حالت موسیقی که با فواصل، ریتم و گردش‌های ملودیک ارتباط داشته، یک تأثیر نسبتاً عمومی فیزیولوژیکی برای همه دارد.
- شرایط ذهنی و عاطفی شنونده، فیلتر اصلی تم‌ها بوده، میزان و شدت تأثیر را تعیین می‌کند.
- میزان اطلاعات و فهم شنونده یکی از فیلترهای اصلی می‌باشد

که باعث می‌شود میزان تأثیرپذیری یک استاد موسیقی نسبت به یک هنرجو و یک فرد معمولی متفاوت شود.

ث) همه‌ی کشورهای جهان به گونه‌ای از موسیقی برای ایجاد وحدت و هماهنگی ملی خود به شکل غیرعلمی استفاده می‌برند. کامیابی و ناکامی‌های عمومی خود را با آن تخلیه می‌کنند، شادی‌ها، اندوه‌ها و هیجان‌های همگانی را با موسیقی فرا می‌افکنند و احساسات ملی خود را به شکل‌های گوناگون بیان می‌کنند. در واقع وحدت احساسی، توانایی و عظمت ملی خود را نشان داده و محبت و تفاهم را در بین مردم خود، گرچه مدیریت نشده ولی به هر حال گسترش می‌دهند. وجود سرود ملی نمونه‌ی کوچکی از تأثیر و ضرورت موسیقی در وحدت و همبستگی مردم یک کشور است. مردم‌شناسان و موسیقی‌درمانان اقوام (اتنوموزیکولوژیست‌ها) این حقیقت را در تمامی اقوام بشری گزارش می‌کنند.^۱

اگر این طرح به صورت اجرایی درآید، نام کشورمان را به‌عنوان اولین کشور در علمی کردن و مدیریت موسیقی همگانی، در جهان ثبت خواهد کرد و علاوه بر فواید درونی و ثمرات ملی، باعث پرستیز جهانی در محافل علمی خواهد شد.

بخش دوم: تاریخچه‌ی موسیقی درمانی

الف) خدای آپولو، از خداوندان اساطیری یونان باستان، خدای طب و موسیقی بوده که بی‌نظمی و ناهماهنگی‌های امواج بدن را که موجب بیماری می‌شود، تنظیم می‌کرده است.

۱. گاستین ۱۹۶۸، نل ۱۹۵۹، مریم ۱۹۶۴، سیرز ۱۹۶۸، لانوم ۱۹۸۱.

ب) فیثاغورث،^۱ پلاتو^۲ و آریستوتیل^۳ از پیشگامان پایه‌گذاری نگرش استفاده از موسیقی کنترل شده، در بهبودی اخلاق و روحیه اجتماعی و درمان بیماری‌ها بوده‌اند.

پ) افلاطون در کتاب «جمهور» تأثیر موسیقی را بر انسان و جوامع را در «نظریه اتوس» تشریح می‌نماید و پس از وی، شاگردش ارسطو همین نظریه را ادامه و بسط می‌دهد.

ت) در قرن ۱۶ میلادی موسیقیدانی به نام زارلینو^۴ مطالبی تجربی در ارتباط طب و موسیقی و اثرات موسیقی بر بیماری‌ها، نوشت.

ث) در قرن ۱۷ و ۱۸ میلادی تلاش‌های زیاد و پراکنده‌ای، از جمله از طرف دانشجویان پزشکی دانشگاه پنسیلوانیا، در قالب مقالات علمی انجام گرفت.

ج) در قرن ۱۹ میلادی اولین استفاده از موسیقی در برخی آموزشگاه‌ها در توانبخشی ناشنوایان و نابینایان آمریکا انجام گرفت.

چ) در قرن ۲۰ میلادی روش‌های کنترل موسیقی افزایش یافته و طبقه‌بندی موسیقی برای بیماری‌ها و عواطف مختلف به‌وسیله‌ی دانشمندان زیر انجام گرفت:

- واسیلیوس^۵

- هاریت ایرسیمور^۶

- ویلهم وان دووال^۷

1. Pythagores

2. Plato

3. Aristotile

4. Zarlino

5. Eva Vascelius ۱۹۱۸

6. Harriet Ayer Seymour ۱۹۲۵

7. Willem Van de Wall ۱۹۳۶

- ایرام التشلولر^۱

ح) تشکیل انجمن‌ها و مراکز علمی موسیقی درمانی همچون:

- انجمن ملی موسیقی درمانی:

National Association for Music Therapy (NAMT) 8455 Colesville RD
Suite 930 Sliver spring, MD 20910
Tel:301-589-3300 Fax:301-589-5175.

- انجمن موسیقی درمانی آمریکا:

American Association for Music Therapy
P.O.box:80012 Valley Forge. PA19487. Tel:2162654006

- انجمن موسیقی درمانی ایران با حضور متخصصانی همچون دکتر

بهرروز بیرشک، دکتر حسن عشایری، دکتر میرمحمد ولی مجد تیموری،
دکتر آرش ممدوحی نیا، دکتر مهرزاد سراجی، سرهنگ محمدرضا فروغی
و آقای شریف لطفی.

خ) حضرت داود عليه السلام طبق حکایت تورات^۲ بیماران را با آواز آسمانی
خود شفا می داد، همانند بهبودی روح ساول شاه از خیال‌های مایخولیایی
و افسردگی. قرآن نیز او را مسحور کننده ی پرندگان، کوه‌ها و آسمان‌ها
به وسیله ی آوازش می خواند. حضرت علی عليه السلام هم از او به لقب خواننده ی
بهشتیان^۳ یاد می کند.

د) شیخ رئیس ابوعلی سینا، موسیقی را جزء چهارم حکمت قرار داده و
در مقامات العارفین خود، آن را لازمه ی سلوک الی الله می داند.

ذ) داریوش صفوت، موسیقی دان برجسته ی معاصر می گوید: مرحوم
عبدالحسین شهبازی، بیست دقیقه در کنار بیماری که پزشکان از او قطع امید
کرده بودند، سه تار نواخت تا حال بیمار بهبود یافته و خطر رفع شد.^۴

1. Iram.Aletshuler ۱۹۴۸

۲. کتاب اول سامویل باب ۱۶ آیه ۱۴ تا ۲۳

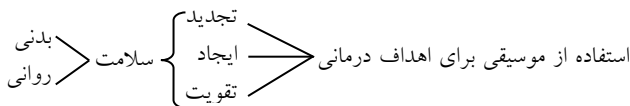
۳. داود صاحب المزامیر قاری الجنة

۴. ۱۳۷۹/۸/۱۰ روزنامه همشهری

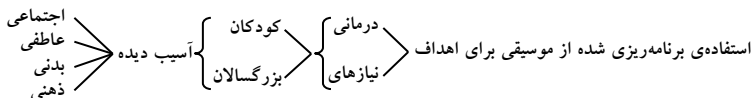
بخش سوم: تعریف موسیقی درمانی (اقوال، انواع، اشکال، اصول)

الف) اقوال

۱. انجمن ملی موسیقی درمانی^۱

۲. انجمن موسیقی درمانی استرالیا^۲

۳. انجمن حرفه‌ای موسیقی درمانگران^۳

ابزاری که شبکه‌های ارتباطی برای ایجاد رابطه‌ی متقابل بین بیمار و درمانگر، از راه موسیقی و نشانه‌های موسیقایی، که می‌تواند هم در وضعیت بیمار و هم در شیوه‌ی درمان تغییراتی ایجاد کند، استفاده می‌کنند. درمانگر، با استفاده از ارتباط خلاق موسیقایی، در موقعیت درمانی، تجربه‌هایی بر اساس موسیقی را به وجود می‌آورد که به اهداف درمانی منجر می‌شود.

اما طبق گزارش کمیته‌ی هنردرمانی تخصصی^۴

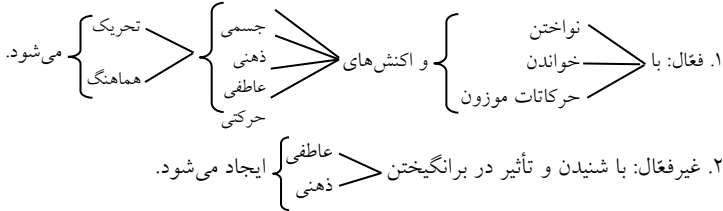
1. NAMT

2. Australian Association for Music Therapy 1989

3. Association of professional Music Therapy

4. Standing committee of arts therapies propositions

ب) انواع موسیقی درمانی:

پ) اشکال موسیقی درمانی

۱. زمزمه کردن
 ۲. دم گرفتن
 ۳. کلمات نیروزای تأکیدی
- همراه با تصوّرات خلّاق و مناسب با ذائقه‌ی ملی - مذهبی، راهی پویا برای فعال نمودن انرژی‌های شفابخش در درون است.

ت) اصول موسیقی در درمان

۱. ارتعاش: قابلیت نوسان یا بسامد صدا که باعث عکس‌العمل در بدن انسان می‌شود. چون هر سلول بدن، خود تولید صدا می‌کند و همه‌ی اعضا، اندام و دستگاه‌ها بسامد ویژه‌ی خود را دارند و در مقابل چنین بسامدهایی هم واکنش نشان می‌دهند. وقتی بیماری رخ می‌دهد، عضو یا دستگاه درگیر از حدّ نوسان طبیعی خارج می‌شود که در این حالت از نوسانات صدا می‌توان برای اثر گذاشتن روی عضو یا دستگاه مربوط، استفاده کرد و آن را به حدّ طبیعی خود بازگرداند.
۲. ریتم یا ضرب آهنگ: الگو و لازمه‌ی ضرب در موسیقی که باعث ملودی می‌شود.

۳. **تن یا رنگ صدا:** به زیر و بم صدا اطلاق می‌شود، هر چه نوسانات تندتر باشد، تن صدا ریزتر است و هر چه نوسانات آرام‌تر، تن صدا بم‌تر.

۴. **روح صدا:** به عنوان انرژی می‌تواند بر روی سیستم انرژی‌بندی بدن تأثیر گذارد.

بخش چهارم: نظریات پیرامون موسیقی‌های درمانگر

الف) «افلاطون» تأثیر مقام‌های موسیقی زمانش را در درمان این‌چنین تقسیم می‌کند:

۱. **مقام میکسولیدن:** مقامی حزین و غم‌انگیز بوده و استفاده از آن برای جامعه‌ای که نیاز به روحیه و تحرک دارد مضر است.

۲. **مقام‌های دورین و فریزین:** مناسب ایجاد حس تحرک، سلحشوری و جنگ‌آوری است.

۳. **مقام لیدین:** جهت ایجاد شادی و نشاط مناسب است.

ب) «بزرگان هندی» در دانش باستانی «آیورودا» (علم زندگی) موسیقی درمانگر را این‌چنین تقسیم می‌کنند:

در بدن هر انسان هفت مرکز تجمع اصلی انرژی به نام «چاکرا» وجود دارد که:

- تمام انرژی بدن را تعدیل می‌کنند.
- در قالب فیزیکی بدن جایگاه ویژه دارند.
- در حقیقت، مربوط به سطوح خاصی در عمق ذهن ناخودآگاه بوده که هر سطح، کنترل‌کننده و هدایت‌کننده‌ی دستگاه‌ها و اندام خاصی است.

این چاکراها عبارتند از:

۱. چاکرای نیلوفری فرق سر: مربوط به انرژی اعصاب مرکزی و سیستم استخوان بندی می باشد و موسیقی هایی که در گام «سی» و «سی بمل» اجرا می شوند، بیشترین تأثیر را روی آن دارند، هم ماژور و هم مینور، مانند:

- قطعه‌ی «براندن بورگ» اثر باخ

- درسی «بمل ماژور» اثر باخ

- قطعه‌ی «خیابان باسین» اثر لویی آرمسترانگ

- قطعه‌ی «رایسودی آبی» اثر گرش وین

- قطعه‌ی «مسیحی» اثر هندل

- قطعه‌ی «سیاره» اثر هولست

- همه‌ی آهنگ‌های «پاپ مارلی»

۲. چاکرای چشم سوّم ابرو: مربوط به اعصاب محیطی و غدد بوده. موسیقی هایی که در گام «لاو» و «لادیز» اجرا می شوند بر روی آن تأثیر دارند.

۳. چاکرای گلو: مربوط به دستگاه تنفس.

۴. چاکرای قلب: مربوط به دستگاه گردش خون.

۵. چاکرای شبکه‌ی خورشیدی: مربوط به دستگاه گوارش.

۶. چاکرای ناف: مربوط به عمل دفع و عضلات.

۷. چاکرای پایه: مربوط به عمل تولید مثل و گردش خون.

پ) «اوا واسیلیوس»^۱: گروه‌های موسیقی در کاربرد درمانی بر چهار قسم اند:

۱. تقویتی^۱
۲. محرک^۲
۳. آرام بخش^۳
۴. خواب آور^۴

بخش پنجم: نظر شخصی مؤلف

به نظر بنده تقسیم زیر مناسب یک برنامه ریزی پیشنهادی کاربردی است:

الف) ملودی آرام بخش

۱. ریتم و گردش های ملودیک آرام و یکنواخت در فواصل بزرگ.
 ۲. کاهش دهنده ی سرعت فشار خیالات و هیجان ها و خستگی ها.
 ۳. هیچ احساس و هیجان خاصی را القاء نمی کند.
 ۴. مورد استفاده برای ایجاد حالت راحتی، خوشی و مطبوعیت درونی، بی فکری و کاهش خیال.
 ۵. در کنترل فشارها و اضطراب ها استفاده نمی شود، زیرا طبیعتی آرام و یکنواخت و ملایم دارد.
- معرفی کارهای انجام شده:

1. Tonic
2. Stimulative
3. Sedative
4. Narcotic

<p>- «رقص گلها» از باله دریاچه‌ی قو اثر چایکوفسکی - «ایر» اثر باخ - «اندانته کانتا بیه» اثر چایکوفسکی - «مومان دوم» کنسرتوکلارینت موتزارت - «مومان دوم» کنسرتوبرای فلوت و هارپ موتزارت - «مومان دوم» کنسرتویولون شماره ۶ اثر نیکولوپاگانینی</p>	<p>} کلاسیک</p>
<p>- دیوید لنز - کارل دوی - ریچارد کلایدرمن - دیوید لنز - راثول ملازیو - فرانسیسکو گارسیا</p>	<p>} پاپ } قطعه‌های ارکستر و تکنوازی پیانو } قطعه‌های تکنوازی پیانو و گیتار</p>
<p>برخی پیش‌درآمدها مانند اصفهان، اثر نی داود، اگر لحن آن در گستردگی ارکستر کلاسیک ملایم شود.</p>	<p>} سنتی</p>

اب) تم‌های نیروبخش:

۱. بیشتر نیرو می‌بخشد تا هیجانی کند.
۲. احساسی مثبت و مطبوع می‌بخشد.
۳. ریتم پر قدرت و ملودی‌های محرک، ولی با ریتم و اوزان ساده، افسردگی و سستی را با شوک تبدیل به تحرک می‌کند.
۴. احساس توانایی، تسلط و اراده به وجود می‌آورد.
۵. ریتم، نقش اساسی داشته، ضرب‌آهنگ قدرتمند و بارز آن با ریتم‌های هیجانی و هیستریک متفاوت است. در موسیقی هیجانی تحریک توأم با هیجان‌زدگی، بی‌قراری و نوسان خلقی است و حالت توانایی و ثابت شخصیتی احساس نمی‌شود با ریتم‌های ترکیبی یا سنگین. معرفی کارهای انجام شده:

<ul style="list-style-type: none"> - «سمفونی شماره ۳» اثر روبرت شومان آلمانی - «مارش پلوتسیان» از اپرای پرنس ایکور اثر برودین - قسمت ۱ و ۴ «سمفونی ۵ بتهوون» - «رقص شمشیر» اثر خاچاطوریان - اپرای «نامزد فروخته شده» اثر اسمتانا - «استوریاس» اثر البینز 	}	کلاسیک
<ul style="list-style-type: none"> - قطعه‌ی «کامی فی تو» و «رقص فلوتها» اثر جیمز لست - قطعه‌ی «کیتانو» اثر رائل دی بلازلو - «آواز پرنده» با تک‌نوازی کنی جی 	}	پاپ
<ul style="list-style-type: none"> - چهار مضراب ماهور، اثر حسین علیزاده - تمرین جنگ در دستگاه سه‌گاه، اثر علی‌اکبر شهنازی - سرپرک در دشتی، اثر فرامرز پایور - قطعه‌های نغمه‌ی ترک و در قفس، اثر ابوالحسن صبا - قطعه‌های بند باز، دخترک ژولیده، ژیمناستیک موزیکال و حاضر باش، اثر کلنل علینقی وزیری - تمرین ماهور، اثر داریوش دولتشاهی 	}	سنتی

پ) تم‌های شیدایی

۱. مدار دایره‌ی موسیقی شرقی، به‌ویژه ایرانی، با فواصل گاه بسیار کوچک و گاه بسیار بزرگ و همچنین روحیه ادواری.
 ۲. واجد صفات عاشقی شور و نشاط - حزن و اندوه.
 ۳. شورانگیزی آن حالت درونی دارد، به خلاف هیجان تم‌های هیجانی که حالت بیرونی و نمایشی دارد.
 ۴. با استفاده از وجه شورانگیزتر این موسیقی، می‌توان افسردگی، دل‌مردگی، ناامیدی و یأس درونی را کاست و ایجاد حال اشتیاق و شور و انرژی کرد.
- معرفی کارهای انجام شده:

کلاسیک } - قطعه‌های «جذائیت»، «غم غربت»، «راهی به تخیل» و «عشق همه چیز» اثر یانی
پیانست یونانی

سنتی } - قطعه‌های «اگر مستم» «شب مهتاب»، «بت چین»، «کیه کیه در می‌زنه» اثر شیدا
- قطعه‌های نصرت فاتح علی‌خان
- «ای دل اگر عاشقی» تصنیف قدیمی اثر علیرضا افتخاری
- «بیا ساقی» اثر حسین علیزاده
- «بیا بیا دلدار من» اثر محمدرضا لطفی
- «جان جهان دوش کجا بوده‌ای» اثر پرویز مشکاتیان
- «بهار دلنشین» اثر روح‌الله خالقی
- «زمن نگارم» اثر درویش خان

۱) تم‌های حزین

۱. با لحن غم‌انگیز و باشکوه
۲. فواصل فیزیکی حزین و ریتم و گردشهای کند و آرام که بر هورمون‌های استرس و واسطه‌های شیمیایی بین سلول‌های عصبی تأثیر گذاشته و با انباشته شدن آنها، اندوه و حزن افزایش می‌یابد.
۳. با تحریک و تداعی خاطرات و تخلیه‌ی احساسات غم‌انگیز، باعث همدردی و تسکین دل می‌شود؛ پس برای افراد در حال سوگ مفید است.
۴. فشار انرژی منفی ناشی از ناکامی، سوگواری و شکست را می‌کاهد.
۵. استفاده بیش از حد آن و عادت به آن، موجب بدبینی، ناامیدی، لذت از غم‌خوردگی، تقویت احساس گناه و افسردگی می‌شود.
معرفی کارهای انجام شده:

- مارش عزا «سمفونی شماره ۳ مترمانی» بتهوون - قسمت ۲ «کنسرتو پیانو شماره ۹ K/27» موتزارت - قطعه‌ی «آدمجو» اثر فریتس کرایسلر - قسمت ۴ «سمفونی شماره ۶ یاتیتک» اثر چایکوفسکی - قسمت ۲ «کنسرتو پیانوی شماره ۲۳ K/488» اثر موتزارت	}	کلاسیک
- پیش‌درآمدهای افشاری و ابوعطا اثر درویش خان - پیش‌درآمدهای دشتی و شور با یوسف فروتن - رضا محجور - پیش‌درآمدهای همایون و اصفهان اثر رکن‌الدین مختاری - پیش‌درآمدهای اصفهان و بیات ترک اثر محمدرضا لطفی - پیش‌درآمد همایون اثر فرامرز پایور - قطعه‌ی «تو دوری از برم» مخالف سه‌گاه اثر شیدا	}	سنتی

۱) تم‌های هیجانی

۱. معروف به «شش‌وهشت» است.
- ملودی‌های ریتمیکی که تحریک‌پذیری فوری و سطحی را با شور و هیجان ایجاد کرده، موجب ابراز حالت و احساس و تمایل به بروز هیجان و تحریک می‌شود.
۲. استفاده‌ی زیاد از این تم‌ها به‌دلیل تحریک هورمون‌ها و القاء هیجان و بی‌قراری زیاد، شایسته نیست و سبب ثبات و آرامش واقعی نمی‌شود.
۳. استفاده‌ی به‌اندازه و به‌هنگام آن می‌تواند احساس‌ها و هیجان‌ها را تخلیه کرده و به آرامش بینجامد.
۴. در ریتم تند و وزن‌های ترکیبی بهتر ساخته می‌شود و جواب می‌دهد.
۵. نشاط و سرزندگی آن واقعی نبوده و موجب آشفتگی، تلوّن، بی‌قیدی، سطحی‌نگری، نمایشی بودن و حالت‌های هیستریک می‌شود.
- کارهای انجام شده در این تم بسیار زیاد است.

اج تم‌های فرح‌بخش

۱. قطعه‌های ریتیمیک با ملودی نسبتاً تند، که سرزندگی و نشاط را به دور از هیجان زدگی و بی‌تابی القاء می‌کند همراه ثبات و آرامش.
 ۲. شادی آن متفاوت است با شور درونی تم‌های شیدایی و هیستریک و نمایشی تم‌های هیجانی.
 ۳. نوسان احساسی غالب نبوده و احساس، سیر نجومی دارد و به همین خاطر می‌توان بر حال خود نیز مسلط بود.
- ملودی مطبوع و فرحبخش بیشتر در وزن‌های ساده ساخته می‌شود، به خلاف تم‌های شکسته و ترکیبی که احساس را در حالت نوسان و ادواری سیر می‌دهد.
- معرفی کارهای انجام شده:

- «دریاچه‌ی قو» پرده ۲ شماره ۱۰ اثر جایکوفسکی
- «دریاچه‌ی قو» رقص اسپانیایی اثر جایکوفسکی
- «سز یاد» اثر شوپرت
- «کنسرتو ویولن بهار» از مجموعه «چهار فصل» اثر ویوالدی
- «والس‌های آوای بهاری»، «شتاب» و «سپیده‌ی سحری» اثر یوهان اشتراوس
- «والس دانوب آبی» اثر یوهان اشتراوس
- قطعه‌ی «حرکت پیوسته» اثر نیکولو پاگینی
- قسمت ۳ کنسرتو برای فلوت و هارپ اثر موتزارت

کلاسیک

- چهار مضراب ماهور اثر درویش خان تدوین ابوالحسن صبا
- چهار مضراب «زنگ شتر» در دستگاه سه گاه، رنگ اصفهان، غنی و فقیر و رنگ ماهور اثر درویش خان
- رنگ شهر آشوب در ماهور به روایت موسی معروفی از کتاب هفت دستگاه موسیقی ایرانی
- قطعه‌ی سلام در چهارگاه اثر استاد کسایی
- ضربی چهار اثر رکن‌الدین مختاری
- ضربی بیداد در همایون و قطعه پرواز در چهارگاه اثر فرامرز پایور
- تمرین دشتی اثر ابوالحسن صبا
- چهارمضراب راست پنجگاه اثر محمدرضا لطفی

سنتی

اچ) تم‌های خلسه‌آور

۱. ریتم سنگین و ملایم همراه با ملودی یکنواخت و انتشار امواج در فضای گسترده.
۲. مانند موسیقی آرام‌بخش حالت و هیجان خاصی ندارد.
۳. فضای یکنواخت ذهن را تسخیر و بر آن غلبه می‌کند و باعث تن‌آرامی می‌شود.
۴. توجه بسیار به این تم و تمرکز عمیق روی آن، بر واکنش‌های فیزیولوژیک و خودکار، از جمله دم و بازدم و فشار خون، اثر گذارده، امواج آلفا را در مغز تقویت می‌کند و موجب سستی و رخوت می‌شود.
۵. از بستر این تم‌ها می‌توان برای تمرین خواب مغناطیسی، تلقین‌های روحی و تصویر هدایت‌شده برای تأثیر درونی و همچنین تمرین روشن‌بینی و اتصال به وحدت متافیزیکی استفاده کرد.
معرفی کارهای انجام شده:
 - قطعه‌های الکترونیک جیم اولیور
 - قطعه‌های الکترونیک گوردون جفریر
 - قطعه‌های الکترونیک دیوید و استیو گوردن
 - قطعه‌های الکترونیک جفری تامسون
 - موسیقی رگا با منشا آفریقایی و جامایی‌کاآنچه در این میان گفته شد اطلاعاتی است محدود، برگرفته از مطالعات و تجربیات نویسنده که بدون شک نیاز به بسط، بررسی و نظر عمیق‌تر کارشناسان فن دارد.

بخش ششم: توجه به نکات زیر لازم است:

الف) ما ایرانی‌ها افرادی هستیم پراحساس، پرمشغله و شیدایی، لذا با موسیقی «شیدایی»، که بیشترین حجم فضای موسیقایی ما را به خود اختصاص داده، احساس آرامش می‌کنیم، ولی این ذائقه‌ی فرهنگی انحصارگر بهداشتی نبوده، بهتر است با ملودی‌های «آرام‌بخش» نیز خود را خود دهیم. تم عاطفی غالب بر روحیه مردم ما، تم شیدایی است که انعکاسی از طبیعت و خلق و خوی ادوارخویانه شخصیت ایرانی است، که عواملی همچون تاریخ پر آشوب، شرایط جوی و از همه مهم‌تر، ساختار و ژنتیک ایرانی، در ایجاد این ذائقه مؤثر بوده است. گرایش و تمایل به حزن و سرخوشی در رفتارهای فردی و اجتماعی، اکثریت جامعه را مستعد عاشقی، دلدادگی، تقدیرگرایی، بزرگ‌منشی و اغراق‌های رفتاری در مسائل شخصی و جمعی نموده است.

ب) جامعه‌ی ما چون در حال گذر از سنت به صنعت است، جامعه‌ای پر از صدا و همهمه است و بهترین کار برای مدیریت بحران، تمرین آرامش در سکوت عمیقی است، برای تجدید نیروهای فکری، که این مهم با موسیقی‌درمانی امکان‌پذیر است؛ آن هم با استفاده از تمامی تم‌ها به میزان و زمان علمی و مدیریت شده.

پ) کوتاه بودن مدت زمان استفاده شهروندان از ناوگان حمل و نقل عمومی شهری، مثل تاکسی، اتوبوس و مترو، مانعی در درمان تلقی نمی‌شود، چرا که بهتر است به جای جلسات معدود طولانی، جلسات درمان کوتاه و متعده باشد. چون یک قاعده‌ی کلی در مورد موسیقی‌درمانی این است که در زمان اندک، می‌توان تأثیر طولانی را انتظار داشت. روزی یکی، دو بار، هر بار ۱۰ تا ۳۰ دقیقه، البته برای بیماری‌های مزمن، چندین جلسه در روز برای تقویت سیستم‌های مخصوص در بدن لازم است.

ت) باید شنوندگان توجیه شوند که از قوه‌ی تخیل خود استفاده کرده، در طول درمان ذهن خود را در یک وضعیت بی‌وزنی نسبی قرار دهند، چون انرژی در پی فکر و اندیشه می‌آید، یعنی هر جا اندیشه و شعور برود، انرژی هم در همان جا جریان می‌یابد.

ث) همیشه در موسیقی‌درمانی «توجه کامل» لازم نیست، حتی گاهی اوقات بهتر است ضمن انجام کارهای دیگری از قبیل خانه‌داری یا کارهای اداری، به موسیقی بهبودبخش گوش کنیم. حتی در این موقعیت موسیقی متن و نوسانات صدا روی ما اثر می‌گذارد، گرچه با توجه کامل، اثرات آن بیشتر می‌شود. در صورت اجرای این طرح در ناوگان حمل‌ونقل شهری و بین‌شهری، می‌توان آن‌را به بانوان خانه‌دار، کارخانه‌ها، اداره‌ها، پایانه‌ها و بیمارستان‌ها توسعه داد.

ج) وقتی موسیقی به نظر ما خوشایند می‌رسد، علامت این است که موسیقی برای ما موثر و مفید بوده است و کار خود را بر روی تأثیر، تغییر، تخلیه یا دیگر مراحل درمان بر سطوح ذهن ناخودآگاه، شروع کرده است.

چ) تمامی مطالب گفته شده رویکرد دانش روز به موسیقی است، اما از دریچه‌ی دین و شریعت لازم است خواننده گرامی به متخصصین این حوزه مراجعه کرده و پیش از استفاده‌ی علمی، تکلیف خود را جویا شود.

ح) تمامی مطالب گفته شده در پیشنهاد ما، بسیار زیبا قابل انطباق بر الحان، تم‌ها و ملودی‌های «قرآن کریم» می‌باشد. علاوه بر اینکه امکان انتقال اطلاعات لازم برای زندگی از طریق ترجمه‌ی هم‌زمان با قرائت وجود دارد.

فهرست منابع

۱. هول رابینودی برگورماله، رساله موسیقی بهجه الروح مع مقابله صفی الدین ارموی، انتشارات بنیاد فرهنگ ایران- تهران، ۱۳۴۶.
۲. الصفا، اخوان و الوفا، خلان، الرساله الخامسه من اقسام الرياضی (الموسیقی)، جلد القسم الرياضی بیروت (بی تا)
۳. برکشلی، مهدی، موسیقی فارابی اثر فارابی، چاپ رز، تهران، ۱۳۵۴.
۴. غزنوی، سیف‌الدین تصحیح ذکاء، یحیی، رساله موسیقی، مجله موسیقی دوره‌ی سوّم، شماره‌ی دوازدهم
۵. سه رساله‌ی فارسی در موسیقی شامل بخش‌های: دانشنامه علائی، ابن‌سینا، مجمل الحکمه (ترجمه‌ی فارسی و تخیص بخش موسیقی اخوان الصفاء کنز التحف به‌اهتمام تقی بینش، انتشارات مرکز نشر دانشگاهی تهران ۱۳۷۱)
۶. علی زاده محمدی، آموزش موسیقی و موسیقی درمانی کودکان استثنایی انتشارات کارگاه، نشر تهران، ۱۳۷۴.
۷. آندروز، تد، ترجمه عمرانی کرگری، آذر، موسیقی برای همه، تهران، ۱۳۸۰.
۸. دکتر علی زاده، کاربرد موسیقی درمانی در روانپزشکی، پزشکی و روانشناسی، تهران، ۱۳۷۹.
۹. اشمیت تیرز، ژاکلین مترجم علی زاده محمدی، مقاله‌ای بر موسیقی درمانی، تهران، انتشارات شباهنگ ۱۳۷۱.

یادداشت

A series of horizontal dotted lines for writing.

یادداشت

Dotted lines for handwriting practice.

یادداشت

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

یادداشت

Dotted lines for writing notes.

یادداشت

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 20 lines.